

Érdi IRKA

IRODALMI-KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

XV. évf. 2026/2. JÚNIUS

1000 Ft

Tartalomjegyzék

Líra.....	3
Nyertes és alkalmi művek.....	23
Epika.....	26
Diákoldal.....	31
Szárnyaló Sólymok Haikucsoport.....	34
Jankovics Márta rovata.....	36
Ábel András nyomában.....	38
Madarat tolláról – Madár Tamás rovata.....	41
Bemutakozás.....	42
Tanulmány.....	44
Beszámoló.....	50
Filmajánló.....	55
Könyvajánló.....	56
Hírek.....	57
Kép-tár: A közelmúlt eseményeinek fotói.....	59

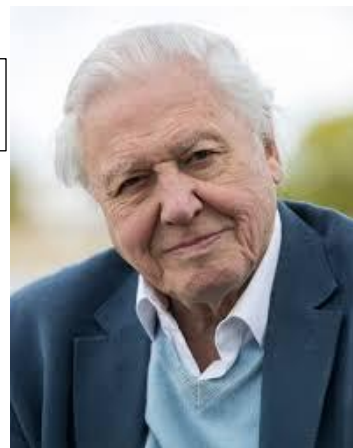
Kiss László *A Pilóta* című regényének érdi könyvbemutatója Beszámoló az **ötvenedik**, a könyvajánló az **ötvenhatodik oldalon**.

A tavasz szépsége a legkisebbeket is megihletí. A Diákoldal hasábjain a megszokott egyetemista csapat mellett most érdi általános iskolások versei is olvashatók; téma a tavasz. A **harmincegyedik és harminckettedik oldalon** találhatóak.

Vajon hová tart *Az a vonat...?* **Kovács F. István** novellájából kiderül a **huszonhatodik oldalon**.

A legendás természetfilmes és író, **David Attenborough** 2026. május 8-án töltötte be századik születésnapját. **Cserni András** ezen alkalomra írt verse a **huszonharmadik oldalon** olvasható.

IMPRESSZUM:

Érdi IRKA irodalmi-kulturális folyóirat • Megjelenik negyedévente a Poly-Art Alapítvány támogatásával • Felelős szerkesztő: Daróci Lajosné, tördelőszerkesztő: Cserni András • A szerkesztőség levélcíme: Szepes Gyula Művelődési Központ 2030 Érd, Alsó u. 9. • E-mail: dlnemarta@gmail.com • IRKA-logó: Mezőfi Virág • A címlapfotót és a további fényképeket Garai János, Cserni András és Daróci Lajosné készítették • Nyomdai munkák: Érdi Rózsa Nyomda Kft. • Kiadja a Szepes Gyula Művelődési Központ • ISSN:2062-8048

BAKA GYÖRGYI (Érd)**Telítve léttel**

„Belülről juthatsz így az áhítottba”
(Rainer Maria Rilke)

A pirkadat fénye lágyan teret
nyit a mélysötét csöndből
születő, égő, tiszta fogalmaknak –
tárulkozva vágyom a befogadást.

A bensőmben megtalált szavak
által minden a helyére rendeződik,
a megélt borzalmak sebéhez
egy angyal közelít rejtélyes kötéssel.

A sok élet-lemondás kitéphetetlen
fájdalma beleárad az örökbe,
s én lélegzetvisszafojtva várok
a homályló szellemek között
a Szépség átható ölelésére.

E feszülő, végső megnyílásban,
telítve a lét kérdéseivel,
munkám sorsként rám tapad.

Csillagok éjszakájába hullok,
fölfelé, dől kérelhetetlenül
rám a mélység, a bonthatatlan
Egység felfoghatatlan áthatása.

BÍRÓ BARNABÁS (Budapest)**Mert élek még**

Sötét éjjeleken néha kezem
az arcomra kerül, zabolátlan
szívem folyton kalapál,
Téged kér az égtől, senki mást!

S várja, hogy felfedezzük
végre egymást. Megleljelek
akkor, ha csak Te vagy, mikor már
nincs körülöttünk más,

csak Benned hinni, hogy
van még folytatás. Az éghez
imádkozok most Érted,
hogy ne vesszen el minden,

miért érdemes élnem!
Félek. S közben remélek,
hogy csalfa szíved végre
eszmélhet. Látni, ölelni,

csókolni szeretnék!
Érezni forró szíved és tested,
örökké Veled lenni, hogy
érzésünket soha el ne felejtsd!

Érezni szeretnék kívül,
s ottan legbelül. Érezni,
hogy van még tűz, mely
izzik, s nem csendesül!

Érezni vágyom minden
porcikádat! Szeretni
szeretném minden álmod
s mádat! Szeretném Veled

tervezni a holnapot!
Szeretném, ha Te lennél
mindaz, mit az ég
még rám hagyott!

Kétségeim szertefoszlanának,
Nem tartoznánk felelősséggel,
se holnapnak, se mának.
Csak egymást szeretve élni,
összhangban, ahogy kell.
Azért kérem ezt Tőled még,
mert érzem, hogy élek még!
S érzem, hogy még élni
s nem hamvadni kell.

BODZA KLÁRA (Budapest)**Ábránd és valóság**

Pillangót láttam én,
Csodálatos szépet,
Utánaeredtem,
S reggelből este lett.

Bárcsak enyém lenne,
Életem, halálom.
Milyen messze van még,
S én hogy csodálom!

Százszínű pontocskák,
Hamvas, ívelt szárnyak!
Csak ábrándok maradnak?
Vagy valósággá válnak?

Hopp, megvagy, lelkem,
Enyém lettél végre.
Itt vagy a kezemben,
Ujjam bőrtönében.

De tündöklő hímpor
Egyszerre lehullott,
S a rideg valóság
Egy szürke rovar volt.

BOTOS FERENC (Diósd)
CIKLÁMEN
(Berda-ének)

Rubinfényben tündöklő ciklámen
 alpesi tündérek lépte nyomán
 született kicsiny virág, te!
 Éveken át újjászülettél a kerti
 fenyőfák alatt, míg egy fagyos tél
 véget nem vetett alázatos életednek,
 amen.

ABLAKSZEM
(Vajda-parafrázis)

ahogy rég volt, most nem úgy van,
 az emlékekben mégis ott van,
 rigó dalol itt az ágról,
 elvesztett Tündérországról

A KIVÁLASZTOTT
(haikuk)

sokak közül egy
 megöszült ágbogával
 most ő a legszebb
 -
 pacsirtaének
 legmagányosabb ima
 föld és ég között
 -
 menhelyi kutya
 kúszik most lábaimhoz
 vak szemem rám néz
 -
 ígésző mosoly
 holdösvényen táncoló
 lány nyírfakörben
 -
 szögekre verve
 égre néző ablakok
 közt: ő, egyedül

Soli deo gloria

megperzselt vásznon
 csak egy test lenyomata
 jelzi hiányát

CSONTOS MÁRTA (Budapest)
Társasjáték

*Úgy szeretném szeretni ezt a világot, úgy
 szeretném ezeket a szegény-szegény rosszlelkű
 marakodós embereket szívemhez ölelni
 (Bartalis János: Tovább nincs)*

Már nem tudni, ki van jobb pozícióban
 az *Evolúció győztesei* című társasjátékban,
 túl sok a potenciális jelölt, aki
 át akarja írni a teremtéstörténetet.
 Pedig a kaszanyélben nem csendesül
 a gyilkos lendület, a játékosok térfelén
 megbomlott a rend, sokan az értelemre
 emelnek kezét ...

A tömeg már nem akar felfelé lépni, csak félre,
 tökéletlen bűntényekben agonizálnak az áldozatok,
 te is hiába próbálsz, körülvesznek árnyékharcosok.
 Már Atlasz is összeroppant az Ég súlya alatt,
 a kékség feltört mennyezetén nincs belépés,
 az éteri világ tiltott terület.
 Minden lettél, ami tovaszáll, és minden,
 ami itt marad, aligha tudod túllépni önmagad,
 s a történesek abszurditása csak tovább
 növeli a felületi feszültséget.

DEMSE MÁRTON (Erdély)
Házsongárdi temető csendjében

Boldogultak – századok gyötörtjei – hívnak
 Hívős lombok alá. Pihenni, álmodozni várnak.
 Közeledve hallom az ezeréves halleluját,
 A zöldmohás faragott sziklák orgonáját.

Magasztos, selyemleples anyák ballagnak.
 Az élen Hunyadiné hős asszonyságnak
 Integtetnek a gesztenyék égő kandeláberei.
 Requiemet zengenek Mátyás fekete seregei.

Hunyadi János páncélinge égre fénylik.
 Sugarai lovasságát csatába vezérlik.
 Hány éve telhetett el? Nem számolom az időt.
 Száz éve borítottak ránk fekete gyászkendőt!

A végtelen magányban búslakodva eltűnődöm.
 Lidérces kóbor román szelek fújnak székelyföldön.
 Vészesen süvitenek. Magyarságot pusztítanak!
 Úton-útfélen templomot, iskolát rombolnak.

A leszentülő nap utolsó sugarai biztatnak,
 Holnap ünnep lesz. Miséznek az angyalok.
 Erdők, mezők, vizek, Kárpátok hallgatnak.
 Lassan itt ismét arkangyalok trónolnak!

CETTLER GERTRÚD (Barcs)
ma ismét eszembe jutottál megj.

ma ismét eszembe jutottál,
 ahogy a teámat kavargatva
 citromlét csepegtettem a kissé túl édeskésé
 sűrűsödött napomba...
 illatodat kerestem
 az itt hagyott, eltűnt aztán mégis megtalált
 pólódon
 próbáltam egyre mélyebben beleszimatolni,
 de már nem éreztem bájosan kéjes aromát...
 ki tudja, tán ezt is elvitte a vad ár, mely csak úgy kérdés nélkül áradt, s mellyel szemben igyekeztem
 menni, aztán lelkem egyszer csak belefáradt,
 mikor még vöröslően izzó ajkaimmal annyi, de annyi mindent szerettem volna Neked
 kimondani,
 helyette csak kérlelően mámoros csókokkal leptem el puha szádat
 azóta is tán okszerűtlenül bolyongok,
 keresve az ismerősen ismeretlen vágyat,
 ahogy a kissé elázott filterrel kevergetem citromos ízű teámat

törzsvendég

odaát a forgatagos téren,
 hűlt helyed várja, hogy valaki
 új, valami más megtalálja
 majd lehuppanjon
 egy hosszabb bájos csevejre,
 s te legyél a nap sztárja,
 a placc, melyet elhagytál
 trappolva nemrég
 már csak amolyan
 szürkeséggel teli sötétség
 s, hogy mégis ki vagy mi lenne
 képes színekkel tarkítani azt ismét,
 tán egy váratlanul érkező
 kíváncsi törzsvendég

DROTLEFF ZOLTÁN (Székesfehérvár)
Igazi siker

Világunk tetszésére írtj!
 Hadész szól, Parnasszuson vagy...
 Prometheus lángját szítod,
 amely idővel elhamvaszt!

.
 Tán megdicsér a kritikus,
 az irodalomtörténész...
 Pokolba kíván olvasód,
 dicsérőiddel oda férsz...

.
 Azt keresd, ki más lángot gyújt,
 mely bárki szívében, lelkében ég...
 A füst nélküli lobogást!
 Oly égést, melyben sosincs vég...

.
 Mitől egyre gazdagabb vagy,
 ha műveddel sokaknak adsz...

EGYEDY SÁNDOR (Tárnok)**Életem napjai**

A hétköznapok szorító magánya.
Történjen valami más,
A lélek ezt várja.
Az ünnepek oly ritkák,
Ezt a sorsok ingyen nem adják!

Mozdulj ki a sivár világodból.
Mozdulj a fényre!
Felébredtél?
Na végre!

Tegnap az életem
Egy új útkereszteződésbe ért.
Mit akarsz, Sanyi? S miért?
Kik talán maguk közé fogadtak,
Hisznek bennem,
Úgy érzem, bizalmat szavaztak.

A Magyar Szó.
Mit leírunk, az él.
Az életre való.
Csodás tehetséget kaptak
A sorstól költőtársaim.
Műveiket hallani akkor
S ott – jó volt nagyon.

nem tudja, hogy Neked él
végre ismét, s ér repülni...
Megszokta az álmodást,
s benne csendben elmerülni,
kergetni a látomást,
amiben majd újra ketten
lógatjátok lábatok
móló szélén, önfeledten,
s nincs már mire várjatok...

Nézitek a horizontot,
s azt, amit a múltra fest,
a megfáradt napkorongot,
s azt, hogy hullik rá az est...

Fazekas Imre Pál (Veszprém)
ECCE HOMO NEVÉBEN

virágfények sebei bennem égnek
felvert csendeken eredőkön át
ami forrás – ezernyi sajjó évek
mindenütt hallom az élet jaját
partokon megtörő hullám zajában
közelgő est imamormolását
a térdre hullt idő alázatában
feltörő pergő könny csordulását

találjuk meg egymást a jó hitében
ébredjenek a meg nem törhető
akiknek biblia van a kezében
a szegényt lássák mindenek előtt

e világ-szép ECCE HOMO nevében
általa van-lesz élet az igében

MEGÉRETTEK ÉS CÉLBA ÉR

fellázadt a tenger a szó kiömlik
ködök felett a Föld Házát elérte
a büszke idő kerekében ész jár
bizakodó jelek százezre él már
mára túlcsondult a türelmi mérce
a sok sorsgond mint az árvíz özönlik

forगतag kvarkok lepték el a tájat
a hit a biblia már megalékel
annyi volt a csórá ott lent a mélyben
butának nevelt éhesek gödrében
ahol a vér árnyéka lassan ég el
s ködök évezredét eszi a bánat

megérett és célba ér a staféta
hirdeti már több millió próféta
*(Az irodalmi hagyaték ápolója:
Tausz Józsefné)*

FAZEKAS IVETT (Százhalombatta)
XX.**Geometria**

Arcod vonalára emlékeztető szögben
tűz be az ablakon a nap.
A porszemek lassan sodródznak
a mozdulatlan levegőben,
tudattalanul és élettelenül,
fürödve a tavaszi fényben.
S közben sejtelmük sincs,
hogy mennyire hiányzol.

XXI.**Ikeás polc**

Hajnali egy múlt,
a fejem helyén méhkas,
pedig igazán aludnék már.
A kérdés az, ki mihez szokott.
A csillagoktól pöttyözött álom
egy csonka árbócú vitorlásról nézve
sokkal szimmetrikusabb.
De persze Te akkor is ott mászkálsz

XXII.

Pici, puha, pelyhes alliteráció
 Sisteregve sustorgó, sós seregek
 segítenek sikoltva siklani
 a szavakat szakító, szép szirmok
 szilaj szélein,
 mikor mozdulatlanul meredsz majd
 megölt miértek mellett,
 hogy hallhasd hegedűn húzott
 hitetlen harmatát
 az ablakok alatt alvado,
 aljas alattvalóid bőrt bontó,
 barbár barokkra buzdító basszusának.
 Didergő derék,
 a dorgáló dadogás dermedése.
 Talán találkoztunk tavaly télen,
 az óvatosan olvadó, omló jégen
 jajgatva játszva
 kedvenc képünk karikatúráját.

XXIII.

Duna-part

Valamelyik hajnalban felriadtam,
 mert valami kaparászta bordámon át
 szívem lüktető bejáratát.
 Mikor láttam, hogy Te vagy az,
 nem tudtam mire vélni magamat,
 hisz az alkunk úgy szólt,
 nincs több marcang,
 s majd minden, mi eddig összezavart,
 csendben ellappang.
 De persze kinek is akartam hazudni,
 rajtam kívül?
 Megint szaladok ösvényeden,
 egyenesen a kidőlt tölgy felé,
 amire egykor kézen fogva másztunk fel.
 S összeszakadok az emlékeken,
 amikben fürödve sosem engedhetlek el.
 Rettentően fúj a szél,
 s hajam arcomba kócolódik.
 Azt ígérted, megtanítasz zongorázni,
 de a mai napig nem tudom,
 hol keressem hangodat
 az elefántcsont billentyűkön.

FAZEKAS MAJOR GIZELLA (Százhalombatta)**A lélek csatornája**

A lélek csatornáján leperreg egy könnycsepp.
 Az érzés kifakad, megtöri a csendet.
 Az érzés hozza ezt, egy szempillantás alatt,
 arcodon a könnycsepp hirtelen leszalad.

Ne szégyelld a könnyet, gyorsan pereg tovább.
 Feledni a fájdalmat, csak örömkönnny váltja át.
 Könnyül a lelked, hogy érzésed kiadtad,
 párhuzamot von ez a versírásoddal.

Ne feledd hazád bölcsőjét, a múltat, soha,
 hisz ez az életednek vas ostora.

Mert ki gyökerét elhagyja, visszavágyik szíve oda.
 Őshant alatt megpihenni, lélekben velük ébredni.

GANI ZSUZSA (Érd)**Amikor a nap lecsukja szemét**

Amikor a nap lecsukja szemét,
 és súlyos lesz a csend a szívedben,
 betűk lábujjhegyen melléd ülnek,
 s mint a szél a fát, úgy szeretgetnek.

Szavaiddal puha párnát fonhatsz,
 miben megpihenhet a fájdalom,
 s minden sorban ott a bizonyosság:
 nem vagy egyedül, kedves galambom.

Az írás, mint halk, nyugalmas folyó,
 s szavak kövére ül a mély sóhaj,
 betűből mosoly nő, ha szíved bús,
 és a mondat szárnyán szárnyalsz tova.

GÓTH LÁSZLÓ (Budapest)**Jóslat**

Köröttünk tébolyult világ.
 Nyertünk pár tébolyult csatát,
 és vívni készülünk egy rút
 háborút.

Pedig az épület remeg,
 jönnek más színű emberek
 avult fehér fajunk helyett,
 meglehet.

A harcból énnem elég,
 nem is lesz lassan már kiért.
 Amim van, még végigviszem,
 azt hiszem.

HAJDAN VALI (Budapest)**Napos gondolatok**

Nem tudok nézni
 a Napba,
 jól festek
 szalmakalapba?

A 45 fok alap ma,
vagy még azt is
meghaladja?
Budapest ez
vagy Havanna?
Kérdezi tőlem
az Anna.
Ha tudná a választ,
rohanna,
olvadna tőle
Johanna!
Minden oly
bizonytalan ma,
még a rendőr se biztos,
nanana!

Milyen lehet a
szavanna,
és ott egy forró
lasagna?
Az Anyja!
Hőgutát kapok
nyaranta,
lábamon olvad
a gyanta.
Az a gyanúm és nem
sanda,
nem jeges maci a
panda.
Elég a napból a
francba,
na má' ne örülj bele
Te a francba!
Te meg ne vágj folyton
a szavamba,
van vigasz
vigasztalanba!

Nem is leszek már
ma bamba,
jégakkut töltök
magamba.
Hideg vizet a
nyakakba,
friss szellemet a
palackba!
Ne gyere ellenem
ma hadba,
gyerünk ki gyorsan
a szabadba!
A pólóm is rám van
tapadva,
csobbanjunk bele a
patakba!

Ne legyél velem ma
haragba,
s ne ragadj bele a
hajamba!

Én sem leszek majd
goromba,
125 éves
koromba!
Gyere inkább a
karomba,
hadd mondjam azt, hogy:
Caramba!

KÁDÁR TIBOR (Tárnok) **Az önimádó végrendelete**

Engem a Teremtő személyesen bízott meg, emberek,
Hogy tehetségemmel rendet teremtsék köztetek!
Nem tűrhetem tehát legkisebb ellenkezéseteket,
Ezért csak annyit mondok: engedelmessédjétek!

Az én szavam: Törvény, Igazság és Bölcsélet!
Senki ne vonja kétségbe tévedhetetlenségemet!
Sok-sok áldozatot hozok én folyton tiértetek,
Nekem ezért mindig sok pénzt fizessetek!

Nem háláljátok meg eléggé jeles képességeimet!
Elvárom: melleme gyakran tűzzetek kitüntetéseteket!
Köszönetül, hogy elviselem kishitűségetek.

Mivel értetek halok meg, nekem nagy temetést rendeztetek!
Balzsamozott testem fölé mauzóleumot emeljétek!
Arany betűkkel véssétek rá örök dicsőségemet!
Templomaitokban gyakran mondjátok értem miséket.

Síromra minden napon friss virágot vigyetek,
Jól fog esni odalent, ha értem sok könnyet ejtetek.
Éktelen zokogásotoktól azonban megkíméljétek!
Ne zavarjátok jól megérdemelt pihenésemet.

KARÁCSONY ISTVÁN **Májusi zápor**

Tüzel a víg napsugár a sápadt kék égen.
Tekintetem elterül a puha zöld réten.
Illatozó bohó fák nyújtózva, bókolva,
keretezik az utat ott a domboldalban!

Vásott felhőgyerek ögyelegve szállong,
s társainak kacsintgat, tavaszi a mámor.
Felhők hada kúszik most hirtelen felettem,
szellő úrfi terelgeti őket fel a hegyre.

Az iménti nagy forráság fülledtségbe átcsap,
bujkál már a napsugár, csak csóvájával játszhatasz.
Felhők most már vészesen, feketén tolongnak,
beterítve egészét az égi korongnak.

Villám cikáz, hozzá meg seregek dörögnek,
legalább is úgy érzed, mikor mennydörögnek.
Majd a sok-sok szaladó felhő úgy elfárad,
izzadtságuk földre hull az égi báránycsónaknak.

És patakozó könnye lesz a sötét felhőknek,
dobbal-robbal szikrázik minden körülöttem.
Végre a szélharsona visszavonulót fúj,
elvonul a hadsereg, a hadihelyzet fordul.

Csillognak a dombokon a vidám kis cseppek,
ázott madár nézegeti saját magát, szép-e?
Keletről és nyugatról kezét összetéve,
szép szivárvány ível át az életet hirdelve.

KARDOS M. ZSÖTE (Göd)

Csak várunk

Ritkább a csoda.
Elérhetetlen örömök
kavarognak
napkeltében,
hömpölygő tömeg
felejt nyíló virágokat,
illatok vesznek
madarak kerülte,
emberjárta szmogban.
Újra tervezett utak
fedik a bejáratat,
többfelé vezetnek
mindig egyértelműnek
ígért helyett.
Hátsó ösvényeken
hattyúk táncolnak halált
kiszáradt tavakon
távol tornyok próbálják
az eget átszúrni,
hogyan elérje a hír.
Hazug szelek döntenek
halomba a rendet,
igazzá fordítják a hamisat,
leolvasható fonák ívükről.
Folyó irama zúz,
kifordult hullámok
kalitkába zárják a szívet,
kelepcébe az értelmet.
Károgó mosolyok billennek
a lépések helyén,
mi maradunk bent
a körben,
mert nem tudunk mást,
csak várunk.

KEREPESI IGOR (Szlovákia) Még süghatnád

Tudod, néha még süghatnád,
Milyen terved van velem,
Nem kell mindent felfedjél,
Csak irányod mondd el nekem!
Bármit mondsz, én elfogadom,
Szembeszállni nem fogok,
Jó volna de tudni néha:
Nem céltalan szárnyalok.
Könnyebb volna elfogadni
Kint, utat és könnyeket,
Hogyha tudnám, néked az egy
Jól átgondolt ötleted.
Mondanál csak ennyit néha:
Így akarom!
Bízz bennem!
És én hinnék, s nem kéne más
Semmi egyéb szó nekem.

Szeretnéd, hogy elinduljak,
Vagy maradjak helyemen?
Tovább kell, hogy kutassak,
Vagy céloim itt is meglelem?
Nagy dolgok, mik várnak rám,
Miket meg kell tenni még?
Avagy legyen mind, mit bírok
Maradéktalan elég?

Hogy ha sügnál, megosztanál
Néhány titkocskát velem,
Megnyugvás és hála lepné
El kételkedő szívem.
Megtenném, mit kérsz, hisz tudnám:
Jó, mit nekem tartogatsz,
Bizonytalan leszek viszont,
Hogyha szóval maradsz.

KIRSCHNER GYULA (Verőce)**Haikuk**

Eljött az idő
betelt a régi naptár –
most újat kezdünk

nem vitt el semmit
múltra épül a jövő –
nincs mit sajnálni

karjaid között
lélekútvesztőt sejtek –
szívem feldobog

karjaid között
lélekútvesztőt sejtek –
szívem rád talál

karjaid között
lélekútvesztőt sejtek –
elvész ott eszem

lélek ha bűnös
zarándokút az élet –
ha nem akkor is

[KÖD]
fekete tavon
fehér báránfelhő ring –
álmodik a Hold

hóvirágok közt
zöldikék keresgélnek –
bujkál a tavasz

[KÖD]
ködből kelt gyémánt
napsugár vitte égbe –
már báránfelhő

ébrednék reggel
mindenhol minden napon –
mint nagy ölelés

[KÖD]
valósága tény
de benne bármi lehet –
mint a végtelen

**KISS LÁSZLÓ (Érd):
Egykor, Neked**

Reményteljes napsugár Ő nekem,
Mely megcsillan a folyó vizén,
Játékos finom tollpihe,
Mely halkán, nevetve földet ér.

Ő a tavasz, a nyár, az ősz meg a tél.
Szemei ragyogása
Tengernyi bársonyos fény
Távoli horizontok egén.

Mint tűz és jég,
Úgy éltek eddig,
Mít sem sejtve,
Mi a boldogság,
Üvöltő szeleket hallgattak unos-untalan,
Hitték csak,
De nem lelték az örömet, zenét, harmóniát.

Talán nem hittek, és nem reméltek,
Nem láttak még igazi színeket, csak árnyakat,
Nem szerettek, és nem éltek még,
Nem éreztek soha tűzben izzó, forró vágyakat.

De a most hatalmas erősebb lett mindennél,
Annyi könny és kétség után
A Teremtő bölcsessége végre megmutatta önmagát.

Mert győz a jó a rossz felett,
A fény csak nevet a sötétségen,
Két szív egymásra talál,
És a hangnál is sebesebben táncolnak tovább együtt,
Ezer meg ezer színes *létidőkön* át.

KONCZ TERÉZ**Parton**

Ballagok csöndben a parton,
csak magamban mondom, hajtom,
– Míg a patak mély medrében
csörög, csobog rendületlen:

– Folyóba siető forrás,
ég s föld között járó tolmács,
Nap fölszívott, ég leejtett,
emlékeid nem felejtet?

Vannak benned embergondok,
vagy csak saját sorsod hordod?
Itt várt vigaszt kedves társam,
könnye csillog habruhában –

Itt bolyongok immár én is,
Az ember hisz, néha fél is –
Hangod vidám, erős, békít,
titokban tán útra készít?

Mintha szólna: – Nincsen vége,
én már jártam fönn az égbe'
való, igaz az az ország.
Na, készülj csak, Isten hozzád!

Kósa Márta (Ercsi)**Tágasabb álmok***„Nincs itt! Feltámadt, ahogy azt előre megmondta!”**(Máté 28/6)*

Fényjelek hasítják ketté
 a
 törékeny valóságot
 kert végében
 csatasorban álló tulipánok
 vigyázzák a hajnal perceit.

Ünnep van itt.
 Ünnep szerte a világon.

Felkél a nap
 sötétbe hasít
 sürgölődő folyón
 szememet vakítva fényhidat épít.

Híd készül a folyón
 s
 én
 átkelek rajta
 lábam nem bírná
 szívem mégis akarja
 s
 lépek is bátran – tágasítom a teret.

Értem az üzenetet
 kettéhasadt a kárpit
 örömet zengő dalok harsogják
 a
 lét gyönyörű üzenetét.

Tiszta az ég
 fent egyre feljebb
 madarak békülnek s szeretnek
 egyesül
 álmom és vágy
 béke honol szirmokon
 harmatos fűszálakon
 kegyelem árad
 égi a jel
 sóhaj fakad és sebesen terjed a hír
 a
 sír üres
 feltámadás hírére ébredt
 a
 sötétben botorkáló
 esendő világ.

Tágasabbak a kegyelem útjai, mint ahogy azt
 gondolnánk.

KOVÁCS F. ISTVÁN (Ercsi)**Esik**

Arcom az ég felé tartom,
 Telt hasú párnák hintik rám tollaikat.
 Egyedül állok a parton,
 Nézem a folyót az ólomszín felhők alatt.

Szédítő táncukat járva
 Apró pilleként sűrűn szállnak a pelyhek.
 Megrészegültek, mióta
 Meglátták szememben, mennyire szeretlek.

KREISCHER NELLY (Érd)**Kérdések – feltételezés?**

Életutunk spirális körökön
 vagy ellipszisen halad?
 Vajon melyik irányba, hogy hiszed?
 Az origótól táguló íveken?
 Vagy véletlen pontból indulva
 csökkenő kerületeken?
 Határa pont vagy a végtelen?
 Megállni hol lesz kénytelen?
 Hol a véges lét megsemmisítő kapuja?
 Amit átlépve más a tér-idő kontinuum?
 Ott új táguló spirális pályán megy tovább?
 És lesz a végtelen mindenség maga.
 Vagy önmagába roskadva, megsemmisülve
 egy fekete lyukban lesz örök energia?
 Ahol mint kohóban a vegyes anyag
 nemesedik, eggyé olvadva, és egyszer majd
 szétrobbanva, újra bebolyongja az univerzumot
 eljutva végül a ponthoz. ahonnan nincs tovább.

KRISZTBAUM MIHÁLY (Vál)**Levegő**

Láthatatlan ő,
 de belélegezhető.
 Éltet téged,
 még ha nem is érzed.
 Oxigéndús,
 de lehet füsttel telt,
 a lég, amit beszívsz, elég,
 de ha mégsem,
 akkor fuldokolsz, azt hiszem.
 Természetes lélegzés,
 mindenkinek jár, és kész.
 De ha nincs oxigén,
 lihegünk, te és én.
 Ezen nem lepődünk meg.

Voltunk bőven a víz alatt,
 ahol a levegő sokszor a
 torkunkon akadt.
 Ez a lég, mintha nem is lenne,
 mégis van,
 éltető erő, de láthatatlan.

Kór

Beteg vagy?
 Vagy csak beteg agy.
 Ha agyad becsap.
 Agyalsz azon,
 hogy ez a fazon,
 ami a fejed,
 mégis hol a helyed?
 Kórház?
 Vagy halottas ház?
 Az élet megaláz,
 a betegség meg a láz.
 Ez halálos, de van kiút,
 ebből mindenki kijut.
 Keresd meg Istent,
 benned él odabent.
 Te vagy!
 S meggyógyul az agy.

LUKÁCS MÁRIA (Verőce)

Szótlanul

a tél ölében
 amerre a szem
 ellát hófehér a táj
 a szél táncot jár

kesztyűs kézzel bán
 a földek betakarva
 sercegő gyertyák

fázós napokat
 melenget pár fénysugár
 van mit remélni

közelebb vagyunk
 egymáshoz mint gondolnánk
 évszakot váltunk

lassan közelít
 puha hóban elakad
 fázik a lába

egy varázsszó kell
 tündérek állnak körém
 csodálom őket

testem melegszik
 minden gondolatomban
 csend ül szótlanul

Ő szín Te

Ha már egy pillanatra voltunk boldogok:
 kéz a kézben, hová léptünk a szél sodort,
 felhőkből bomlott arany kalászkok alatt –
 őrizzük a képet, az érzés ránk tapadt.

Fest a kéz, alatta vászon, elmosódva:
 rég volt tavasz – a rügyeket sírva bontja.
 Nádsíp szólt, füstöltek az olvadó havak,
 lépteink nyomán virág, ha nő – maradhat
 engem.

MADÁR JÁNOS (Budapest)

Szenved már értünk

Nyitott szemmel temesetek el,
 hogy a csillagot és a tengert mindig lássam.
 A fény csönd-anyagán átható örvényléseit,
 mert a végtelent szívembe zártam.

Nem menekülhetnek már a kövek,
 sem a holtakkal születő nyirkos tájak.
 Nedvek hatalma, magzatvíz, anyatej –
 a kihantolt sírt már hívhatom hazámnak.

Szólíthatom őseim kihúlt anyanyelvén,
 átkeresztelhetem teremő rögnék.
 Fölötte isten hullatja néma könnyeit,
 kidőlt fejfák és sírkövek zörögnek.

Szenved már értünk az anyag is,
 márványba vésve, derengő léten át.
 Aranybetűkkel hirdeti sorsunkat.
 Míg világra hozza bennünk önmagát.

MAGYAR ANDRÁS (Tárnok)

ÁLOM?

Évi! Úgy szeretek álmodni Terólad,
 s folyton felidézni egykori valódat.
 Végzetes esemény elillan, elolvad
 pár percre, és hívlak. Édesem, na hol vagy?
 Ismét hallom hangod, boldog kacagásod,
 és mintha itt lennél, emlékekbe ások,
 mert víg nevetésed, az maga az élet,
 s ilyenkor énbennem hit, remény feléled.
 Hogy Te velem leszel, mindig azt ígérted,
 s ennek vak hitében voltam oda Érted.

Ám most mégsem vagy itt. Vad hiányod áthat.
Gyötrelmes számomra, hogy szemem nem láthat.
Lecsukom pillámat, és elvisz az álom,
s lám, amit keresek, benne megtalálom.
Arra várok, s kérem, hogy rajongva nézz rám!
Nem kell, hogy megszólalj, csak karolj át, Évám!
Legyünk együtt hosszan, ráérősen, némán!
Gyors együttlét nekünk, ugye nem elég ám.
Érzem, ölel kezéd, és odabújsz hozzám,
s birtokolva Téged mindezt viszonzánám,
s attól, hogy elmentél, még szerelmed vonz ám,
és szeretetedet százszor megszoroznám.
Sóvárgok utánad, jó, hogy itt vagy velem.
Ugye ez valóság, s nem csak elképzelem?
Szenvedéllyel ajkad forrón érinti szám,
s úgy hiányolt csókod boldogságba visz ám.
Hozzám tartozol, mint növényhez az ága,
és nekem nyílik ki szerelmed virága,
mely Teveled együtt számomra oly drága,
s annak megszerzését vágyam dirigálja.
Egyesülünk ketten. Párrá válik lényem,
s minket nem káprázat, nem álom vezérel.

Újra Veled vagyok. Ez maga az Éden.
Csak így, s itt lelem meg egyetlen reményem,
mint egykor a tavon, csónakban, napfényben,
és nincs bennünk szégyen és semmi szemérem.
Nappalt is átalszom, hogy randizzak Veled,
így kapom meg Tőled úgy várt szerelmedet.
Hadd higgyem, hogy itt vagy énnekem, Te drága!
Rád gondolok. Légy Te szívem valósága.
Jöjj, maradj hát velem, vagy én megyek hozzád
ígéretem szerint, hisz' összetartoznánk.
Várok Rád, hát gyere! Légy itt lám, s nem amott!
Mert vad hiányodba szinte belehalok.
Jöjj hát ismét vissza, hogyha bennem hiszel,
oda, hová minket majd szerelem visz el!
Lecsukom szemem, s bár nem alszom el nyomban.
Várom, hogy velem légy gyönyörű álomban.
Gyere vissza hozzám! Ugy könnyörgök. Kérlek!
S itt marasztalnálak Évikém én végleg.

MÁTÉ MIKLÓS (Érd) **Sárkányfog**

Apámból anyámba értem.
Virágzó meleg testében
Mindenéből vámot vettem
Vérén, húsán, ingyen éltem.

Testem lassan építgette,
Ringatóztam kellemesen.
Cipelt, egyre nehezebben,
Mígnem hajótörött lettem.

Az édenből kizsuppoltva
Vörösödve kiáltoztam.
Kínjában magára hagytam,
Tejért mellébe haraptam.

Álmát sokszor elraboltam,
Ijesztgettem, hogy meghóttam,
Testemet gyógyírral kente
Rendülve szólt: tente, tente...

MOLNÁR RICHÁRD (Százhalombatta) **Hullámtörő**

A vörös pipacs mosolya kísér
A nagytenger morajlása helyett,
Magasan a kék égcsoda,
Szemembe súgja: szeretet;

Akácfa tüskéje békét akar,
Betakar a nyár eleji meleg,
Messze járok már Budapesten,
De most is hiányzik puha kezéd;

Bátorsággal megtömve a zsebem,
Kenyerem mégis a folytonkönyörgés,
De a holnapi ígéret magasra emel,
Lebontva lesz e börtönkerítés.

NAGY-RAKITA MELINDA (Százhalombatta) **Ha én festő lennék**

Ha én festő lennék, mindig csak felhőket festenék,
Kimeríthetetlen csodák élnek az ég tetején.
Lefestném például azt a nagy szürkeséget ott,
Mely alól napfény sziporkázik elő, s vetít elénk
Sugárban fürdő végtelen tengert rongyos peremén.
S lefestném én azt a kócos kis kutyát is amott,
Ki négy lábát szétdobva fekszik hátán, és várja,
Valaki végre cirógassa meg hófehér hasát,
S közben szürke csapzott fülei lobognak a szélben.
Vagy az az óriás kupac fehér tejszínhab-torony,
Hát nem festői ecsetrevaló édes álom az?
Bár talán hiányzik róla néhány piros eperszem,
De nincs baj, hiszen én azt könnyedén hozzáképzelem.
S néha amikor a szelek elfújják a felhőket,
Lefestném azt a mesebeli kék tavat, melyben
Tündérnépek járnak csábtáncot olykor álmainkban.
Amott pedig hol magas házak karcolják az eget,
S antennák tetején fehér bojtos sapka integet,
Hívogatnak még festőt áhító szertelen csodák.
Mert estelente kéményükre ül a Nap, s míg pihen,

Értő művészre váró színes kavalkádot teremt.
 Én pedig itt lent a földön, apró kis semmi ember,
 Szájtátva kutatom, mi minden zajlik még odafenn.
 Hiszen ott van még, jaj, csak ki ne hagyjam, a szívárvány,
 Mi reményt ígér száz színben szikrázó szépségével.

Ha én festő lennék, mindig csak felhőket festenék.
 De mert festő nem vagyok, én csak bámulom a művet,
 Amit egy láthatatlan művész varázsol az égre –
 Ábrándos, nyitott lelkű népek gyönyörűségére.

NASZVADI JUDITH (Tass)

Álmodtam egy házat, álmodtam egy hazát

Álmodtam egy házat magamnak.
 Kívülről semmi különös,
 a falak napsárgán várakoztak.
 Bárki betérhetett éjszakára.
 Színes takarós ágyak
 sorakoztak a nagyszobában.
 Az első éjszaka szállás ajándék,
 de a másodiknak ára volt.
 A küszöböt varázslat védte,
 csak az léphette át, aki aznap
 valami jót cselekedett.
 Nem kellett több, csak egyetlen
 árva jócselekedet
 a szállásért cserébe.
 Úgy látszik, megérte,
 mert csupa mosolygó
 ágyrajáró lakta be
 napsárga álomházamat.

Álmodtam egy hazát magamnak.
 Kívülről semmi különös,
 utak, szántók, otthonok.
 És az égig érő városok
 kőfalai között madárdal
 vert tanyát. Innen is,
 onnan is boldog nevetés
 vegyült a nyüzsgő zsvajvásba.
 A békét varázslat védte.
 Az emberek szívébe volt
 vésve a szelíd parancs,
 tenni csakis a jót,
 csakis a szépet érdemes.
 Szép volt az ország és szabad.
 Úgy látszik, megérte,
 mert csupa mosolygó
 lélek lakta be
 boldog álomházamat.

OCISOVAI FERENC (Budapest)

Rokonlángok

Én úgysem hiszem el, hogy nem szeretsz;
 hogy ez az egész megint valami égi hecc,
 ami elém festi édes délibábként az álmot,
 mit vágyam a legsűrűbb éjben is meglátott.

Én úgysem hiszem el, hogy nem szeretsz;
 hogy magányos mécslángként nem lebegsz
 te is a sötét csöndben, ahol gyertyád fénye
 egyformán süt mindenkire szerelmet kérve.

Én úgysem hiszem el, hogy nem szeretsz;
 hogy e szenvedély töviskorona és kereszt
 lehet csupán, minek pusztá léte is bűn már,
 míg a Kétely mellettünk féltékenyen őrt áll.

Én úgysem hiszem el, hogy nem szeretsz,
 amikor a viceimen velem együtt nevelsz,
 vagy amikor cinkosan egymásra nézünk,
 és a másik szeme lesz néma menedékünk.

Én úgysem hiszem el, hogy nem szeretsz,
 noha mint kisgyermek kezében a sós perec,
 úgy szakadt szét a világom egy pillanat alatt,
 és ebből a világból immár tiéd lett egy darab.

Én úgysem hiszem el, hogy nem szeretsz,
 amikor labirintusomból naponta kivezetsz,
 míg lelked lelkemnek titkos kamráit megnyitja –
 nem hiszem, hogy nincs ott legalább egy szikra!

Én úgysem hiszem el, hogy nem szeretsz;
 hogy majd, mint túlvilági árnyat, elfeledsz,
 míg én dimenziók s lassú eónok közt járva
 keresem, hogy mi a szíved sercegő talánya.

Én úgysem hiszem el, hogy nem szeretsz;
 hogy kebledben mindent a mélybe temetsz,
 s nincs ének, sem varázsszó, hogy az érzést
 kihantolva tegyem föl a legnagyobb kérdést.

Én úgysem hiszem el, hogy nem szeretsz;
 hogy mint én, a pokol tornácán nem rekedsz
 meg, mint a szellem, ki sehová sem tartozik,
 és az életet úgy bámulja, akár különös mozit.

Én úgysem hiszem el, hogy nem szeretsz;
 hogy a boldogság nem más, csupán fegyenc
 az idő börtönében, ahol a Nap egy keskeny rés,
 s honnan nem szabadít ki sem csók, sem ölelés.

Én úgysem hiszem el, hogy nem szeretsz;
 hogy ha itt is vagy, csak távoli ígéret lehetsz,
 és ezt a káprázatot igazgyöngyként formálja
 kagylóba zárt lényem védekezve, arra várva,

hogy felnyissák és észrevegyék féltett kincsét,
 és hogy meg ne csak úgy kíváncsian tekintsék,
 mert úgysem hiszem, még ha tengerbe is vetsz;
 hogy én szeretlek, ám te ugyanígy nem szeretsz.

ONÓDI JUDIT (Diósd)

Ébredő tavasz

A hajnal még telet sóhajt a tájra,
 jéglehelet csipkézi fehérre az ágat.
 Törékeny tükör lemez a hó nyomán
 gödröket töltő sok kis víztócsán,
 de reszket a fagy, uralma fárad.

Álmos fénnel nyújtózva ébred a nap.
 Pillantása elúzi a párafoszlányokat,
 szelíd szellőt ringat a rétre, ligetre,
 langyosan mosolyog duzzadt rügyekre,
 fűszálakat húz a földből s hóvirágokat.

Lassan szirmot bont a megújult erő,
 s bár még várni kell a dúsan zöldellő
 lombokra, a bimbóban ott reszket a vágy.
 Már nem érzi a tél ízét, csak a tavasz lágy
 ölelését, mely a napfény öléből tör elő.

A szél már üzenetét virágnyelven súgja.
 Énhozzám is suttog, halljam csak újra
 meg újra, vége a dermedt hidegnek,
 zenéljek, daloljak friss, új éneket,
 ne egy múlt dallam szálljon a húrra.

OROSZ MARGIT (Budapest)

Szimfónia

*„harmóniát! igazit vagy belevész a világ;”
 (Illyés Gyula)*

Így csak a tél zengi dalát,
 szív zakatol, mint szökőár,
 árad fájdalom – hulláma
 felcsap az égre szilajul,
 halkán hanyatlik, csitul a táj,
 így csak a tél muzsikál.

Így csak tavasz zengi dalát,
 hazahívó harang szavát,
 angyali kar felejt halált,
 disszonánsok feleselnek,
 missa solemnis templomán,
 így csak tavasz muzsikál.

Így csak a nyár zengi dalát,
 patakcsobogta kacaját,
 zongoraszólam-lobogás,
 álom és fény dallama kél,
 szökén szelíd, ragyog a táj,
 így csak a nyár muzsikál.

Így csak az ősz zengi dalát,
 szél ujjával a föld húrján
 játszik, és jajdul lomb hátán,
 Hephaisztosz pörölyétől
 üllön lüktet a rozsdás táj,
 így csak az ősz muzsikál.

Éjek sötétjén zeng a dal,
 mint egy fénylő angyali kar,
 üstdob felelget, hazahajt,
 ezer torokból zeng ének,
 fölemel édig, mint vihar,
 éjek sötétjén suhan.

Ezer torokból zeng ének,
 hanyatlik, vigaszba simul,
 csak a szív zakatol.

PÁLFI NÁNDOR (Gödöllő)

Most arra a hét évre gondolok

Nem tudom, gondolsz-e néha rám.
 Gondolsz-e a nyárra, a pályára,
 És a vén fákra, ahogy a zúgó szélben
 A padok fölé hajlanak?
 Gondolsz-e a hét évre,
 A vadlesre a párás csendben,
 A dombok ívére,
 És a fölénk feszült
 Égbolt furcsa fényeire,
 Melyek alatt lassan felnőttünk?

Gondolsz-e még rá,
 Hogy milyen gyermeknek lenni,
 Semmiségen mindennél jobban nevetni,
 Egymást kergetni, titkokat meglesni,
 Játsszani, felhők alatt
 Heverni, szeretni, rohanni,
 Sírni, elveszni, vágyni,
 Az élet sodrában
 Egy jó baráttra várni?

Gondolsz-e még rám,
 Ahogy átsétálsz a városon,
 Megállsz-e a házuknál,
 A tekinteted megpihen-e másokon?
 Hisz tudod jól, hogy bennük is
 Csak én vagyok, ahogy én is tudom,

Hogy bennük meg te vagy.
Te és én, végül is mindenkiben ott vagyunk,
Mint a tudatban a világ,
És a világban a tudat:
Így maradhat meg az anyagban minden
Együtt megélt pillanat.

Gondolsz-e még rám,
A tájakra, melyeket bejártunk:
A nyáresti tengerre,
A vihartépte hegyekre,
Az illatos partokra,
Az arcomra, a hangomra,
Az elmúló napokra,
És arra, ami belőlem nélküled maradt?
Gondolsz-e életre, gondolsz-e halálra,
És az azutánra:
A nagy csendre,
Melynek mind részei leszünk?

Én sokat gondolok rád.
Igen, és tudnod kell, hogy
Bár a hajnal elmúlt,
Éjfélleg még sok időnk maradt.

Nézd, lassan virágot bontanak
A vadmeggyek a szürkülő égbolt alatt.
A pályán egy árnyék szalad.
Te vagy. Vagy én vagyok.
Lassan már nem tudom.
De a lépteimben egyre csak
A te lépteid visszhangzanak.

PÉTER ÉVA ERIKA (Erdély)
[csillag villan]

csillag villan, holdfény zizzen,
fehér felhőn fátyol,
álmot takar, elbabusgat.
szemekben virágpör.

holdharang cseng égfészekben –
éppen ahogy illik;
csillagvirág a gyermekszem,
benne hajnal nyílik.

Fényszállal fércelve

Bármiféle szerepet is játszol,
s öltözöl újabb s újabb arcokba,
a lélektisztád rajtad átvilágol,
s nem sötétülsz bele a mocsokba,
ha törölsz néhány árnyat a közön.

S ha őrzöd első fényre-kinyílásod,
mindegy, hogy merre visz a szírom-csónak
– célba ér az, aki nekivágott –
– mert benned a terek széthajolnak –

Ki megtalál, az neked mind köszön.

Tavaszt szakíthatsz, kínálhatsz ősz-nyarat:
csak azt adhatod, ami vagy magad.

PETRIK ISTVÁN (Besenyőtelek)
Sose lesz vége

jelentéktelen
érvénytelen
reménytelen
el nem nézhetem
javíthatatlan
milyen alakban
ki kér meg rá
hogyan bízz magadban
a gerinctelenség
rút jelenség
ez nem zsidóság
és nem kereszttség
nem cigányság
és semmi másság
ezekhez nem lehet
imádság
határozatlan
határozottság
elmebaj vagy
zavarodottság....
Ki hozta létre
sose lesz vége....
Lesz-e majd pír
az arcodra égve?

Tanácsok kételkedőknek

Tudj már örülni,
ne gyalázkodj!
Vagy ezzel leszel hű
földi hazádhoz?
Van olyan, amit
el tudsz fogadni?

A gyűlölködéssel
nem lehet szavazni...
Fogadd már örömmel
amit megadnak!
Tudj ellentmondani
gonosz szavaknak.
Tudj már szeretni
érdekek nélkül...
Higgy nekem haver...
Az élet megszépül

RADNAI ISTVÁN (Budapest)
térfél

kísértének a háborús romok
kísértének
ötvenhat árnyai kísértetek
romok egy város fullad bútorok
lógnak az emeletekről
ágyútorok
villan kilövés füleddel érzed
nyugati széllel új háborús
beszéddek
megannyi rabló megannyi Führer
harsány a szavuk atomhalál
a fűszer

odakint süt a nap végre nyár van
égnek a házromok nincs villany
imbolygó fénnel kísértének
apák az árnyak
eljön az este, de elillan
a hársak illata konyulnak
virágok
mielőtt érne a gyümölcs
letörnek az ágak

REJTŐ GÁBOR (Budapest)
Puskák és galambok

Másként ver a szívem, mint eddig
ez nem panasz és nem is érdem
nem tudom még hogyan és meddig
de lám csak ezt is megéltem.

Másként üt a szívem másként fáj
fojtják a falánk téves eszmék
bármikor kopoghat Szent Mihály
lehet ez az utolsó bekezdés.

Tegnap a Blahán elszívtam egy cigit
mellettem egy nő galambokat etetett
s puska lövésnyire a párt és a kormány
utcára parancsolta a fegyvereket.

Puskák és galambok közt élünk
s én látom az agy mosott százezreket
tán ezért rugdal úgy szívem
hogy újból kígyózni kezd egy halálmenet.

Nem lesz rajtuk sárga csillag
s nem is viselnek egyenruhát
a félelem sorozza sározza be őket
láthatatlan kereszt a szolgaság.

Másként dobol a szívem ideje-óta
s meglehet holnap megreped megáll
mint lejárt kakukkos falióra
túl e mocskon boldog ki hazára talál.

Vagy teremt. És szívem új erőre kap
mert születni akar egy más világ
hol, mint szabadság kondul a harang
s a szent erő a mélyből kiránt.

SZABADI ÁGNES (Budapest)
Hang nélkül

El kellene mondanom,
de frissek még a szavak.
Mázolva egy papírlapra
mindenféle alak...
Tükör vakít, belenézni
nem merek. Csak sután
felolvasok: egyik mondatot
a másik után.

El kellene mondanom,
de csenddé dermed bennem.
Keresem a hangsúlyokat,
hogy lehetne szebben
s igazabban mutatni,
hogy fejre állt az ég...
Tükörből egy bohóc nevet:
„Kevés lesz ez még!”

El kellene mondanom,
de nincsen már itt senki.
Hallgatag a kora este,
haza kéne menni...
narkotikum-album megy már
negyedszerre körbe...
Földön hever rég a tükör,
szilánkokra törve.
Kiabálni szeretnék,
de semmire sem jutok...
Hiába fáj, én akkor is
csak suttogni tudok.

Szabó Aida [Jampa drolma] (Érd)
Aki bölcs...

...az nagy titkok tudója,
 egységét testnek és léleknek
 szem előtt tartja,
 a világot „érzi”
 szemléli látja csodálja
 gyermeki szívvel
 erős nádként él a lét-zuhatagában
 alázattal
 rugalmasan
 nem törve
 a csapást elkerülve...
 az életet szárnyakkal
 együtt adja s kapja,
 s megleli az alkotásban:
 az elbocsátást
 a szeretet fénylő záporában

SZABÓ VERONIKA (Nyíregyháza)
Alkony

Sötétbe burkolódik a megkopott idő.
 Sápadt arcán mélyülnek a ráncok.
 Tárt karjával nem hívja jövő,
 búcsúznak az elfelejtett táncok.
 Válláról lerakja rég cipelt terheit.
 Görnyedt háttal magában üldögél.
 Merengve idézi életút-képeit,
 hajszálain csendben elalszik a dér.
 Homályos tükréből rémülten néz vissza,
 kupaknyi borát tán utoljára issza.
 Harangja messziről hosszan zúgva kondul,
 gyenge lábaival tipegősen indul.
 Legszebbik ruháját még egyszer felveszi,
 elmélázik benne, utána leteszi.
 Féltve őrzött titka ölébe telepszik,
 örökre megvetett ágyába befekszik,
 s mint óceánra rátaláló ér,
 megérdemelt pihenésre tér.

Csendélet

Mély csendbe burkolva élem
 Színtelen életem.
 Hallgat a szívem, hallgat a szám,
 Nem kell semmilyen fény nekem.
 Hosszúra nyúló árnyakkal
 Vászorra festem bánatom,
 Lebegő, homályos szavakkal
 Levelet küld a fájdalom.
 Üres kannából inni kér
 A hervadni készülő virág,
 Odakinn zajlik az élet,
 Számomra szótlán a világ.

Lassú úton halkán járok
 Míg haza nem érek,
 A semmivel táplálkozva
 Csendéletet élek.

SZAKÁCS ANNA (Érd)
Haikuk

kertem ághegyén
 nyílik minden mi édes
 szívemig ér most

sziromszív száll fel
 lebben kint, fény betekint –
 kacs int itt vagyok

kerti benső út
 fák rügygyertyáin fénycsepp
 égnektárt ima

kert keretben kép
 szívem táján fényt festhet
 sziromkollázs száll

kert benső fénykép
 mag szem nyílt gondosságtól
 sziromkollázs száll

miso leves fő
 üde mint nagyi főztje –
 belül simogat

SZAKÁLI ANNA (Zamárdi)
Álmaimban

Visszatérő álmaimban
 felzaklat, ha újra látom.
 Elmúlt érzés kér számon;
 hova röppent a szerelem,
 hova röppent ifjúságom.

Bánat ez? Vagy mégsem?
 Kutyaként nyalogatni lelkem,
 titkot tagadni, hazudni másnak,
 követnek a megsebzett árnyak,
 bánatnak elveszített harmóniák.

Hibát hiba vont; egy pillantás
 fénye vibrál eltakart titkon...
 hamu volt a szó ajkamon.
 Takargattam hazug álmot.
 Lucifer volt. Megsebzett.

Éretlenül hulltam le a fáról.

Anya

hullámvasút-utazás
ez maga az élet
zakatoló magasságok
csalóka repülések
pokloknek pokla
döbbenetes mély
alázat, ha ütnek

cipeltél hátadon
türelmet tanulni
hiába sikoltott
tériszony-remegés
azóta testemben
zsibbad és félt

az a hang lapul
bennem valahol
ma is érzem
idegszálak
borzoló harca
ne hagyj el, anya!

TARNÓCZINÉ BARABÁS IRÉN (Érd)**Éltető fény**

Jár-ke a Nap,
mint közömbös idegen,
fényét tudattalan
engedi felénk,
szerelmet, életet szó
fogadó szívekben
hajnali sugara,
szívárványt fakaszt
a pattanó rügyként
felnyíló szemeken.
Fény és meleg,
rítus a létben,
a Nap, mint óvatos,
gyengéd szerető,
eltűnődik kis ideig,
elpirul,
majd kialszik a fény,
s csendben lebukik
a horizont mögött.
Gyorsan tűnik el
az éltető Nap
maradék pislá fénye is,
a táj áttetsző sötétbe borul.
Hosszú, sötét foltként
terülnek el az árnyak,
álmos fűszálak hegyén inog
apró, csillogó vízgyöngyök sora,
felragyognak
a titokzatos fényű csillagok,
belepi egész lényemet
a puha léptű éjszaka.

TORMA ÁGNES (Budapest)**Azok a régi szép idők**

Óóó... azok a régi szép idők,
életünk pillanatait megszipítók,
mikor még időt találtunk egymásra,
nem csupán csak egy s másra...
mikor még fontos volt, hogy találkozzunk,
bánatunkon s örömünkön megosztózzunk.
Mikor nem kellett, azon gondolkodnunk,
hogy ha a másikat keressük, zavarunk!?
S majd állunk ott némán, körbe,
lenézünk a sírgödörbe,
fájó szívvel, bánattal megrakva,
ó, a francba... hogyha én ezt tudtam volna....

Becsüld meg, mit kaptál. Az Életet,
s mellé útítársul szerető Embereket.
A jövő emlékei mind ma épülnek,
csak kőből egy ház sem épülhet.
Mind eltűnünk egy ködös hajnalon,
ott fekszünk majd kiterítve a ravatalon.

Vajon utánunk könny vagy nevetés marad?

TORMÁSSY ERZSÉBET (Tárnok)**Nyár**

Élvezzük a nyárnak minden egyes percét,
Aranyló napsugár gyógyító melegét.

Bőkezű évszakát egyformán szeretjük,
összes ajándékát nagy örömmel vesszük.

Pihenést, napozást, bimbózó szerelmet,
verőfényes időt, ragyogó jókedvet.

Bő zsákjában hozza ingyen a meleget,
Mégsem kapunk nyárból sohasem eleget.

S ha csendben búcsút int, ősznek adva helyét,
Szívünkben őrizzük tovább az emlékét.

TORNAI XÉNIA (Budapest)**Jézus, az ember***Gondolatok a kereszt tövében*

Nyelvem is kiszáradt szájam padlatán,
S ínnyemen fekélylő váltak a szavak.
Minden, mit kimondtam s hittem hajdanán,
Ellenemre fordult, most silány salak.

Mégse adjatok *ti* inni! Juszt se kell!
Koncot elfogadni úgyse mer kezem.
Büszke lélek éltet és szilárd kebel:
Bűnötök tetézem, hogyha elveszem.

Csak feszítetek meg! Bátrak voltatok –
Díszmenetben engem elkísértetek.
Most ígéim árnyán hurkot fontatok.
Már a csöcselék is ott zúg véletek.

Ínjaimba tép a vasszeg-koppanás.
Önfejemre hordom végítéletem:
Inkább győzzön rajtam lábszár-roppanás,
Mint Pilátus éljem végig életem.

Szemérmes dalocska

Ha ez a nap szellő volna,
messze szállna búdnak korma,
s cirógatva keltene reggel
égi angyalszárny sereggel.

Ha ez a nap virág lenne,
egy méh döngicsélne benne –
versenyezne züm a csenddel:
Szirmom óvjon, földi ember!

Ha ez a nap holdfény volna,
tündéralmot Rád csókolva
azt lehelné át az éjen:
Lélek, lángod soká égjen!

De ha e nap mátkád lenne,
súgva búgná jobb füledbe:
Egy vagy, egy e földi gázlón –
Téged Isten jól vigyázzon!

TÓTH MÁRIA (Érd) Fényjelzések

A drága kereste pillantását
Pillantásom alatt
S nem látta igazát
Csak a másikat

A drága lemondott mindenről
Elhitte, érte képzelem
Hogy a fény a híd felett
Idetalál
Velem

Az angyalka

Nagyon szerény
De ő a Remény
Őrzöm ő
Gondomat viseli
Szárnyát szétterjeszti reám
Ruháját rám adja ha fázom

Könnyem törli, ha könnyezem
Ételem készíti, ha éhezem
Életem követi
Szép csendesem

TÓTH RITA (Budapest) Már elhiszem

Már elhiszem, hogy valamikor szeretett,
hiszen önként az oltár elé vezetett,
de éppen csak elindult a közös élet,
és lám, örökre elvesztek a remények.

Mint hirtelen jött zápor, mely tova rohan,
és keresi a mélyedést, melybe zuhan,
úgy mosott el mindent, mi útjába akadt,
elnyelte mind a föld, életet nem fakaszt.

Tán a csupán csak csepergő, langyos eső
lehet áldásos és valóban oly termő,
mely helyben maradva, hosszú távon táplál,
öröm, ha valaki ilyenre rátalál.

TÖRŐ ISTVÁN (Diósd) Sorok a sorsról

Megfoghatatlan, mint szél tenyere,
életet adott, hogy majd elvegye,

sosem tudod meg, mit ígért,
pátyolgatott-e, vagy nem kímélt,

odamentél, ahova állított,
hol életed szépséget áhított,

rajtad nem múlt, hogy odaérsz-e,
s örömmel csaphatsz tenyerébe,

a sors az isten állomása,
cseppekben adagolt áldomása,

dallama, éneke szárnyalni vitt,
zümögve küldte fájdalmaid,

formált, ölelgetett, eldobott,
mint túlevelű a fenyőtobozt,

és méltó társat is küldött feléd,
hogy megismerhesd a szenvedélyt,

mégis, ha formálni akarod,
leporolod és betakarod,

tudhatod, mindig ő a győztes,
és benne élve álmodat szódd meg!

TÖRÖK NÁNDOR (Budapest)**A buzgár éneke**

Vágyaim áradása medréből kilépni kész,
előnteni dús meződ, mi boldog sóhajba vész.

Buzgárként csak ennyit áhít ez örvénylő ének,
televényeden résre rést: új sebeket tépjek.

Hadd tépjek, tépjek százat, s rá csókot adjak ezret,
majd újra ezret-százat, mint catullusi kezdet.

Roppanjanak a gátak, hogy hozzád jussak: túlra.
Lelkem új árvízének légy áldozata újra!

Presszószerelem

(részlet a Presszólét ciklusból)

Kint kora esti sötétség.
Bent a vibráló fakó fény
hidege. Néhányan kabátban,
mintha indulni akarnának.
Én is magamon hagyom.
Várom. A pult üres.
– A lány mindjárt jön – mondja
valaki. Már itt is van. Suhanva
rám mosolyog. Jólesik,
de a gesztus csak félig enyém.
Odakint az udvarlójával
elszívott egy cigit, s most
kipirultan sürgölődik. A fiú is
visszajött. Elégedetten kortyol.
A lánynak fénylik az arca.
Csapol. Egy Becherovkát
is kérek. A zöld üveg vonzza
a tekintetet. Mélysége van,
mint a lány szemének. Hosszan
a fiúra pillant, és a poharam
jócskán túlcsoordul. Ő felveti fejét,
és belekacag a neonfénybe.

VALENTIN ISTVÁN (Taksony)**Impressziók**

Vonzódom hozzád, megejtő varázslat,
Bölcs ember, tapintat, erény.
Kapcsolatunk erős kötél,
Megtart a sziklán, az élet hegyén.

Csendben jöttél, mint a tavasz,
Rügyem lettél, jövőm virága.
Nincs hazugság. Szemedbe nézve
Minden érthető, egyszeri, drága.

Finom vagy, mint selymek
Tapintása, simogató álom.
Beírtad magad lelkem könyvébe,
Bibliám lettél, esti imádságom.

VARGA ISTVÁN (Szlovákia)**Sziszifusz**

Unos-untalan
cipelem feléd hátamon
a férfit, a másikat,
kire vágysz,
ki nyugalmad rejti,
kire rátalálhatsz.
Hogy meglásd.
Látod-e?
Igaz, sokáig én se láttam
a nőt, a másikat,
kit felém hoztál hátadon,
kire vágytam,
kit vakon kerestem,
s látva megtaláltam.

Féltékenység-játszó

Ajkad szótlantul,
szemed szüntelen
mondja, hogy szeretsz,
mégis hogyan is
hihetném én el ezt,
naponta ezerszer elhagysz,
gondolataid közül száműz
a sikító villamos,
autódban melléd ülhetek,
ha a lámpa épp piros,
parton a sirályok
kenyéren veszekszenek,
őket nézed, majd a vizet,
s pillanatra se vagyok veled,
naponta ezerszer elhagysz,
szellő emeli a szoknyád,
a nap meleg mosolya
felé fordítod orcád,
naponta ezerszer megcsalsz,
kávédát se velem iszod,
s nem bőröm fűzi köréd az illatot,
hol vagyok, mikor a cukor édes,
eszközként sem,
hogy szokott ízéd elérhesd,
mondd, mikor vagy velem,
hogy lehet így élni,
órákra kivetsz magadból,
nem akarsz hozzám érni,

naponta ezerszer megcsalsz,
barátok, barátnők, gyerekek, férj
s tükreidben magad felszínei
nem hagynak hozzám közelíteni.

VARGA KATALIN (Százhalombatta)
Nyitni-KÉK, barátok!

Borostyánfa tetején elhangzik a varázsszólam.
– Nyitni-KÉK, barátok! Hallható, vagy újra mondjam?!
Távolról, halkán tavasz jó, közeleg.
Zenekarban karmester pálcájával integet.

Szécinege fuvolázik borostyánfa tetején.
Berzengeti tollruhája fodrait,
ezüstszerű csillogásuk elvakít.

Fehér gólya hívó hangon kelepel,
párját várja, hűségüket ösztön sugallja,
kapcsolatuk mindhalálig örök.

Búbosbanka Afrikából landol,
tollbóbita feje koronája,
régii odú tárt karokkal várja.

Hím pacsirta féltő hangon énekel.
Molnárfecske hangos síppal gyakorol.
Fülemüle rock and rollal ébreszt fel.
Tölgyfa ágán borzas rigó rigólánynak udvarol.

Szaharából nádirigó légi folyosón érkezik.
Párjával, a rigólánnyal a nádszálszövést élvezik.
Délről száll barátposztáták serege.
Dallamos énekük zeneszerzők remeke.

Minden évszak ringat színes felhőt,
most a tavasz hoz el illatszellt.
Ibolya, nárcisz, orgona,
mind a kikelet bájos illata.

Nárciszbimbó bontakozik,
bibéjével társára mosolyog.
Rabul ejti napsugárnak melegét,
méhek raja bibéi közt toporog.

Vörös hajával feltűnik a napsugár,
belezuhan a tavasz ölelő karjába.
Magnólia ringatózva takargatja,
de a napfényleány nem bánja.

ZSIRAI LÁSZLÓ (Budapest)
Örök vigasz
(Bíró Andrásnak)

Hatalmas annak birtoka,
aki a lélek írnoke –
Tengernyi kincsnel többet ér
az alkotás az emberért,

ha hites hangon hirdetik,
érdeme szerint illetik
szavakból formált, jó sorok.
Kibirhat minden ostromot,

hiszen az erkölcs híve pont
azt írja, amit szíve mond,
s bármilyen borús is a táj,

szemében példás napsugár
a remény örök vigasza:
Isten irgalma s igazsága.

Nyertes és alkalmi művek

CSERNI ANDRÁS (Érd és Barcelona)
Nyolc sor május nyolcadikára

Te láttad még a Föld utolsó romlatlan percét,
 mielőtt minden vadon szilánkokra hullott szét.
 Te azok helyett és nevében szólsz, akik nem tudnak,
 soha be nem hódolva holmi szeszélyes úrnak.

Nemzedékek példaképe, hogy nem pihensz soha?
 Csodálattal tekintek örök kitartásodra.
 Amíg közöttünk jársz, és a természetről mesélsz,
 a mi bolygónk sorsáért kevésbé fog el a félsz.

David Attenborough 100. születésnapja alkalmából

TORNAI XÉNIA
Csillag áll az ágyam felett

Arcom mártom emlékedbe.
 Fűszálak közt vetkezem le.
 Hangya mászik a válladon.
 Csillag áll az ágyam felett.
 Van, ki téged el nem feled.
 Arcom mártom emlékedbe.

Fűszálak közt vetkezem le.
 Pille száll a jobb kezemre.
 Harmat issza a bánatom.
 Hársfa lombja rólad beszél.
 Hangod messze fújja a szél.
 Fűszálak közt vetkezem le.

Hangya mászik a válladon.
 Minden csókomat rád adom.
 Hűvösödik a nyári éj.
 Rózsatüske fogja szoknyám.
 Tincsedet hajamba fonnam.
 Hangya mászik a válladon.

Csillag áll az ágyam felett.
 Holtig koplalnék teveled.
 Kútnak öble sem volna mély.
 Engem néz a hold sugára.
 Sárga fény tapad a fára.
 Csillag áll az ágyam felett.

Van, ki téged el nem feled –
 Sebzett szirmú másik feled.
 Porzóid közt rezgő bibém.
 Ránk hajol a néma erdő.
 Árnyad fejem felett megnő.
 Van, ki téged el nem feled.

Arcom mártom emlékedbe.

TORNAI XÉNIA
Kérdezd a fát

Kérdezd a fát, a víznek fodrait,
 a szeptemberi árnyak nászadalát,
 kérdezd, a kő, a szellő mit tanít,
 s a kápolnában kulcsra zárt imát,
 mi benn, a hűsben csendként porlad el,
 magát örökké lényegítve át.
 Kérdezd a fényt, e kóbor szellemet,
 mi hű tükörként rád kacsintva itt
 öledbe szórja mind a titkait,
 mit útja közben, vétlen meglesett.

Kérdezd a várnak hegymagas fokát,
 hol vándorsólyom néha megpihen,
 s a táj felett a végtelenbe lát,
 időzve sejtek útvesztőiben.
 Kérdezd a földet: milliónyi kint,
 Pandóra vétkét (nincs tán oly barát,
 ki ennyit nőnek megbocsátni bír),
 miként lehet erénnyé szőni hát.
 Mért lobban újra alkony-rőt zsarát,
 gyümölcs, ha érik, be mért futja pír?

Kérdezd a fát, a víznek fodrait:
 mi tartja meg? Meder, gyökér, a hit?

*A Hetedik folyóirat „De erősebbek
 vagyunk gyöngé életünknel” pályázatán
 országos első helyezés e két verséért.*

TÖRÖK NÁNDOR
Megérkeztem

Megérkeztem legbelső szobádba,
 hová nem hatol a külvilág zaja,
 a néma gondok nagyja-apraja
 mind kint reked.

Otthonom lett vágyam hő szentélye,
 s magányomban, ha benned ébred álmom,
 távoli valóm parazsát látom
 felizzani

a képzelet torkos tébolyában.
 Nehéz szavakkal, zárt ajtóid mögött
 megveretve, mint büntől üldözött,
 ártatlanul

hinni szeretném Erősz kegyelmét.
 S összezárva új istenünkkel végleg,
 én érted, te meg énértem térj meg
 egy ölelésben.

TÖRÖK NÁNDOR**Genezis**

Szürkületben, míg rólad álmodoztam,
a vágy ringatott fénylő tenyerén,
elképzeltem a jóságot a rosszban,
hol kéz a kézben szálltunk, te meg én.

A homály hálója bennem szétszakadt,
s ében ragyogással ébresztett Napom:
azóta a mennybolt ősi fénye vagy,
nékem tündökölsz minden hajnalon.

Minden pillanat új pirkadat veled,
ajkad nektárját mikor szomjazom,
a mélység végzetét kínálja szemed,
mégis magasba ránt egy ortalom,

s a világ fölött keringünk ügyetlen,
egy testbe gyúrva, ifjú révületben.

*Az Év trubadúrja 2025. pályázat első
helyezettje e két verssel.*

SZAKÁLI ANNA**Akkor is marad**

nekem csak „Baranyi”
azzá lettél; zene, fogalom
kerékpáros riporter
Czigány Györggyel
nevető két kamasz
ábrándozó szerelmes
hajad gesztenye
szemed fényfürdő
nagyságod nem kisebbíti
kezdők kicsisége

s már oda a szonett is
most azt mondják
szabadvers
én azt mondom
szabad rablás
más szavainak
privilegiuma
veszni látszik
a tiszteletadás
kóbor állattá válik
de bennünk még
fegyelem és rend

mert nekem csak
értéktől ragyoghat
fejre illesztett korona
gerinctörő hajlongás
nem okoz roppanást
mert nem teszem
ha elvesznek mellőlem
barátnak álmodott
babszemjankók
és rám szakad
a vidéki remeteség
akkor is bennem
a költészet szépsége
lelket rabló alázata

*Baranyi Ferenc köszöntése
2019-ben a Krúdy
Író táborban, Sitkén*

CSERNI ANDRÁS**Megtörve**

*„Osztozunk tán az arcon és néven,
de nem a te életed életem.”¹*

– *Épp olyan vagy, mint én. Nem tehetsz a természeted ellen. Ez genetika, tudod.*

A százszor hallott, átkozott mondatok úgy visszhangoztak Kolos fülében, mintha apja most is vele szemben ülne, s úgy mondaná. Mostanában egyre gyakrabban jutottak eszébe e szavak.

Régóta nem volt felette hatalma az öregnek. Először a pszichoterápia segített: felismerte apja viselkedésének toxikus vonásait, s hogy ez (meg sok minden más) benne mit okozott. Mikor elköltözött otthonról, s kiszakadt e környezetből, rohamosan javulni kezdett a közérzete, elmúlt az addig élete részét képző szorongás. S miután öt évvel ezelőtt eltemette őt, úgy gondolta, többé semmilyen hatással nem lesz rá. Megszabadult tőle.

Úgy tűnt, tévedett.

Tegnap megbeszélte a barátnőjével, Csillával, hogy vegyen a mai nagybevásárlásnál extranagy halkonzervet, mert akciós. A nő elfelejtette – csakúgy, hogy estére színházjegyük volt, s programot szervezett a sógornőjével. Kolos dühös lett.

– Ennyire nem számítok neked? – fakadt ki.

– Sajnálom – szabadkozott Csilla kezét tördelve. – Kiment a fejből, mert...

– Ne magyarázkodj, kérlek! – intette le, s már a nyelvén volt, hogy valami igazán gorombát vágjon a fejéhez, de az utolsó pillanatban visszafogta magát, s inkább szó nélkül kiment a szobából.

¹Részlet Conan Gray *Family Line* című dalából (saját fordítás). Eredeti dalszövegrészlet:

*„Might share a face and share a last name,
but we are not the same.”*

- Kolos, várj! – szólt utána a barátnője. A férfi hátra se fordulva felelt:
- Kicsit később.

A harag mellett ugyanis felébredt benne a félelem is. Majdnem azt tette a nővel, amit apja az anyjával s vele; amit annyira megvetett benne.

Becsukta a dolgozósobájába ajtáját, s remegő kézzel ült az íróasztalához. Emlékek rohanták meg.

– *Apa, ne haragudj, véletlen volt...*

– *Túl sok körülöttem a véletlen, nem? Engem érdekes módon elkerülnek, mert képes vagyok moderálni magam.*

A pszichológusa révén egy időben elmélyedt az ön- és emberismeretben. Megfigyelte a környezetét, különösen azokat, akik hatással voltak rá. Apja viselkedését szemlélve megfogalmazódott benne egy hipotézis a férfiakról.

A konyhában ül. Vacsorázni akar, de nem bír. A gyomorszája összeszűkül, nem enged be semmit. Megbénítja a szorongás, megbénítja az Őjelenléte. Néma, hideg, kíméletlen. De miért? Ezúttal mit hibázott? Nem tudta pontosan, de nem is számított. Valamit biztos elrontott. Valamit mindig elront...

Hitte és vallotta, hogy a férfiak döntő többsége sose tud igazán felnőni. Marad bennük egy darab gyermek – nem ártatlanság, hanem gyerekes dac és sértődékenység. Ha a világ nem az ő elképzelésük szerint fordul, az felébreszti ezt az oldalukat, s egy durcás kisgyerek vehemenciájával, de egy ravasz felnőtt eszköztárával torolják meg a vélt vagy valós sérelmet. Ez a gyerekeség csapdája.

– *Csalódást okoztál. Nem hittem volna, hogy egy ilyen olvasott fiatalember, mint te, engedi így átmosni az agyát – zárja le hol hidegen kimért, hol indulattól fröcsögő monológját az apja. Szemében látszik az öröm: élvezzi a kegyetlenkedést, a győzelmet. Majd hirtelen társalgási stílusra váltva kér egy kis sót. Ezzel is provokálja. Azt akarja, hogy a fia a szintjére süllyedjen, s végleg bizonyosságot nyerjen, ugyanolyan szörnyeteg, mint ő maga...*

Ugy gondolta, ez a csapda elkerülhető. Amióta megalkotta elméletét, komoly figyelmet fordított erre. Első lépésként felmérte, mely tettei, szavai, gondolatai eredhetnek ebből a nem egészséges érzéscsoportból. A büntetési vágy, bosszúszomj, krónikus önsajnálát, fagyos közöny tanúsítása mások iránt, hogy érezzék, valamit elrontottak, s tanuljanak hibájukból, kényszer arra, hogy mások kitalálják, mire vágyik anélkül, hogy mondaná... Rengeteg dolog. Lehetetlen egyik napról a másikra mindet maga mögött hagyni. De lassan, évek alatt úgy érezte, sikerült. Egészen a mai napig.

– *Épp olyan vagy, mint én. Nem tehetsz a természeted ellen. Ez genetika, tudod.*

Apja imádta hangoztatni, mennyire a hasonmásának tekinti őt. Kolos ezt gyűlölte. Semmiben sem akart hasonlítani rá – a viselkedésében különösen. Feladott minden konfrontációt vele szemben, hogy ne érezhesse azt az öreg, hogy győzött. Szívesen megtette volna, hogy nem szól hozzá, miután kitétte a lábát otthonról; szívesen gyötörte volna, míg bocsánatot nem kér tőle; szívesen adott volna vissza minden egyes bántást. Nem tette, mert azzá vált volna, minek elpusztítását döntötte el. Megtett mindent, amit lehetett, hogy kiirtsa magából a káros mérget.

S nem volt elég – gondolta. Hány éve halott, s lám, bennem tovább él. Hajszálon múlt, hogy megbocsáthatatlanul beszéljek Csillával. Legközelebb tudom magam türtőztetni?

– *Ne kérj bocsánatot! Csak ne mondj többé olyat nekem, ami miatt bocsánatot kellene kérned.*

Ezt sose mondta ki, pedig rengetegszer akarta. Apjának a bocsánatkérései is zavart keltőek voltak. Mintha pár könny, némi önostorozás és pár kedves szó elűzhetné a folyton ismétlődő ridegséget, könyörtelenséget. Ugyanennyire forgott a gyomra, mikor az öreg viccelődött arról mások előtt, milyen nehéz természetű, ideges alkat, s mennyire szenvedhetnek mellette a családtagjai. Mégis mi a vicces a verbális erőszakban? Azon is poénkodna, ha verné őket, mint ahogy az ő apja tette meg annak az apja? Hálásnak kéne lenniük, hogy változtatott kicsit a családi hagyományon?

Zavaros, csapongó gondolatai visszatértek a legtöbbet ismételt mondathoz.

– *Épp olyan vagy, mint én. Nem tehetsz a természeted ellen. Ez genetika, tudod.*

Genetika... Valóban annak tűnik. Ki tudja, mióta viselkednek minősíthetetlenül apai ági férfi felmenői. Egy dolog azonban szöveget ütött a fejébe. Ha annyira biztos benne az apja, ő is követni fogja a mintát, miért ismételteti ily elkeseredetten, akár egy mantrát?

Ha tudná, hogy igaz, nem kéne bizonygatnia magának – gondolta Kolos. Félt. Félt, mert látta, hogy bennem van a csírája mindannak, ami benne burjánzik, de én már akkor visszautasítottam. Erőszakkal próbált a képére formálni, s kis híján sikerrel járt.

Amit elég sokszor mondunk valakinek, akaratlanul is elhiszi, vagy nehezen tud szabadulni tőle. Önbeteljesítő jóslatként sújt le a sosem létezett átok. Kolos eltökélte, nem fogja ezt hagyni. Ha kell, végigjár tucatnyi pszichológust, nem vállal gyereket, amíg ki nem űzi magából e mocsok minden maradványát, sőt akár remeteségbe vonul, de nem hagyja, hogy felmenői szelleme tovább kísértsen.

– *Megtöröm a mintát – mondta halkán. – Kerüljön bármibe.*

Felállt, s visszament Csillához. Sok megbeszélőnivalójuk lesz.

A Hetedik folyóirat „De erősebbek vagyunk gyöngé életünknel” pályázatán elismerő oklevéllel díjazott mű.

Epika

Kovács F. István
Az a vonat...

Az állomáshoz vezető gyalogút a falu határában terpeszkedő legelőn vezetett keresztül, amúgy „toronyiránt”. Mária naponta háromszor tette meg a másfél kilométert, oda-vissza. Az első időkben reménykedéssel, majd egyre fogyatkozó várakozással, aztán fokozódó keserőséggel. A negyedik évben talán már tudta, hogy hiába. Igen, még az ő zavart elméje is tudta, de a szíve nem érezte. A szíve még várt, ám kavargó gondolataiban a reményvesztettség nótája zümmögött:

„Jól tudom, hogy elvárhatlak örökkön-örökké,
Az a vonat nem érkezik soha-soha többé.”

Leginkább csak úgy magában ismételte, de néha – amikor nem látott a közelben senkit – halk hangon énekelte. A faluhoz képest a vasútállomás nagy volt. Négy sín pár vezetett rajta keresztül, de volt ott egy vakvágány is meg széles rakodórampa, melynek közepén masszív raktárépület magasodott, hol a tranzitárut tárolták. Persze, kinn a nyílt mezőn már csak két pár vágány nyújtózkodott a sárgálló búzamezők, haragoszöld kukoricatáblák és a kelet felé csodálkozó napraforgó-rengeteg között. A sárgára festett emeletes állomás melletti gesztenyefák alatt piros támlás padok álltak, arrébb a formára nyírt bukszusok mögött apró virágoskert díszlett, közepén nyomós kúttal.

Mária azonban nem sokat törődött a környezettel. Várta a vonatot. Várta Csemődi Sándort, a vőlegényét, akit negyvenkétben vittek ki a frontra, és nem jött vissza – még! Az esküvőt májusra tervezték, a két család már lassacskán a lakodalomra készült, amikor beütött a mennykő! Bár februárban nemigen volt szokása, akkor mégis beütött. Mégpedig egy katonai behívó formájában, amiből Sándoron kívül még hatan kaptak egyet-egyét a faluban. Mária sírt, és sírt az anyja meg leendő anyósa is, a férfiak fejüket csóválták, az erőlködve induló mozdony kőszénfüstje pedig betakarta bánatukat.

Az első tábori levelezőlapot három hónap után kapták, éppen akkor, amikor az esküvő lett volna... A másodikat – mely ugyanolyan halványsárga színű volt – szeptemberben. Sándor mindössze annyit írt, jól van, a koszt kielégítő, a doni táj egészen olyan, mint az itthoni. A harmadik... hát a harmadik elég sokat váratott magára, és azt nem is ő írta, hanem valami hivatalos személy. A színe sem sárga, hanem halvány rózsaszínű volt, rajta csak ez a pár szó: „*Csemődi Sándor honvéd eltűnt a harcok során, hollétéről nincs módunk bővebb tájékoztatást adni.*”

A baljóslatú hír hallatán – merthogy az idősebb Csemődi olvasta fel akadozva remegő hangon – a fiú édesanyja sírva nyalábolta át az ájultában összeroskadó Máriát, s miközben hideg vízzel próbálta magához téríteni, kétségbeesett tekintettel nézett az urára.

– Most mi lesz... mitévők legyünk, Gáspár?

– Honnan tudjam én? Látod, azt írják, eltűnt... nem pedig, hogy hősi halált halt vagy ilyesmi. Talán csak elkeveredett, vagy fogságba esett... akkor már inkább! – nézegette tanácstalanul a lapot.

– A Dobó gyerek meg a Juhászék fia, a Feri... azok hazajöttek már – mondta az asszony.

– Tudom, tudom, hiszen beszélünk is velük, mikor megjöttek, de aszondják, ők másfelé szolgáltak.

– De hátha mégis... tán tudnak valami újat mondani – felelte könnyeit törülgetve Sándor édesanyja.

– Én... majd én beszélek velük – szólalt meg halkán Mária –, meg a másik három családdal is.

Ám hiába! A két legény nem tudott segíteni, viszont Varga Tibor és Hajdu Ferenc elesett, az ő szülei erről kaptak értesítést, s azokat látva halványan pislákoló remény ébredt a lányban.

A Hatodik fiatalemberről azonban semmiféle hír nem jött, ettől hát nem lettek sem okosabbak, sem nyugodtabbak. Mária gyomrában valamiféle furcsa remegés indult el, és nem akart elmúlni. Anyja meg a jövődöbeli nászasszony fekete fejkendőjét kötötték, s amikor ezt meglátta, hisztérikus zokogásban tört ki, jajveszékelve járkált körbe az udvaron, és karjával hadonászva azt ismételte:

– Nem! Nem! Nem! Hess innen! Hess, hess, varjúnépség!

Hiába próbálták csillapítani, még a kendőt is levették, tekintetében furcsa zavarodottsággal jött-ment továbbra is, és nem állt többé szóba senkivel. Attól a naptól fogva járt ki az állomásra is, és a faluban lassan elterjedt, hogy a szép Hegedős Mária megzavarodott. Amikor nagyritkán az utcán járt, az emberek lehajtott fejjel elkerülték, a gyerekek félve mentek át a másik oldalra. Nyugtalan, gyors léptekkel sietett mindig, s magában gyakran mondogatta:

– Lekésem... lekésem a vonatot.

De nem késte le sosem. Lehetett hófúvás, amikor még a vasút is alig járt, szakadó eső, tomboló zivatar vagy éppen nyári forróság, mint most, amikor a nyárfaligeteket körbeölelte a remegő délibáb, akárha vízben álltak volna – Mária soha nem késett le egyetlen vonatot sem.

Egyedül a vasútállomás volt az a hely, ahol háborgó lelke elnyugodott valamelyest. Legtöbbször az épület oldalának támaszkodva álldogált összefont karokkal, és nézte a vágányokon túl elterülő mezőt, a közeli kis folyó partjainak töltését és a madarakat.

Hogy látni mit látott, hallani mit hallott, nem tudni. És persze, azt sem, hogy mire gondolt. Mozdulatlanul állt, néha egyik lábáról a másikra nehezedve. Előfordult, hogy idegenek jártak arra, s megszólították, de olyankor is csak hallgatott lehajtott fejjel. Ha aztán az állomásfőnök vagy a forgalmista ezt észrevette, ők eltérítették a zaklatót. Ezúttal viszont őt térítették el. Nehezen értette meg ugyan, hogy a piros sapkás ember azt magyarázza, jobb lesz, ha hazamegy, mert valami nagy baleset miatt ma már nem jön több vonat, de végül vissza-visszanézve csak elindult. Vállait idegesen rángatva lépkedett hazafelé, és már majdnem beért a faluba, amikor meghallotta a sípolást.

– A vonat! A vonat! – Perdült meg rögtön. – Lekéstem – lihegte, miközben teljes erejéből futni kezdett visszafelé.

Nem tudhatta, hogy ez a szerelvény a másik irányból jött, és a füttyös kedvű mozdony csak tehervagonokat vonszolt maga után, azokat is csak idáig. Azt meg főleg nem tudhatta, hogy az egyik vagon fékezőfülkéjéből éppen az ő elveszettnek hitt kedvese kászálódik le, rongyosan és bűdösen, mert a hadifogságból szabadulva, két hónapon át tartó gyaloglás után ez a tehervonat volt az első, amivel falujáig eljuthatott. Már attól is összeszorult a szíve, hogy az állomásépület homlokzatán újra olvashatta szülőfaluja nevét, ám rögtön megfordult vele a világ, amikor észrevette szerelmét, amint kendője alól kibomlott hajjal, futástól kipirulva meredten nézi őt.

– Mária! Marikám – eredtek el Sándor könnyei, amint kitért karokkal közeledett a lányhoz, aki viszont ijedt tekintettel váratlanul kinyújtotta kezeit, hogy eltaszítsa magától. Sándor döbbenetesen torpant meg, csupán hirtelen ébredt kétségbeeséssel hallgatta a reszketve és motyogva kiejtett szavakat.

– Mit... mit akar tőlem? Én... én a vőlegényemet várom...

K. A. HIKARI

A legértékesebb kincs

Az erdő mélyén, lombok rejtekében édegett egy kis mókus, Miksa. Az Állatódodában ő ugrált a legsebesebben ágról ágra, ha igazán belelkesegett, barátai csak egy vörös villanást láttak. Miksa nemcsak szaladgálni szeretett, hanem gyűjtögetni is: főleg a finom mogyorót, diót és makkot.

Ha nem vitte haza, hogy az anyukája és az apukája is falatozhassanak belőle, általában elrejtette az ovi területén: egy odvas fa belsejébe diót dugott, a gyökerek közé mogyorót rejtett, a levelek alá pedig makkokat csúsztatott.

Mindig nagyon büszke volt magára.

Soma sün, Nelli nyuszi és Vanda veréb mindig érdeklődve figyelték. Nem értették, miért kell elrejtetni minden kincset.

– Miksa, kaphatnék egy diót? Nagyon éhes vagyok! – kérlelte egyik nap Soma a barátját.

– Még mit nem! – nyújtotta ki a nyelvét a kismókus. – Ez mind az enyém! Keress magadnak!

Teltek-múltak a napok, egyszer csak Nelli ugrabugrált oda hozzá.

– Miksa, adsz nekem egy mogyorót? Olyan finom illata van!

– Még mit nem! Ez mind az enyém, keress magadnak!

Nelli az orrát lógatva hagyta ott a barátját. Két nappal később Vanda is megkereste a mókusfiút.

– Na, Miksa, csak egy makkot adj. Neked annyi van, észre se fogod venni.

– Még mit nem! – nézett csúnyán a madárkára a mókus. – Ez mind az enyém! Keress magadnak.

Miksa mókus annyiszor utasította el a barátait, hogy senki nem próbálkozott újra, pedig Miksa gyűjteménye egyre nagyobb és nagyobb lett.

Ebben az évben azonban szokatlanul hamar érkezett meg a tél, és nemcsak hideget, hanem havat is hozott magával. Belepte a fák ágait, a talajt. Hangos nevetéstől zengett az udvar, ahogy a kisállatok hógolyóztak. Miksa azonban nem játszott velük, ő csak a készleteit akarta ellenőrizni. De jaj! Amikor az odvas fához ért, üresen találta. A diók eltűntek! Amikor a gyökerekhez szaladt, a mogyorók elrohadtak a nedvességben. A levelek alá pedig már nem tudott benyúlni, mert mindent betemetett a hó.

Miksa felszaladt a legmagasabb tölgyfára, meghúzta magát az egyik ágon, és sírt. Hosszú-hosszú heteken át gyűjtögetett, és most mégis éhes maradt. Szomorúan szipogva baktatott ágról ágra, most nem volt kedve szaladgálni.

Ekkor ismerős nevetést hallott meg. Hiszen ez Vanda veréb! És mintha Soma sün és Nelli nyuszi hangját is hallaná. Leszaladt a fa törzsén, és egyenesen belebotlott a barátaiba. Mindhármuknál kis tarisznya volt, finom falatokkal.

– Hát itt vagy, Miksa! – mosolygott rá Nelli. – Hallottuk, hogy sírsz. Hoztunk neked egy kis ennivalót, hátha attól jobb kedved lesz.

Miksa erre újra pityeregni kezdett.

– Amikor ti kértetek tőlem, irigy voltam, és nem osztottam meg veletek, amim volt.

Vanda megölelte.

– Igen, de attól még szeretünk! A barátok mindig megosztják, amijük van.

Miksa megtörölte a szemét, és elmosolyodott. Igazán örült, hogy ilyen barátai vannak. Ahogy sorban megölelte mindegyiküket, észrevett valamit a fa törzsénél, és gyorsan odaszaladt. Hiszen itt vannak a diók! Akkor csak rosszul emlékezett, hogy hová rejtette.

Most nem gondolkodott, kiosztotta az elemózsiát a barátai között, és ő is elfogadta Soma süni savanykás csipkebogyóját, Nelli édes sárgarépáját, még Vanda kölesét is megkóstolta. Boldogan falatoztak együtt, nagyokat nevetve.

Miksa aznap megtanulta: sokkal jobb megosztani a kincseket, mint egyedül őrizni őket. Mert az étel elfogy, a rejtekhely elázik, de a barátainkra mindig számíthatunk.

Legközelebb, ha sétálsz az erdőben, járj nyitott szemmel: lehet, hogy te is észreveszed Miksát, ahogy sebesen szalad egy fa törzsén. És ezúttal, amit gyűjt, másokkal is megosztja majd: fülelj, hátha meghallod a kacagását is.

KIRSCHNER GYULA

Rigófüty

Arra ébredtek, hogy megrázzák a vállam.

– Na, mi van? – kérdezem a setétben.

– Lassan megpirkad, akarod látni, hallani?

Eltelik vagy egy perc, míg ébredő agyam érzékeli a kis petróleumlámpa fényében a valóságot. Szikár, markáns arcú ember ébresztget, és rájövök, hol vagyok.

– Kelek már, Pista! Mi lesz ma?

– Tavasz – és somolyog. – Kálmán már kiült a kávéjával, de jut neked is, kávé is, tavasz is.

A lámpát leteszi, kimegy. Gyorsabban öltözök, mint bakaként a riadónál: ott beosztottuk a normaidőt, itt lehet, ennek nincs értelme, fontos lehet, ami jó.

Viszem a lámpát, felveszem a bögrét, még gőzölög. Kint már tényleg ott ül a zömök, kopasz ember. Csak a bögréjét emeli felém köszönésképpen. Én állok, a két legenda a háromlábú vadászszékeken gubbaszt.

Még olyan éjszaka van, alig látom a Rózsakunyhó előtti erdő első fáit. Szó nem esik, csend van...

Kicsit kábán ülök az ágyékomig csúszott paplannal ölemben: na, hol is vagyok?!

Aha, itthon, akkor csak álmodtam.

Visszahúzó a takarót, de már nem esik jól a fekvés, inkább gatyába rázom magam. Kell egy kávé, hisz itt van még az előző gőz az orromban, számban. Lusta kávé, csak granulátum és forró víz, no meg az édesszájúságom által belekívánt teáskanálnyi cukor és a csokis kapucsinópor.

Na, de akkor ezt most az udvaron nyelegetem le – jó a gondolat.

A kerti csap mellé telepszem egy kerti székre, megkavarom a kávé, és a zsebembe nyúlok, egy stiftet dugok a vgyorgómba, megmelegítem a végét, hátradőlök, kifújom a füstöt, és kortyolok egyet.

Sokadszor élem meg a pillanatot, amikor az éjt elkezd felfalni a hajnal. Csendesen teszi, de jó érzékelni.

És megáll a kezemben a csésze, leejtem a bagót is, mert megszólal az esztendő első rigódala!

Valahol a régi antennán fújja, nem látom még, de visszavonhatatlanul itt a tavasz! Nekem is jutott kávé is, Tavasz is.

MAGYARÁDI ÁGNES

A repedés

Alig tízen jöttek el a keresztútra a templomba. Nagyjából csak öregek, de a legfiatalabb sem volt kevesebb harmincöttnél. Az énekeket csak három asszony tudta, meg kell hagyni, tisztán, szépen, méltósággal énekeltek őket. Onnan tudom, hogy ott voltam. A stációk két sorban a falon, gyönyörű kerámia munka, egyedi felfogású, látványos és kifejező képek. Helybeli művész lehetett a készítőjük, akinek az ízlésében megbíztak. A méretek, a stílus tökéletesen illeszkedett a templom egészének a hangulatához. Az alkotó nevét viszont sehol sem jelölték, nyilván magától értetődött.

A harmadik állomásnál fedeztem föl, hatalmas repedés fut át a templom falán. Nem éppen hajszálrepedés, jó pár milliméteres rést vág a kép közepébe, éppen a keresztet vivő Krisztus-alakba. Vajon hány éve nézik, tűnődöm, akik minden évben, fogyó számban tisztelik az Istent az imádságnak ezzel a megindító formájával?

Hideg van a templomban. Az ülések alatt vékony fűtőcső fut, éppen csak langyos a pad, a körülvevő nagy térbe nem jut a melegből. A sekrestyés, aki pap híján vezeti a szertartást, tudja ezt, gyorsít a tempón, ő is fázik, nemcsak a hívek. Lila a kezem, nem dughatom zsebbe. Később, a passió alatt halljuk, azon az éjszakán is hideg volt, amikor Péter apostol a tűzhöz húzódott, hogy kezét melegítse, és talán híreket kapjon az Úrról a főember udvarában.

Közülük való vagy, láttalak Vele, szegezte neki élesen a kaput őrző leány. Nem vagyok, tiltakozott rémülten, maga sem tudta, miért. Az Úr felfedte előtte, ismerte erejét, gyengéit is. Együtt volt benne mindaz, ami emberivé tette, tapasztalat, erő, hűség és botlás. Rábízta egyházát.

Kétezernél több éve, semmi sem változik. Nincs meleg, ami a templomot átfűtse, fáznak a szívek, máshol keresnek éltető meleget. Igaz, másnap megrepedt a templom kárpitja. Megrepedt, és a törés, a hasadás azóta is nő. Szakadékként áll apa és fia, anya és leánya közé, hívők hetedhét generációja éli meg a törést. A történelem erről tanít, hogy utoléri az életeteket, amelyek rég feledni igyekeznek a szent három nap történetét. Születnek, elmúlnak nemzedékek, hogy nem is

hallották, hallani sem akarják, nem kíváncsiak rá. Kerül, akit arra biztatnak, más, kellemesebb legendát keressen a múlt kincsesládájából. Lélekgyógyász óvja őket a túl valós meséktől.

A repedés azonban nem adja föl. Fölkúszik, akár a vályogházak nedves falaiban, a forgalmas főutak mentén épült villákban, vagy az utórengek alattomos rezonanciája következtében az algériai erődök oldalán. Egészen addig, amíg láthatóvá nem lesz, nyilvánvalóvá nem válik egy elhanyagolt kis falu templomának a falában. Égbe kúszik, fölfelé tör, megkerülhetetlenül. Kikényszeríti, hogy foglalkozzanak vele. Keresztültör a templom falán, kettétöri a gyönyörű stációt az Úr testével. Nekünk szegezi a kérdést, legyünk vagy sem közülük valók: mit fogsz most tenni?

Lebontod-e a templomot? Úgy érvelsz-e, kinek kell, hisz alig járnak, meghaladta a hitet az élet. Tudatot, lelket hasít. A történelem nagy színterei után a magukat alig is számontartó közösségek, egyének elé is odakerül. Döntésre készlet. Megpróbálsz-e összetoldani, összeilleszteni, egybenöveszteni még egyszer, amiről azt hiszed, végleg szétört? Mit is, pontosan?

Családot, nemzetet, hétköznapi elnyelte életedet. Ez a titok rád vár. Hozzákezdés, és kibontakozik. Biztos lehetsz benne, minden életben, így a tiédben is, ott rejtőzik a végső titok, a hivatás, a gyümölcs. Erre születél. Keresd meg, újítsd meg. Építs valamit, békülj meg ellenfeleddel, magaddal. Akár kezdj azzal, hogy kijavítod a kutyaólat. Ne álmodozz, ne tervezz. A feladat megtalál. Ha a nagyoknak nem ment, a kicsik kerülnek sorra. Hit kell hozzá, csak akkora, mint egy mustármag. A bizakodás még nem bizalom, de lassan hozzáteszi a többi. Péter akkor lett az első pápa, mikor ezt végre megértette.

Nem baj, hogy kicsi vagy és kevés. Keserves az út. Via crucis. A keresztek, amelyek mellette emelkednek, a bizalom stációi lesznek. Esel-kelsz. Lépteid nyomán sebek hegednek. Nem egyszerre. De végül túllátsz majd a Golgotán. Először meglátod a *talán*-t, a reményt. A *mégis*-nél már könny szökik a szemedbe. Mire harmadszor fölállsz, melletted lesznek, akiket valóban szerettél. Együtt léptek be a teljességbe. Mire vársz? Közéjük tartozol. Innen már nem is annyira vészjósló az a repedés, egy rossz ómen is lehet út, ami átvezet oda, ahol van keresnivalód, rég várnak rád.

TÓTHNÉ RITA

Tűz és a víz

A tűz tudta magáról, hogy értékes, hiszen meleget ad, nélküle sütni-főzni se lehet, a nap tűző sugara érleli a termést, de nemcsak a haszna miatt szeretik az emberek, hanem

közösségteremtő ereje is van, hiszen a tábortűz mellé öröm letelepedni, hallani, amint ropog a rőzse. A fahasáb és a lángnyelvek csodálatosan szépek, a vörös és a sárga minden árnyalatában pompáznak, ezek a vágytól égő színek valósággal elvarázsolnak. A sötétben sejtelmes fényt varázsolnak az emberek arcára, akik vidáman dalolnak. A szerelmespárok pedig

összebújnak. A szerelem jelképe is a tűz, amely két emberben lángra gyúl. Szerelem nélkül az élet egyhangú, a szerelem az, ami olykor öröm, olykor bánat, de nem megélni vétek, akkor is, ha megéget. Hiszen szárnyakat ad, erőt, energiát, vágyat, a szerelmes ember kortalan és hatalmas energiákat mozgat meg. A szerelem határtalan és időtlen. Boldog az, aki bármely korban a szerelem rabja lehet, hiszen ez a rabság öröm, gyönyör és élvezet.

Azzal viszont tisztában volt a tűz, hogy van egy komoly ellensége: a víz. Mielőtt az emberek nyugovóra térnek, néhány vödör vizet a még megmaradt parázsra öntenek, nehogy a hirtelen feltámadó szél azt lángra lobbantsa.

Így volt ez mindig világléleket óta, hogy a tűz és a víz ellenségei egymásnak. Az emberek tudják, hogy a vízre is szükség van, hiszen nélküle nincs élet. Ugyanolyan hasznos, akár a tűz, a látványa is szép, valamint melegben fürdőzésre, felfrissülésre is kiváló.

A horgászok, halászok kedvelt helye a tó, a folyó, a sekély vízben a gyermekek is szívesen pancsolnak, de a tűzhöz hasonlóan, amilyen áldás tud lenni a víz, olyan átok is, ha túl sok van belőle, ha áradásokat okoz, ha nem tud beérni a sok eső miatt a termés, ha még a fák gyökereit is képes kimosni, és hosszan lehetne ecsetelni, hogy a sok bizony a vízből is meg tud ártani.

Mégis, ahogy a mondás tartja, az ellentétek vonzzák egymást. Az egyik csodaszép nyári éjszakán, amikor a tábortűz lángja magasra csapott, a tűz egyszer csak meglátta a vizet, jobban mondva magát egy tavacskában.

Nem törődve a veszéllyel ifjúi hévvel teltek meg vágytól fűtött lángjai, és a vizet kezdte csodálni.

Ha nem gyújtottak pásztortűzet, akkor is meglátogatta a vizet, gyufával vagy öngyújtóval csiholt egy kis lángocskát, és csak nézte, hogy fénylik rajta a felkelő nap sugara, majd mikor az már magasabbra hág az égen, akkor minden egyes kis hullámban tükröződik a fénye, végül a lemenő nap sugara vetít aranyhidat a kis tóra, mielőtt a horizonton lebukna.

Mikor a szél se rebben, nyugodt és csendes a felszíne, de egy kis szellő is borzogatja azt, ám ha erős szél fúj, tajtékot vet, olyankor magáról haragos képet fest.

A tűz úgy érezte, hogy ő ilyen nem tud. Rajta a nap sugara sohasem táncol, a gyerekek és a felnőttek se mártóznak meg benne. A víz – mint tiltott gyümölcs – egyre jobban érdekelte.

Sokáig csodálta, nézegette, de egy napon arra ébredt, hogy a felszínt már sok formában látta, de a mélységét eddig még sohasem csodálhatta. Innentől kezdve már csak ez izgatta.

Igen, de hogy juthat a tűz a víz mélyére? Nincs más megoldás, meg kell erősödnie. Ha nincs eső, és perzsel a nap égető sugara, akkor a vizet ki is apaszthatja, és megfejtheti a titkát, amit a felszínen sohasem lát.

Megadatott neki, hogy erőre kapjon, a kis tavacska egyre jobban apadjon, végül teljesen kiszáradt, és a mederben egy csepp víz sem maradt. A természet, benne az ember és az élő-

világ sóhajtozott, a tűz egyre több helyen lángra kapott, megperzselte és megégetett mindent, miközben elfogyott a vízkészlet.

A tűz a csupas mederrel már nem tudott mit kezdeni, hiszen azon többé már nem ragyogott a napsugár, az ő fényét se tükrözte vissza. A vizet felemésztette, a mélységeit meg se ismerte.

Belátta, hogy mindenki vágyik a vízre, akkor is, ha őt kioltja, de ha nem lépi túl a felségterületét, ugyanúgy szeretik az emberek, mint rég. Rájött arra, hogy a víz titkát a tűz sohasem tudja megfejteni, mert annak titka a felszín alatt van, ahová a tűz nem juthat el soha. Ha mégis behatol oda, felemészti, épp azt, amit csodált és szeretett.

Nem ismerte meg, hanem megsemmisítette.

Talán így történhetett, hogy a tűz is beleegyezett abba, hogy az eső megeredjen. A természet fellélegzett, a patakok újból csordogálni kezdtek, szomjoltónak az erdei vadaknak. A kis tavacska is megtelt vízzel, melyben megláthatta magát a táborúzként gyújtott láng, aki belátta, hogy a víz mélységét és titkát többé sohasem kutathatja, hiszen arra nincs se képessége, se hatalma.

Diákoldal

Az első két oldal verseit a Bolyai János Általános Iskola és Gimnázium tanulói írták. Folytatásuk következik...

TÖRLEY DÁNIEL (7. D)**Tavaszi**

Vége van a télnek,
Virágok is élnek,
Az ég egyre kékebb,
Zimankónak vége!

Március tizenöt,
Kokárdát kitűződ,
Petőfi emléke
Most szép mindenkinek!

Gyűlés a Pilvaxban,
A pontok kiadva,
Mind a tizenkettő,
S Táncsics is visszajő.

Április elseje,
Bolondok napja ez,
Mindenki megkergül,
Nevetgél veszettül.

Jön a locsolkodás,
Gyűlik a sok tojás,
Összegyűl a család,
Húsvétnak nagy napján.

Májusnak hónapján,
Mindenki fáradt már,
Fagyit akar enni
Gyerekek közül mind!

Virágok még nyílnak,
Még el nem hervadtak,
A szép piros pipacs
S a lila ibolya.

Előjönnek madarak,
Köztük fehér gólya,
Már nyakunkban a nyár,
S a vakáció vár!

MAJSZAI JÁZMIN (7.B)**Szélszend**

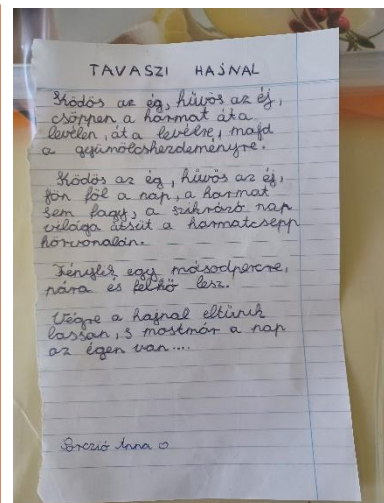
A tavasz könnyű szele süvít végig a szobámban,
S új reményt rajzol a fakó falakon.
Besüt a nap, és végre nem fázom már,
Míntha minden terhem s gondom ellillant volna már.

A csend most végre nem is olyan mély,
S a múlt árnya sem követ már többé.
A szívem is új ritmust diktál,
És kertem is új színben pompál.

A tavasz meghozta a jókedvet,
S tulipánok borítják a kertet.
Méhek buzgón repkednek felettük,
Tavaszi dalol ott közöttük.

A múltra nem tekintek vissza már,
Ami most fontos, a jövő s a haladás.
Elengedem, mi visszahúzna még,
S lépteim visznek egy szebb holnap felé.

A nap is lement, már szélszend vala,
Nyugovóra tér a méhek dala.
Lassan halkul a nappal zaja,
S átölel a tavasz hajnala.

BEREGSZÁSZI ALÍZ (6. E)**Tavaszi Csoda**

Kibújik az első virág,
Havas idők elmentek,
Felbukkan a kis tulipán,
Minden helyen terjednek.

Futkorásznak a gyerekek,
Meglesnek egy csodát,
Észreveszik a pillangót
És egy kék ibolyát.

Ez az évszak az a rész,
Ahol nincsen semmi vész,
Erdő fái pompáznak,
És virágba borulnak.

Nem fázok, de nincs melegem
Csak egy kicsi szél fúj,
Virágok közt leheverek,
Minden gondom elmúlt.

Ügynök a tavasz!

Tavasz, tavasz vartalak téged!
A mezőn egy barátságos léget
Mindenhol kis színes tojás,
Az bizony a hímes tojás!

Kent végig van egy tisztás
Ott gyűlik a sok bodobács
Az igen sok kis pillér,
Elyő a tavaszi szellő!

Vissza térnek a fészékbe
Hozzák magukkal a napfényt
Mindenhol kis fészék,
Gyűjtesz nézd meg!

Ébrednek az állatok
Kinyílnak a virágok
Döngicsélnék a méhek,
Nagyszerű ez az élet!

Tavaszi munka

Tavasz tündér mesécskéje?
Ügynök elfött, itt a tavasz!
Sok munkád lesz diátnak,
Vár rád a kinti forgatag.

Medve, süni élvezték,
Elfött ide is a kikelet!
Gyöngy, fekete magokhoz,
Készítik már a fészéket.

Virágok ontják illatukat,
Elképzeltetve a bogarakat,
Pillangó méhecske döngicsél,
Szarka kis, hangya a kengyel.

Ágyék is napfényt vesz,
Hidig kintesti, meleglen,
Edgy szellő szorgalmakat,
Tavasztündér köszöntünk téged.

Jóth Laura 4.b. osztály

Tavaszi zsongás

Csicserégnék a madarak,
Rügyeznek a fák,
S a kicsi rügyből
Kibújik a virág.

Döngicsélnék a méhek,
Készítik a mézet,
Gyűjtik a friss nektárt,
Megöltik vele a kaptárt.

Színes pillangók
Szállnak a tarka réten,
A napocska mosolyogva
Nézi az égen.

Madarak, méhek, lepke,
A filen a kis nőcskék,
Üdömmel köszöntik
A tavaszi eljöttét.

Szabó-Horváth Lili 3/B

jön a tavasz

Elolvadt a hó,
Nyílik a hóvirág,
Kinn a szabadban
Már rügyeznek a fák!

Jön már a kislévt!
Már alig várom!
Sok kicsi rigó
Csicserög az ágon!

Pillangók szállnak,
Virágra virágra,
Mindenki más is,
Csak a tavaszt várja!

Sisi Veronika
3.B
2026.03.14.

CSERNI ANDRÁS**Egy fagyott, fekete rózsaszál**

Tavaszi szél vizet áraszt csendesen, csendesen,
a csermelyben sápadt arcom meglesem, meglesem.
Hús tükörként az igazság megtalál, megtalál:
nem virít ott, csak egy fagyott, fekete rózsaszál.

Tavaszi szél, jaj, de hűvös! Borzongat, borzongat,
ahogy járom egyedül az utcákat, korzókat...
Hova lett a virágpompa? Messze szállt, most is száll,
s nem maradt itt, csak egy fagyott, fekete rózsaszál.

Tavaszi szél, ennyim maradt: vedd hát el, vedd hát el,
éjbáronyú virágszoknyát öltsd fel, öltsd fel,
te legyél az, ki a réten hűn kaszál, csak kaszál,
érted nyíljon ez a fagyott, fekete rózsaszál!

Tavaszi szél, nem sok ez az ajándék, ajándék,
de magamban többet már nem találnék, találnék.
Ne köszönd, mert nincsen szó, mit mondhatnál, mondhatnál,
tiéd vagyok én, a fagyott, fekete rózsaszál.

Tavaszi szél, árasz vizet még sokat, még sokat,
minden évben mossad el a kínokat, álmokat,
öblíts le, hogy tisztán lásson a halál, a halál,
ha elhervad majd e fagyott, fekete rózsaszál...

*PPKE-JÁK és Universitat de Barcelona***MOLNÁR ÁDÁM (Százhalombatta)****Amikor hosszú még a nyár**

Rézpor az udvaron,
tenyerembe simul, és ha szorítom,
apró Napok törmeléke hull.
Amikor hosszú még a nyár,
lassan mossák szikláit a hírek,
az elhadart sorban alvó vidékek.
A felhők alacsonyan járnak,
fehér, szakadozó állatok,
kézzel utánuk nyúlni,
kitépni egy darabot,
hűvös, íztelen és édes
ez a kimondatlan értelem.
Távolabbi házfalon,
júliusi hőségben
hosszú árnyékok sercegnek,
megnyúlnak, őket felfalom,
és a délutánra hajtom arcomat.

Esti fény ébredés utáni áttetsző játék,
a tárgyak szélét eloldja,
a nevek más hangzókkal bolyonganak
amikor hosszú még a nyár,
számomra szeptember ismeretlen,
csak fekszem a fűben,
és hagyom, hogy az éj,
hiszen újra aludnék,
lassan rám boruljon,
elnagyolt, könnyű takaróm.

*ELTE***KÖRNYEI KRISTÓF (Nagykovácsi)**
Éjjeli sanzon

Nyikorgó villamos, beléd pillantok,
messzeségbe nyúló éji magány,
szemem lecsukom, s leengedem
magam e kozmikus létrán.

Fogantyút kezem nem talál,
fogam üszkösre küszködik a „miérttel”,
lelkem a semmi szélén ül,
mondd, Uram, mellettem ki fér el?

Rég látott szellő fúj arcomon át,
a kagyló közepén semmit talál,
bár falát a három vándor
véresre kaparta már.

Felemelem pislákoló lámpásom,
s újra indulok e sötét verandán,
kezemből galamb röppen ki, s kérdezi:
„Merre repüljek ma, anyám?”

PPKE JÁK

Szárnyaló Sóllymok Haikucsoport**Barabás Irén:**

Meghasad az ég,
vérvörös lepel takar
búcsúzó napot

Lehulló cseppek,
mint az álmok tűnnek el
pillanat alatt

Őszi gondolat
üres, mint a csigaház.
Már a tavasz jön

Kreischer Nelly:

Tavaszt vártak ők,
cseresznye virágzását.
Tenger nyelje el

Virág szirmot bont.
Dermedt bogárszárny rezdül.
Tavasz ébredés

Könnyes szőlőág
bő termésről álmodik,
Új tavaszt élt meg

Nagy-Rakita Melinda:

Mélytűzű alkony
szélkavarta felhők –
közéleti éj

Fény-árvy játéka –
óh titkokat rejtő éj
mit üzensz nekem

Napfénytűz lángol
nektárdús virágkehely –
ah mily részegség

Nagy Rozália:

Jégvirág hervad
meleg lehetemtől –
dideregős napok

Hőhullám perzsel,
falán mozdulatlan gyík –
lehet ékszer is

Szálló madarak,
hull, lebeg puha tolluk –
zuhanó tetem

Onódi Judit:

Örvénylő lángok,
határtalan égen vad
naplementében

Már ősz is elmúlt,
tél szalad át a tájon,
tüske kődot szúr

Lángoló színek,
vonzó illat ölében
porzom bibédet

Szabó Aida (Jampa dróma):

Kispadon apó,
éveit föld megette. –
Esődal hívja

Árva árnyékok,
dideregnek hajnalban –
szomorú szemmel

Vágtató vonat,
fénye falánk éjbe vész –
vérszféket húzom

Szakács Anna:

Nap parazsa ég
kísüt valami jót majd
táplál sok földt

Bíbor bársonyka
méhet ringat, álmodt él
vörösszőnyeg hív

Bibés sziluett
gyermekszemmel elefánt –
kicsi rejt nagyot

Szedmák Ilona:

Ég felé néznek
csupasz ágak szelíden –
monokrom színek

Harmatgyöngy csillan
puha virágrügy tokján –
ébred a tavasz

Virágszirmok közt
nektárízű gyönyört gyűjt
minden szárnyas lény

Tóbi Mariann:

Holtomiglan szólt
majd megrövidítette
haláltusáját

Rózsaszín álom
szirmok úsznak a vízen
virágzás vége

Kököny fehérlik
vig dáridó madárfütty
utunk nyár felé

Vincze Jutka:

Angyali szárnyak
mint rajban meteorok –
hullnak a földre

Smaragdöld ragyog,
sütkérezik a napon –
csodálom némán

Vasorrúbában
pörge kalap, hegyes orr –
virágárnyjáték

MEGFEJTÉSEK:**Az „X”- ek helyére írd be a magánhangzókat!**

1. Nyár fűszálai!
Hős harcosok álmából
csak ez maradt meg
2. A főpap lassan
zsugorodik össze, de
mily gyönyörűen

A betűk halmazából alkoss szavakat!

1. Mily lelkesülten
cipel a tücsökhad
a sötét ellen
2. Nyugodtan ül a
macska a tetőn s hallgat,
mikor megszidják

„Törd a fejed!” játék**Az „X”- ek helyére írd be a magánhangzókat!**

Xrvxssxgxt szxdnx
vxndrxlvx x txlhx:
kxtszxr kxsrx

Xrxkpxrtxn kxlj
hxgy mxgxsmxrd x vxrxsm:
xsi szxl, hx xzg.

Összecserélt betűk halmazából alkoss szavakat!

ánHli es éeskp
odávn. laÁm rthaáa
isző loatanyk

iiéTlvz nyfnaép.
amLov háaatr mereddt
gye nyáreeterm.

Jankovics Márta rovata**A föld embere***(kisregény)***1959. Százhalombatta**

Meleg nyarat hozott az 1959-es esztendő, de nemcsak meleget, hanem meghozta az új csapást, a teljes földrendezést, ami arra kötelezte a gazdákat, hogy minden földjüket bevigyék a TSZ-be. Még 1951-ben az első TSZ szervezés elkerülte a falut, de most nem. Augusztus végén, még iskolai szünet volt, mikor az utcán játszó gyerekek ijedten szaladtak be a Jóskaék kapuján. Az egyik fiú még a diófára is felmászott, mikor az öltönyös idegenek között meglátta az iskola egyik tanárát.

– Anna néni! Jöjjön gyorsan! Egy csomó idegen keresi magukat.

– Gyere hamar, Jóska! – szaladt Anna az istállóba. – Öltönyösök jönnek befelé a kapun.

Ilyenkor nyáron, amíg nem kellett fűteni, a nyári konyhába költözött a család. Ott főztek, ettek. Minden évben tavasszal és ősszel az asszonyok minden konyhai eszközt alaposan lesikáltak, úgy vitték a nyári majd a téli konyhába, amit arra az időre szobaként használtak. Az asztalt abrosszal terítették le, a padlót szőnyeggel borították be. Jóska, illetudó falusi ember lévén, ide invitálta be a vendégeket, akármilyen szándékkal is jöttek. Jóska tudta, kik ezek, agitátorok, akik rábeszélnek a gazdákat, lépjenek be a TSZ-be. Sajnálta a tanárt, akin látszott, iszonyúan érzi magát.

Múltak az órák, az öltönyösök csak beszéltek és beszéltek. Jóska csendesen ült a fehér színű fa karosszékében, hallgatta ezeket az embereket, akik, jól tudta, el akarják venni a földjét. Mindegy hova, állam, TSZ, de nem a saját földje, hanem közös. Ahogy ő, más gazdaember sem értette, miért kellene bevinni azt a földet, amit ő szántott, amibe vetett, amit learatott, másnak adja. Jóska olvasta az újságokat, tudta, nemcsak a földet vették el, de senkinek nem lehet saját tulajdona. Végül nem írta alá a belépési nyilatkozatot.

Pár nap múlva híre ment a faluban, hogy többen nem írták alá, így erőszakosabb eszközökhöz nyúltak az agitátorok. Egy már elég idős szerb parasztembert behívták a Tanácsházára, ami régen a főjegyző háza volt, és kiemelkedett a kis falusi házak közül. A meleg nyárban jól befűtötték a hatalmas vaskályhát, ráadtak bundát, sapkát, és mellé állították. Addig ott kellett maradnia, amíg alá nem írta a belépési nyilatkozatot.

Jól számítottak, mert az emberek saját és családjukat féltve csak beléptek a közösbe. Három hangosbemondó volt a faluban felszerelve, egy az egyletben, egy a falu végén, az első battai magyar iskolának, egy a Tanácsháza épületének tetején. Naponta felsorolták, hogy mindenki hallja, kik írták alá a belépési nyilatkozatot. Hallhatták az alvégen, a felvégen a névsort.

Jóska, ha bánata volt, legjobban az istállóban érezte jól magát. Az egyik sarokban készített magának szalmából egy kis kuckót. Leterítette pokróccal, és ebéd után ott szundított egy félórát, de előtte elolvasta az újságot. Amikor nem volt sok munkája, belealudt a délutánba. Anna tudta, hol keresse, ha szüksége volt valamire. Ezen a napon Jóska alig evett valamit, már ment is az istállóba. Éjszaka nem aludt egy szemhunyasnyit sem, folyton az belépésen járt az agya. Tudta, előbb vagy utóbb, de engednie kell. Hirtelen elhatározással befogta a lovat a szekérbe, és elindult a határba. Végig a főutcán elgondolkodva nézte az alacsony nádtetős házakat, tudta, ki melyikben lakik, emlékezett még a nagyszüleikre, szüleikre is. Szerette ezt a falut, a sáros utcájával, a kis boltjaival, a postával, a kocsmával, ahova nagyon ritkán, de időnként be-betért. Nem is inni, csak beszélgetni, meghányni-vetni a világ dolgait. Mostanában az emberek inkább csak hallgattak még itt is, ki tudja, ki hallja meg, mit beszélnek.

A keresztnél, a Gyormán felfelé, amit még életében nem tett, ütni kezdte a lovat, aki az üres szekeret könnyedén vitte fel a dombra. Ahogy közeledett a földje felé, egyre érezte, hogy a düh, az elkeseredés, a tehetetlenség egyre jobban elfogja. Életében kétszer fordult vele elő, hogy elvesztette a fejét. Egyszer még legénykorában, a kocsmában, kicsit többet ivott a kelleténél, és összeszólkkozott egy másik legénnyel. Már felemelte a kezében a bicskát, mikor hátulról lefogták. Akkor kijózanodva örült, hogy megúszta. – Soha többet! – fogadkozott, de most ez túl sok volt, elveszteni a földet, a jószágot, mindent, amiért egész életében dolgozott.

– Ágnes, gyere gyorsan! – kiabáltak az utcáról. – Apád üti a lovat a Gyormában,

Ágnes a Kisgyormán szaladt felfelé a határba. A kukoricaföldjük mellett egy hold szőlőt is művelt Jóska, a lánya arra tartott, ahonnan már messziről hallotta a fejsze hangját. Közelebb érve látta, hogy az apja teljes erejéből sorra vágja ki a tőkét, amelyeken sűrűn lógtak az érni készülő fürtök.

– Apa! Apa! Mit csinál, az Isten szerelmére?

– Hagyjál, lányom, látod, kivágom az összeset. Ebből a szőlőből nem fognak enni meg bort inni a közösben.

– Apa, magát ezért nagyon megbüntetik, de lehet, hogy az egész családot. Itt a két gyerek, mi lesz velünk, ha börtönbe kerül? Még a Janinak is baja eshet.

Jóska kezében megállt a fejsze, úgy nézett a lányára. Lassan kicsúszott a kezéből, és leesett a földre.

– Igazad van, lányom. Menjünk haza!

Jóska másnap aláírta a belépési nyilatkozatot.

1960 – 1965 Százhalombatta

Jóska, ha nehezen is, de idővel beleszokott, hogy nem a saját földjét műveli. Megalakult a TSZ, irodával, elnökkel, elnökhelytessel.

Dolgozott, ahogyan régen, de a szíve már nem volt benne. A tagok kaptak egy kevés földet, amit „háztájnak” neveztek el. Megélni nem lehetett belőle, csak ami szűkösen elég volt a családnak meg az állatok etetésére. A ház körüli veteményesben Anna megtermelte a konyhára való zöldséget, krumplit, hagymát, mindent, ami kellett. Évente két disznót vágtak, egyet karácsony előtt, egyet februárban. Lassan enyhülni kezdett a helyzet. A forradalomkor, 1956. október 31-én a rádióban bementék, hogy megszűnt a beszolgáltatás. Ez nagy könnyebbség volt, mert úgy érezhették, nem hiába dolgoznak. A TSZ is jobban ment, több pénzt kaptak a munkaelegségre az év végén, év közben pedig előleget. Jóskának megmaradt a Duna-parti régi búzaföld, ahova még 64 évesen is kijárt, befogva a szekérbe az egy szem lovát. Már nem búzát vetett bele, inkább kukoricát meg babot.

1960-ban már világos volt a falu előtt, bár senki nem tájékoztatta a lakosokat, nagy arányú építkezés kezdődik. Az addig csendes kis falu teljesen felbolydult. Jöttek az egész országból a munkások, sokan kiadták az üresen álló szobát, nyári konyhát albérlőknek. Hatalmas sóderrel rakott teherautók dübörögtek végig a Duna felé vezető utcán.

A vejének jó helye volt a téglagyári műhelyben. Vasárnap délutánonként összegyűlt a nagycsalád, Anna meg Ágnes sütötte a finomabbnál finomabb süteményeket. A két fiú is megházasodott, az unokák is nőttek. Ilyenkor nyáron vasárnap délután Jóska meg a Péter kiült a kispadra a Péter háza elé. Nézték a fel alá sétáló fiatalokat, akikkel tele volt az utca. Sokan a faluvégi futballpályára tartottak, a meccsre, többen a mozielőadás kezdetére vártak. Nagy néha elment előttük a busz, néha egy-egy autó, de nagyon ritkán. A téglagyári autó is csak hétköznap járt.

Ebéd után kicsit lepihentek, aztán négy óra felé Frici kiült a padra, és nézte a lassan közeledő Jóskát.

– Adj’ Isten, Péter – emelte fel a kalapját, és leült a testvére mellé.

– Adj’ Isten, Jóska – hangzott a felelet.

– Meleg nyarunk van az idén. Úgy nézem, jó lesz a kukorica.

– Csak ha nem veri el a jég.

Ezzel megtárgyalták a fontos dolgokat, és csendesen, békében ültek egymás mellett, ahogyan már több éve mindig. Hat óra felé elköszöntek, mert várta őket a vacsora.

Még azon a héten Péter szokatlanul korán kopogott Jóska házának ajtaján, aki látta rajta, valami baj lehet.

– Gyere, bátyám, de te is Anna. Ezt látnotok kell!

Rosszat sejtve követték Pétert, aki megállt a Kossuth Lajos utcánál, fent az úton.

Jóska először nem látta, a testvére mit akar mutatni, de körülnézve meglátta a hatalmas darut, amelyik markolójával egymás után tépte, marcangolta Jóska földjét, és ejtette bele a teherautó platójába.

– Mit csinálnak ezek? Hiszen ez az én földem! Még rajta van a kukorica is.

– Úgy hallottam, itt lesz a melegvizes csatorna – válaszolta Péter.

Anna könnyes szemmel nézett Jóskára.

– Azt mondtad a földet, nem lehet elvinni! Látod, hogy lehet.

Az életerős férfi akkor lett öregember. Mindent elveszített, amiért dolgozott egy életen keresztül. Szótlanul megemelte a kalapját a felesége felé.

– Menj haza, Anna, vár a család. Az még megmaradt – és elindult a kocsmá felé.

Vége

Jankovits Márta munkássága 2026 áprilisában bekerült a Százhalombattai Helyi Értéktár gyűjteményébe.

Ábel András nyomában**A „dán regeherczeg” Érden**

– *Visszaemlékezés Andersen János Keresztély 1841-i utazására Petrovics Kornél közreműködésével* –

Kevesen tudják, de a dánok világhírű meseírója, Andersen nálunk is megfordult. A „rút kiskacsa” költője a Dunán hajózva kereste a Kelet varázsát, Sztambulból Bécsig hajózott. Útleírása alapján kevés idegen toll forgott oly szeretettel s tiszta hódolattal a magyar rónák és a magyar jellem felett, mint az övé.

Emlékezetes marad tehát számunkra az az 1841-i verőfényes június 8-a, midőn az Első Dunagőzhajózási Társaság büszkesége, az 1835-ben épült „Zrínyi” gőzös méltóságteljesen hasította a vizet, déli irányból tartva Pest-Buda felé. A 80 lóerős gőzgép egyenletes robajában Andersen, ki akkoriban már Európa-szerte ismert név vala, a hajófarban ülve, ábrándozva tekintett a part menti tájra. Amint a gőzös a hajdani Hamzsabég, a mai Érd magasságába ért, a költő figyelmét egy különös torony, egy mohamedán minaret vonta magára, mely daczolva az idővel, a török félhold árnyékát vetette a keresztény partokra. Érdeklődő kérdésére a mellette ülő magyar útitársai ekkor meséltek neki a török időkben itt élő rettegett Hamza bégről, kiről a helység is a nevét kapta, és a nemes Szapáry Péterről, az ő keserves, ám dicsőséges rabságáról.

Utazó társai elmondták, miként sínylődött a hős lovag a török vasában, s miként hozta a sors úgy, hogy a budai vár visszavétele után a korábbi kínozó, a kegyetlen Hamza bég maga is foglyul esett, s vezették megtörtén Szapáry elé, ki bosszú helyett keresztényi kegyelmet gyakorolt. Andersen, kinek lelke fogékony vala minden magasztos iránt, e történetet nem csupán útinaplójába jegyezte fel, hanem később azt egy meséjébe is beleszötte.

Andersen egyik legmeghatóbb kései művében, „A zsidó leányzó” (Den jødiske pige) című elbeszélésében éppen ez a érdi emlék bukkan fel. A mese hősnője, a kis Sára, egy iskolai órán hallgatja a tanító ajkáról a nemes Szapáry lovag történetét. Andersen itt állít örök emléket a magyar vitéznek, ki rablánczait csörgetve is nagyobb volt kínozáinál, s ki ellenségének megbocsátva mutatta meg a felebaráti szeretet erejét. Így vált Érd legendája irodalmának részévé, hirdetve a magyar nemzet lovagiasságát dán nyelven s mindenütt, merre e meséket olvassák.

S hogy a gőzhajó Érd mellett elhaladt, a minaret is lassan elmaradt a kanyarulatban. Jöjjön hát Andersen e meséje:

HANS CHRISTIAN ANDERSEN**A zsidó leányzó**

Egy jótékonyági iskolában a gyerekek között ült egy kislány. Jó, okos és gyorsan tanuló gyermek volt; de a Szentírás-órára nem mehetett be, mivel ez egy keresztény iskola volt. A lecke alatt a zsidó lány megtanulhatta a földrajzát, vagy kiszámolhatta a következő napra vonatkozó feladatait; és amikor a földrajzórája tökéletes volt, a könyv nyitva maradt előtte, de egy szót sem olvasott többet, mert csendben ült, és hallgatta a keresztény tanító szavait. A tanító hamarosan észrevette, hogy a kislány jobban figyel arra, amit mond, mint a legtöbb másik gyerek.

– Olvasd el a könyvet, Sára – mondta neki gyengéden.

De újra és újra látta, hogy sötét, ragyogó szemei rá szegeződnek; és egyszer, amikor kérdést tett fel neki, még a többi gyereknél is jobban tudott válaszolni. Nemcsak hallotta, hanem meg is értette a szavait, és a szívében is elgondolkodott rajtuk. Az apja egy szegény, de becsületes ember, azzal a feltétellel adta be lányát az iskolába, hogy nem tanítják keresztény hitben. De zavart okozhatott volna, vagy elégedetlenséget kelthetett volna a többi gyerekekben, ha kiküldik a teremből, így hát maradt; és most nyilvánvalóvá vált, hogy ez nem mehet tovább. A tanítónő odament az apjához, és azt tanácsolta neki, hogy vegye ki a lányát az iskolából, vagy hagyja, hogy keresztény legyen. „Nem tudom tovább tétlenül szemlélni azokat a ragyogó szemeket, amelyek az evangélium szavai iránti mély és komoly vágyakozást fejeznek ki” – mondta.

Ekkor az apa sírva fakadt. „Nagyon keveset tudok atyáim törvényéről” – mondta –, de Sára anyja szilárdan hitt Izrael leányában, és én a halálos ágyán megfogadtam neki, hogy gyermekünket soha nem kereszteljük meg. Be kell tartanom a fogadalmamat: ez számomra olyan, mint egy szövetség magával Istennel.”

És így a kis zsidó lány elhagyta a keresztény iskolát. Teltek az évek. Az egyik legkisebb vidéki városban, egy szerény háztartásban élt egy szegény zsidó vallású lány szolgálólányként. Haja fekete volt, mint az ébenfa, szeme sötét, mint az éjszaka, mégis tele volt fényvel és ragyogással, amely olyan sajátosan jellemző volt a keleti lányokra. Sára volt az. A felnőtt lány arckifejezése még mindig ugyanaz volt, mint amikor gyermekként az iskolában ült, és elgondolkodó szemmel hallgatta a keresztény tanító szavait. Minden vasárnap orgona hangja és a gyülekezet éneke hallatszott a közeli templomból.

A zsidó lány a háznál hallotta őket, ahol szorgalmasan és mindenben hűségesen végezte házimunkáját. „Szenteld meg a szombatot” – mondta a törvény hangja a szívében; de a szombatja a keresztények között munkanap volt, ami nagy gondot okozott neki.

És amikor felmerült benne a gondolat: „Vajon Isten napok és órák szerint számol?”, lelkiismerete megnyugodott ebben a kérdésben, és vigaszt talált abban, hogy a keresztény szombaton zavartalanul töltheti az idejét imádságaival.

A gyülekezet zenéje és éneke a fülében visszhangzott, miközben a konyhájában dolgozott, míg végül maga a hely szentté nem vált számára. Ilyenkor az Ószövetségben olvasott, népe kincsében és vigaszában, és valóban ez volt az egyetlen Szentírás, amit olvasni tudott.

Hűségesen, legbelül, őrizte apja szavait, melyeket tanítónőjének mondott, amikor elhagyta az iskolát, és azt az esküt, amelyet haldokló anyjának tett, hogy soha többé nem veszi fel a keresztény keresztséget. Az Újszövetségnek lepecsételt könyvként kellett maradnia számára, mégis sokat tudott a tanításából, és az evangélium igazságainak hangja még mindig ott lebegett gyermekora emlékei között.

Egyik este az ebédlő sarkában ült, miközben a gazdája felolvasott. Nem az evangéliumot olvasta, hanem egy régi mesekönyvet; ezért maradhatott és hallgathatta. A történet szerint egy magyar lovagról, akit egy török pasa fogságba ejtett, és rendkívül kegyetlenül bánt vele. Ökreivel együtt az ekéhez fogta, és ostorcsapásokkal addig hajtotta, amíg vér folyt belőle, és majdnem összeesett a kimerültségtől és a fájdalomtól. A lovak hűséges felesége otthon eladta minden ékszerét, elzalogosította várát és földjét, barátai pedig nagy összegeket gyűjtöttek, hogy kifizessék a szabadon bocsátásáért követelt váltságdíjat, amely rendkívül magas volt. Végül beszédtek, és a lovak kiszabadultak a rabszolgaságból és a nyomorúságból. Betegen és kimerülten ért haza.

Nemsokára újabb hívás érkezett a kereszténység ellenségeivel való küzdelemre. A még élő lovak meghallotta a hangot; már nem bírta tovább, sem békéje, sem pihenése nem volt. Felemeltette magát harci lovára; arcába vörösödött, és ereje visszatért, miközben csatába és győzelemre indult. Ugyanaz a pasa, aki az ekéhez fogta, a foglyává vált, és a vár egyik tömlőcébe hurcolták. De alig telt el egy óra, amikor a lovak a fogságban lévő pasa elé állt, és megkérdezte: „Mit gondolsz, mi vár rád?”

– Tudom – felelte a pasa –, a megtorlás.

– Igen, egy keresztény megtorlása – felelte a lovak. – Krisztus, a Mester tanítása azt parancsolja nekünk, hogy bocsássunk meg ellenségeinknek, szeressük felebarátainkat; mert Isten a szeretet. Menj el békével: térj vissza otthonodba. Visszaadlak szeretteidnek. De a jövőben légy szelíd és emberséges mindenkivel, aki bajban van.

Ekkor a fogoly könnyekre fakadt, és felkiáltott: „Ó, hogy is képzelhetnék el ekkora irgalmat és megbocsátást! Fájdalomra és győtrelemre számítottam. Olyan biztosnak tűnt számomra, hogy mérget vettem be, amit titokban magamnál hordtam; és néhány óra múlva a hatása elpusztít. Meg kell halnom! Semmi sem menthet meg! De mielőtt meghalok, magyarul el nekem a tanítást, amely oly tele van szeretettel és irgalommal, oly nagyszerű és isteni. Ó, bárcsak hallhatnám a tanítását, és keresztényként halhatnék meg!” És imája meghallgatásra talált.

Ez volt a legenda, amelyet a mester felolvasott a régi mesekönyvből. Mindenki, aki jelen volt a házban, hallgatta, és osztozott az örömben; de Sára, a zsidó lány, aki olyan mozdulatlanul ült egy sarokban, érezte, hogy a szíve lángol az izgalomtól. Nagy könnyek szöktek csillogó sötét szemébe; és ugyanazzal a szelíd áhítattal, amellyel egykor az iskolában az osztályteremben hallgatta az evangéliumot, most is érezte annak nagyszerűségét, és a könnyek gördültek le az arcán.

Ekkor haldokló anyja utolsó szavai hangzottak el előtte: „Ne engedd, hogy gyermekem keresztény legyen!”, és velük együtt a törvény szavai is felcsendültek a szívében: „Tiszteld apádat és anyádat!”

– Nem vagyok befogadva a keresztények közé – mondta –, zsidó lánynak gúnyolnak; a szomszéd fiúk is ezt tették múlt vasárnap, amikor a nyitott templomajtón benéztem az oltáron égő gyertyákra, és hallgattam az éneklést. Amióta az iskolapadban ültem, érzem a kereszténység erejét; egy erőt, amely napsugárként árad a szívembe, bármennyire is szorosan becsukom előle a szemem. De nem foglak meggyalázni téged, anyám, a sírodban. Nem leszek hűtlen apám fogadalmához. Nem fogom olvasni a keresztények Bibliáját. Nekem atyáim Istene van, és benne fogok bízni.

És ismét teltek az évek. Sára gazdája meghalt, és özvegye olyan nehéz helyzetbe került, hogy el akarta bocsátani szolgálóleányát; de Sára nem volt hajlandó elhagyni a házat, és igazi támaszunkká vált a nehéz időkben, és azzal tartotta össze a házat, hogy késő estig dolgozott szorgos kezeivel, hogy megkeresse a mindennapi kenyerüket. Egyetlen rokon sem jelentkezett, hogy segítsen nekik, és az özvegy hónapokig betegágyhoz volt kötve, és napról napra gyengébb lett. Sára keményen dolgozott, de sikerült időt szakítania arra, hogy szórakoztassa őt, és virrasszon a betegágy mellett. Szelíd és jámbor volt, az áldás angyala a szegénység házában.

„A Bibliám ott fekszik az asztalon – mondta a beteg asszony egy nap Sárának. – Olvass fel nekem belőle valamit; az éjszaka olyan hosszúnak tűnik, és a lelkem szomjazik Isten szavára.”

Sára meghajította a fejét. Fogta a könyvet, a kezét a keresztények Bibliája fölé hajtva, végül kinyitotta, és felolvasott a beteg asszonynak. Könnyek szöktek a szemébe olvasás közben, és fényesen ragyogtak, mert szívében könnyű volt.

– Anya – mormolta –, gyermeked nem kaphat keresztény keresztséget, és nem vehető fel a keresztények gyülekezetébe. Te akartad így, és tiszteletben tartom a parancsodat. Ezért itt a földön még mindig egységben vagyunk; de a túlvilágon magasabb rendű egység lesz, méghozzá magával Istennel, aki vezeti és irányítja népét a halálig. Leszállt a mennyből a földre, hogy szenvedjen értünk, hogy mi a bűnbánat gyümölcseit teremjük. Most már értem. Nem tudom, hogyan tanultam meg ezt az igazságot, hacsak nem Krisztus nevében.

Mégis remegett, amikor kimondta a szent nevet. Napokig küzdött a kereszténység igazságáról alkotott meggyőződése ellen, mígnem egy este, miközben úrnőjét figyelte, hirtelen nagyon rosszul lett; tagjai megroggyantak, és ájulástól gyötörve rogyott össze a beteg asszony ágya mellett.

„Szegény Sára – mondták a szomszédok –, megviseli a kemény munka és az éjszakai virrasztás.” Aztán elvitték a beteg szegények kórházába. Ott halt meg; és elvitték a temetőbe, de nem a keresztények temetőjébe. Nem volt hely a zsidó lánynak; de sírt ástak neki a falon kívül. És Isten napja, amely a keresztények temetőjének sírjaira süt, sugarait a zsidó lány sírjára is vetíti a falon túl.

És amikor a keresztények zsoltárai felcsendülnek a temetőben, visszhangjuk eléri magányos nyughelyét; és aki ott alszik, méltóvá lesz rá a feltámadáskor, Krisztus Úr nevében, aki ezt mondta tanítványainak: „János vízzel keresztelt titeket, én pedig Szentlélekkel keresztellek titeket.”

Madarat tolláról
– Madár Tamás rovata –

Jelenlét

Miért van az, hogy egy ember pusztája jelenléte is változásokat indíthat el egy közösségben? Miért történik meg újra és újra, hogy kimondásra kerülnek olyan gondolatok, amelyek sokakban már régóta formálódnak, mégis hallgatás övezte őket? Miért vált ki mindez egyszerre elismerést és ellenállást? Sokszor gondolkodom ezen. Gondolkodom magamról.

Úgy látom, ennek megértéséhez nem önmagunkat kell középpontba állítani, hanem azt a rendszert, amelynek mindannyian részei vagyunk. A közösségeknek – akár csak az embereknek – megvan a maguk ritmusa, terhelhetősége és tanulási folyamata. Amikor valaki kérdéseket tesz fel, vagy kimondja a nyilvánvalót, az nem feltétlenül több tudásból fakad, hanem abból, hogy figyel, és összefüggésekben gondolkodik.

Úgy látom, hogy mindannyiunknak megvan a maga szerepe a társadalomban. Van, aki épít, van, aki őriz, van, aki összeköt, van, aki felhívja a figyelmet arra, ami már nem működik. Egyik szerep sem értékesebb a másiknál, csak más felelősséget hordoz.

Ha az én utam gyakran a változás előszobájába vezet, azt nem különleges adottságnak tekintem, hanem feladatnak. A változás ugyanis nem cél önmagában, hanem eszköz ahhoz, hogy egy közösség közelebb kerüljön önmagához, a saját értékeihez és lehetőségeihez.

Amit sokan karizmának neveznek, számomra inkább következménye annak, hogy igyekszem összhangban élni azzal, amit gondolok, érzek és képviselek. Ez a belső egység bizalmat ébreszthet, de kényelmetlenséget is okozhat, attól függően, hogy ki hol tart a saját útján.

Fontos számomra kimondani, hogy én magam is tanulom ezt a szerepet. Tanulom az arányokat, a határokat, a hallgatás és a megszólalás idejét. Tanulom, hogyan lehet egyszerre határozottnak és emberségesnek maradni. A tudás, amelyre támaszkodom, nem kész válaszokból áll, hanem tapasztalatból, figyelemből és folyamatos önvizsgálatból.

Ha mindezzel adni tudok gondolatot, tisztább helyzetet, vagy akár csak egy őszinte kérdést, akkor érzem értelmét annak, amit teszek. Mert végső soron nem az számít, ki indít el változást, hanem az, hogy a közösség képes-e élni vele.

Alázattal, nyitottsággal és tanulni vágyással járom ezt az utat, tudva azt, hogy a fejlődés sosem egy ember érdeme, hanem mindig közös munka. Jelenleg egy olyan közösség részese vagyok, ahol kiteljesedni látszik a bennem lévő tudás. Mindezt pedig sokszor a legegyszerűbb kapcsolatok erősítik meg bennem, például az a feltétlen, őszinte jelenlét, amit a kutyákkal való szeretetteljes viszonyban nap mint nap megtapasztalhatok.

Bemutakozás**Szakáli Anna**

Szakáli Anna Mária írói nevén Szakáli Anna, némely esetben Szani vagy Szani Szakai, 1952. január 1-jén született Zamárdiban.

Első novellája 1989-ben a Somogyi Hírlapban került közlésre Vörös Ferenc grafikájával. 2003-tól 2026-ig tizenkilenc önálló kötete jelent meg. Ezek műfaji tartalmuk szerint: vers, mese, elbeszélések és regények.

2013-ban megalapította a Berkenye-kört, amely 2016-tól Berkenye Zamárdi Alkotókör Egyesület néven került cégbíróági bejegyzésre.

Szervezője a zamárdi irodalmi esteknek, kiállításoknak, a Balatoni Íróköltő Találkozóknak, amely az idén hatodik alkalommal került megszervezésre.

Anna több irodalmi és művészeti egyesületnek tagja. Írásai, versei önálló kötetekben, antológiákban, folyóiratokban jelentek és jelennek meg (pl. Alföld, DunapArt, Kláris, Új verőfény, Balatoni hajnal, Szavak kikötője, Hullámok éneke, Érdi IRKA, Fövény és egyéb irodalmi társaságok kiadványaiban). Kötetei megtalálhatók az Országos Széchényi Könyvtár elektronikus könyvtárában is. 2020-ban *Égig érő fa* verse bekerült a balatonszárszói „Versutca”, Csukás Színház előtt meghallgatható versek blokkjába. Versei több könyv és antológia címadói (Nők a partról, Balaton szíve, Lelkek sugarai).

Ahogy anyagi helyzete és lehetőségei engedik, szívesen, önzetlenül adományoz nemes célokra. Ezek közül a legjelentősebb adományai:

- a zamárdi Hősök kápolnája felújításához adott összeg,
- a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Gyermekvédelmi Központ I. sz. szakmai egységének adott komplett számítástechnikai berendezés,
- a Zamárdi és Somogy vármegyei könyvtáraknak, óvodának, iskoláknak adott könyvajándékok,
- a Fekete István Zamárdi Művészeti Iskola Alapítványnak adott támogatás,
- a balatonföldvári Ránki György Zeneiskola évenkénti támogatása,
- 2022 karácsonyára, a covid járványban és a szolgálat közben elhunyt rendőrök árváinak Budapesten, az országos rendőrfőkapitányságon 610 000 Ft értékben mesekönyv-összeállítás átadása saját, gyermekeknek szóló köteteiből,
- 2022-ben megvalósította és megszervezte Fekete Gyula író emléktáblájának felhelyezését és avatását a Magyar Írószövetség elnökének a részvételével (a zamárdi Védőnők háza falán).
- zamárdi óvodának, iskolának, balatonendrédi iskolának, Zichy Mihály Kulturális Központ (Tab), jutalmazásokhoz (versmondó versenyekre, ballagásokra) adott könyvadományok,
- Festmények felajánlása beteg gyermekek jótékony célú rendezvényéhez (125 000 Ft értékben.)

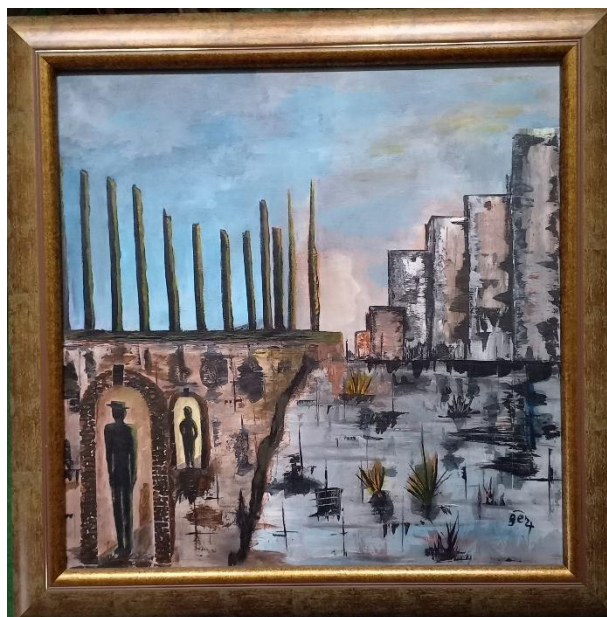
2016-tól fordul alkotóként a festészet felé.

- Több eljárást és technikát is kipróbál. Oktatói: Nagy Krisztián, Simon M. Veronika. Nyitott az internetes oktatófelvételekre is, szakmai fogások tanulása céljából.
- 2021-ben két kötetét saját képeivel illusztrálta, és két kötetnek (2023 és 2024) megfestette a címlapját,
- 2022-ben önálló kiállítása volt Szántódon, a Pálóczi Horváth Ádám Közösségi Házban,
- 2023-ban és 2024-ben a zamárdi Közösségi Házban, a Hotel Famíliába, majd a PlainAir Művészttáborral állított ki,
- 2024-ben részt vett az Ecsetre fel, amatőr festőversenyen Siófokon. 22 induló közül a helyszínen megtervezett, PlainAir, előrajzolás nélküli olaj festményével, vidékről érkezettként a negyedik lett,
- 2025-ben szintén Zamárdiban, a Hotel Famíliában és a Közösségi Házban, Budapesten a Galéria KF&T & KFT Galériában,
- Ugyanebben az évben részt vett a Magyar Nemzeti Művelődési Intézet Tehetségpaletta pályázatán, majd a bolyi táborban Tóth Csaba és Kígyós Boglárka szakmai vezetésével, novemberben a budapesti MOM-ban,

- 2026-ban a Mohács / 500 pályázatra készített két festményt: Batthyány Erzsébet nyughelye, Kanizsai Dorottya és Arész címmel. A két festmény Mohácson, Villányban és Pécsen került kiállításra, közben a zamárdi Közösségi Házban a Berkenye-kör alkotóival közösen állít ki, 2025. december 11-től, 2026. március 4-ig a BRTK könyvtárának Galéria termében láthatók festményei,
- 2026 harmadik negyedében a Kálmán Imre Emlékházban lesznek láthatóak újabb alkotásai.

Összesen 2022-2026-ig

- 12 csoportos és 4 önálló kiállítás.
- Bár kulturális és irodalmi munkásságát már több díjjal elismerték, a festészetben (ezt ő maga vallja), állandó fejlődésre, tanulásra van szükség. Céljai eléréséhez szeretne még többet tanulni mestereitől.

Tanulmány**CSERNI ANDRÁS**
Önként és dalolva*Irodalmi érték a könnyűzenei dalszövegekben – Első rész*

Végezzünk el egy kísérletet! Alább szerepel néhány sor, melyről a kedves Olvasó feladata eldönteni, hogy szerinte vers vagy dalszöveg. Íme a vizsgálat tárgya:

*„Nem gyorsan nővő, elsöprő erő;
Az érzés óvatos növény, lassan ébredő.”*

Bár a cím és alcím ad némi iránymutatást, s ekképp az ember akaratlanul is a „jó válaszra” gondol (nevezetesen: hogy dalszöveg – mivel az; az Ossian együttes *Lassan ébredője*), annak idején e támpontja nem volt meg édesanyám és jóbarátja irodalomtanárjának, akit ugyanezen kísérletnek vetettek alá, ráadásul szintén egy Ossian-idézettel tették próbára, és bizony a mély szakmai ismereteket bíró tanárnőt is „sikerült becsapni”, és azt válaszolta, az idézet biztosan versből származik, csak épp nem tudja, melyikből. E megfigyelésekből egy nagyon fontos tanulságra következtethetünk. Sokan (főleg a „nagyétkű” irodalomfogyasztók, valamint az írók-költők) hajlamosak vagyunk a versek fogalmi köréből angolosan kifejezteni a dalszövegeket (különösen a könnyűzenét), s úgy gondolni ez utóbbiakra, mint valami külső, a „magasröptű” irodalomnál alábbvaló kategóriára. Ebben a kétrészes írásban ezen állítást igyekszem cáfolni, illetve egyúttal bebizonyítani, hogy a zeneszövegekben (de legalábbis nagy részükben) bőven találni irodalmi értéket.

Érveimet, melyek a dalszövegek versként való elismerhetőségét támasztják alá, három csoportba soroltam, úgymint verstani fogalmakból levezethető okok, tartalmi minőségből levezethető okok és az alkotói szabadságból levezethető okok. Az alábbiakban ezek kerülnek kifejtésre, utánuk pedig (a teljesség jegyében) az ellenérvekre is hozok példát, valamint ezeket igyekszem cáfolni.

A vers fogalmát az egyes szakanyagok (Magyar értelmező kéziszótár, egyetemi tankönyvek, verstani szócikkek) némiképp eltérően határozzák meg, a közös metszet azonban többé-kevésbé tartalmaz két elemet: hangtani elemeiben megfigyelhető törvényszerűségek (formakötöttség vagy formai szabályosság), illetve az érzelmek központisége a narratíva elsődlegessége helyett (lírai tartalom). Egyszerűbben megfogalmazva úgy is mondhatjuk, hogy a vers olyan irodalmi alkotás, mely érzésekről szól kötött formában. A szabadversek virágkorában előbbi fogalmi elem igencsak kiszélesedett, egyre kevésbé veszi az irodalomtudomány szigorúan a szabályosságot a költeményként való meghatározottságnál. A dalszövegeknél ilyen jellegű dilemma azonban nem vetődik föl. Épp amiatt, hogy éneklésre szánják őket, szükségszerű következmény, hogy ritmusuk kötött legyen, de legalábbis szabályosan váltakozó, valamilyen struktúrát követő. Szintén költeményi jellegük mellett szól, hogy szinte kivétel nélkül tartalmaznak rímeket, mely szintén egy fokmérője a formai kötöttségnek – és a szabadversekből ez általában pont hiányzik, ott mégse (ekkora) kérdés lírai mivoltuk. Ha a szabadversek szabálytalanságaitól eltekintünk, a dalszövegek szintén átsusszanhatnak e szűrőn minden gond nélkül.

Ami a tartalmat illeti (érzelemábrázolás), csak gondolkodjunk el egy pillanatra. Miről szól a legtöbb dal, mik a legnépszerűbb témák? Szerelem, szakítás, öröm, bánat, lelki nehézségek – mind, mind érzelmi, lírai téma, olyasmik, amikkel a versek többsége dolgozik. Ennek a kritériumnak is megfelelnek tehát.

Érdekes azt is megvizsgálni, hogy mennyire „verses” a dalszövegek képi világa, azaz alkalmazásra kerülnek-e bennük a költői eszközök. Erre a válasz egyértelmű igen, és nem is kell hosszan töprengeni idézeteket keresve, mert akad egy igen triviális példa, a refrén. Alig születik ma dal refrén nélkül, ez pedig költői eszköz, és számos nagy klasszikusban fellelhető (pl.: *Vörösmartytól A vén cigány*). De más példákat is találunk, íme néhány: „*Hol voltál, amikor egyedül maradtam a sötétben?/Hol jártál, amikor minden percben magammal küzdöttem?*” (AWS: *Hol voltál?*) – költői kérdés, halmazás és anafora (soreleji szó vagy szókapcsolat ismétlése); „*Nem szunnyadhat a szemlélet,/hisz az álmok azért lennének,/hogy a Nap ne váljon felhővé.*” (Mudfield: *Üveghegy*) – megszemélyesítés; „*And when the lights start flashin' like a photobooth,/and the stars explodin', we'll be fireproof.*” [*S mikor fények gyúlnak, mint vaku egy fotóautomatában,/és robbannak a csillagok, ott maradunk tűzállóvá váltan.* – saját fordítás] (Troye Sivan: *Youth*) – hasonlat. Ez csak néhány kiragadott példa azokból a dalokból, melyek elsőként jutottak eszembe. A listát kedvére tudná folytatni bárki, úgy vélem, igen hosszan.

Áttérve a tartalmi minőségből levezethető okokra, arra kell bizonyítékokat találnunk, hogy a dalszövegek a versekhez hasonlóan irodalmi igényességgel bírnak, vagy ennek híján vannak. Elsőként visszautalok az előző érvcsoportra, ahol megállapítottuk, a zeneszövegekben előfordulnak költői eszközök, ezekkel színesítik az alapvetően lírai tartalmat. De mennyire mély ez a tartalomábrázolás? Nem túl egysíkú? S mondhatjuk, hogy képi világuk gazdag, vagy inkább csak elvéve bukkanunk metaforákra, hasonlatokra bennük? És mi a helyzet a stilisztikával, nyelvi igényességgel? E szempontok mentén érdemes a tartalmi minőség kérdésében állást foglalni.

Álláspontom szerint ezen kérdéseket empirikus (tapasztalati) úton a legérdeমেsebb megválaszolni. Három újabb dalszöveg-részlettel kívánom igazolni, hogy a mai könnyűzenei műfajok között is bőségesen akadnak a versekkel vetekedő stílusban írt textusok.

*„Elhagyott bolygó, jégtömbbe zárva,
Egy saját csillag fényére várva.
Hajónk az Élet, tengernyi gondon,
Hegy-csúcsnak gondolt, parányi dombon.”* (Ossian: Ember a Holdon)

*„Magánnyal átítatva
hánykolódsz előttem részegen,
elvesztél már miatta.
Az elme gyötrelme...”* (Escape My Shadows: Emlékezni rád)

*„Ölel a végtelen, így szabad leszek végleg,
Mint a hegyek, a tenger, a lélek.
Gondolni titokban majd rátok fogok, de vissza ne várjatok!”* (Lord: Engem ne várjatok!)

A példaként hozott sorokban megfigyelhetjük a szépirodalomra jellemző stílust. Nincs nyoma trágárságnak, obszcenitásnak, helyette igényesen megformált sorokat látunk. Költői eszközökkel bőkezűen bánnak, hasonlatot, oximoront, metaforát, megszemélyesítést találunk bennük többek között. Külön érdekesség az Ossian-idézetben nagybetűvel írt élet – nem Adyt idézi a fogalom szimbolikus személyé emelése? Legalább ennyire ügyes költői játék a második idézet utolsó sorának belső ríme, mely igen tisztán cseng egybe (elme – gyötrelme). A Lord-szám szövegében pedig az embert ölelő végtelen roppant sokféleképp értelmezhető, nem egyjelentésű képként funkcionál. Vajon a szabadságra, a vándorlás-utazás motívuma jelenik meg, netán a halálra utal, esetleg egyfajta istenélmény lenyomata? Erősen hiszem, hogy efféle mélységgel átítatott műveket jogos a versekkel egy sorban emlegetni. Tartalmukban ugyanis hasonlóak hozzájuk, szépséget és bölcsességet hordoznak magukban, s teszik ezt igényes, kimunkált nyelvezettel.

Következzenek az alkotói szabadságból levezethető okok. Ennek kapcsán legelőször azt kell leszögeznünk, hogy bár az irodalomtudomány által alkotott fogalmi keretek hasznosak és fontosak, nem mindenhatóak. A művészet végső soron a személyiség kibontakoztatásáról, a másik ember gyönyörködtetéséről, a katarzisélmény kereséséről szól. Ennek gátat szabni nem illő, indokolatlanul semmiképpen (indokolt lehet például egy mű tartalmi-stiliztikai szerkesztése, hisz ahogy a „nagy bölcsék”, úgy az író se tökéletes). Ezek alapján belátható, hogy lényegében bármi lehet vers, amit annak szerzője és az olvasóközönség ekként elfogad. A költő által szabadvers formában megírt, verstani szabályokra fittyet hányó, de azokat okkal és tudatosan megszegő alkotását költeménynek nevezheti minden gond nélkül, ám hogy az emberemlékezetben is ekként marad-e meg, az csak az olvasói interpretáción múlik (lásd: Vörösmarty „színjátékként” aposztrofálta a Csongor és Tündét, ma viszont inkább emberiségkölteménynek tartjuk). Alkotó és befogadó tehát együttesen végzi formáló munkáját, kettejük dinamikájából alakul ki végső soron, mi kerül az egyik, mi a másik kategóriába. E ponton pedig azt is fontosnak tartom leszögezni, hogy a fogalmak folyamatosan változnak, nem állandóak. Ami ma esszenciális eleme egy versnek, évtizedek múlva talán szükségtelen lesz e cím „elnyeréséhez.” Itt se kell konkrét példáért messzire menni: az epigramma, az óda és az elégia műfaji jellemzői alapjaiban változtak meg az ókorhoz képest a XVIII. század környékére. Ebből kiindulva belátható, a versek esetén sem érdemes „túl merevnek” lennünk – ki tudja, mit hoz a jövő?

Ahogy ígértem, írásomat néhány ellenérv bemutatásával és ezek cáfolatával zárom, hogy ne legyen túl egyoldalú jelen értekezés. Három lehetséges indokot találtam a dalszövegek versként való elfogadása ellen, úgymint a mennyiség és minőség aránytalan mérlege, a szerkezeti sajátosságok, illetve az eltérő alkotói cél.

Mennyiség-minőség összefüggésében arra a talán többekben felmerülő gondolatra utalok, hogy a mai könnyűzenében sok a „klisés tömegmű.” Bár láthatunk irodalmi értéket képviselő példákat, egyesek úgy érvelhetnek, ez csupán pár példa, és napjaink dalszövegeinek többsége inkább egysíkú képi világú, nyelvezetében és stílusában nem irodalmi (sőt, akár kifejezetten alpári), mondanivalójában hétköznapi, szürke. Kétségtelen, hogy akadnak „lerágott csont” jellegű témák, melyeket többé-kevésbé hasonlóan öntenek szövegbe a zenészek, és az is igaz, hogy nem igényel sok töprengést gyengébb minőségű műveket találni. Azonban az ezzel érvelők elfelejtik, hogy a „hagyományos” versek közt is akad sok közepszerű, e jelenség tehát nem a zeneszövegek sajátja. Hogy mi maradandó, mi közepszerű, az idő rostája dönti el; akár dal, akár vers, nem maradnak fenn a mulandó alkotások. És e körben érdemes rögzíteni azt a sokszor szintén figyelmen kívül hagyott szempontot, hogy minden művészeti ág, s ezáltal a művek igencsak szubjektívek. Ami az egyiknek tetszik, a másíknak szép; szerinted fércmű, engem megszólít. Ezt belátva pedig minden további vita a „rossz és jó” versekről, dalszövegekről felesleges.

Az egyedi szerkezeti sajátosságok tekintetében az hozható fel érvként, hogy míg a „hagyományos” versek szövege csak a legtrikább esetben ismétlődik, illetve vagy teljesen szabályosak (minden versszak egyenlő hosszú sorokból áll) vagy teljesen szabálytalanok. Nem jellemző rájuk az az átmenet, mint a dalszövegekre. Ezek felépítése az esetek többségében verze, refrén, verze, refrén (esetleg bridge, azaz híd), majd zárásképp a refrén még egyszer-kétszer; a refrén, verzek és a bridge ritmusa pedig szinte mindig eltérő. Ezt az érvet is könnyű azonban cáfolni. Egyrészt, nem lehet ennyire általánosítva kimondani, hogy a vers csak ilyen, vagy csak olyan. Nem jellemző ez a szerkezet, igen, de ha a szabadverset elfogadjuk, miért ne tarthatnánk költeménynek azt, ami „félúton” található? Valamint ne feledjük, hogy a „klasszikus” versek között vannak formátípusok, melyek nagyjából hasonló jegyeket hordoznak. Vagyis a dalszövegekre tekinthetünk akár versformaként, mint a szonett esetében.

A más az alkotói cél kapcsán teleologikus alapon történik a dalszöveg és vers szétválasztása. Hiszen míg a verset elsősorban olvasásra, nyomtatott publikálásra szánja alkotója, és csak másodsorban előadásra, a dalok esetén a fő cél a nyilvános előadás, a hangzóanyagként történő rögzítés, hisz a dal a szöveg és zene frigyének szerelemgyereke. Véleményem szerint ez azonban nem kizáró ok a versként való elismerés tekintetében, hisz ami itt történik, lényegében csupán műfaji keveredés, akár a balladánál és az emberiségkölteménynél – az külön színes folt, hogy ez esetben egy másik művészeti ággal fonódik össze a líra műneme.

Összegezve tehát: verstani fogalmakból, tartalmi minőségből és az alkotói szabadságból levezethető okok alapján határozottan állítom, hogy a dalszövegeket versnek tekinthetjük. A felhozható ellenérvek cáfolhatók, nem túl erősek, ezek vizsgálata során pedig a műfajok és versformák közti még pontosabb elhelyezésre is ötlethez jutottunk (kevert műfajként, illetve versformaként tekinthetünk a dalszövegekre). Mindebből pedig logikusan következő elvárás, hogy amennyiben versnek minősülnek, a zeneszövegek feltételezhetően alkalmasak az elemzésre, mélyértelmezésre. Hogy ez valóban így van-e, a következő részben elvégzésre kerülő vizsgálatok során kiderül.

SZABÓ VALÉRIA ILONA:

Gondolatok a martonvásári Brunszvik Terézzől Büki Attila Az elhivatott című darabja kapcsán

Az érdi IRKA irodalmi klub egy ideje már tágítja működési körének határait, és kapcsolatokat ápol az ország más részein működő irodalmi társaságokkal. Egy ilyen együttműködésnek köszönhető, hogy a IV. BALATONI ÍRÓK-KÖLTŐK TALÁLKOZÓJÁN, az általuk Zamárdiban szervezett programsorozat részeként, megtekinthetem Büki Attila „Az elhivatott” című, Brunszvik Teréz életéről szóló monodrámáját a Vasvári Játékszín előadásában. A magyar széppróza napján, február 18-ára pedig Érdre is elhozták az előadást.

A témára a hely- és régiós történet és az ehhez kapcsolódó művészetek iránt érdeklődő érdeklődő érdiek bizonyára felfigyelnek, hiszen sokunk számára a martonvásári Brunszvik-kastély közelsége nagy kiterjedésű, természetes hatást keltő angolparkjával feltöltő és élménydús kikapcsolódás lehetőségét jelenti (fotó a 30. oldalon).

Azonban ez az ember által formált táj, mint a tájak általában, túlmutat a napjainkban élénk táruló látványon. Századokkal korábban élők vágyait, álmait, azok megvalósításában mutatkozó lankadatlan akarátát, szívós elszántságát idézi az ideérkezőket fogadó lenyűgöző, mesterségesen teremtett kastélypark látványa. „Szépapámnak köszönhető, aki bérelte, majd megvette a nyolcezer holdnyi zombékos, vízzel borított pusztaságot. Elszántan küzdött, hogy e vízi világot termőfölddé nemesítse. Gyermekkoromban e mocsaras föld bűzét belehelve sokszor belázasodtam, különösen nagy nyári zivatarok után.” Brunszvik Teréz szavai ezek, Büki Attila érdi szerző darabjából. A fent említett hajdani mocsaras terület egyik tanúja a lecsapolás után fennmaradó tavaeska, közepén kis szigettel, hatalmas, árnyas fákkal és a kastély gyakori vendégeként megjelenő Beethoven emlékére koncerteknek is helyt adó szabadtéri színpaddal. A parkba betelepített fésűs mocsári ciprusok egyik szép példányában gyönyörködhetünk itt, amelyet körülvevő légzőgyökerek, népies elnevezéssel ciprusbabák, mint kicsi „védelmező katonák” fogják körül az „anyaciprust”. Úgy, ahogy Brunszvik Teréz is magához ölelte az általa alapított kiseddóvók apró emberkéit (fotó a 33. oldalon).

Gyerekkorából a természet szeretetén kívül azonban más, szerető apja nevelése révén egész későbbi életét meghatározó, súlyosabb hagyatékot is magával hozott. A színdarabból kibontakozik előttünk Teréz legnagyobb példaképének, apjának, Brunszvik Antalnak személyisége. Kiváló gazdálkodóként vezette a martonvásári birtokot, ugyanakkor nagy műveltséggel bírt, és olyan nagyszabású elképzelések foglalkoztatták, mint a nemzeti szellemű nőnevelés és állami lányiskolák szervezése. Ezekre tervezetet is nyújtott be az országgyűlésnek, amit elfogadtak ugyan, de a megvalósításra már nem került sor.

Terézben apja szellemisége élt tovább, az iránta érzett szeretet és ragaszkodás motiválta őt arra, hogy életét az általa képviselt és fontosnak tartott ügyeknek szentelje. „Apám eredeti, önzetlen és művelt emberként él bennem. Hát nem szárnyalhatnék én is úgy, mint ő? Ki állíthatja, hogy nem lehetek hajadonként egész ember?” – olvashatjuk Büki Attila darabjában. Apja elvesztésével szellemi mentorát veszítette el, azt az embert, aki legtöbbet tett képességeinek kibontakoztatásáért. A „legjobb Atya” emlékére vörös márványból obeliszket emeltetett a kastélyparkban, és megfogadta, hogy soha nem megy férjhez (fotó a 9. oldalon).

Mivel nem illeszkedtek kora társadalmának a nőkkel szemben támasztott elvárásaihoz, Teréz gyermek- és nőnevelésről vallott nézetei csak kevesek körében találtak megértésre. A nőknek ebben a korban más utat jelöltek ki: neveltetésük (társalgás, kézimunka, művészetek) egyetlen és legfőbb célja a társadalmi osztályuknak, rangjuknak megfelelő „parti” megszerzése, a férjhezmenetel volt.

Ennek ellenére Teréznek sikerült megvalósítani álmait. Kisdédóvokat hozott létre szegények (hivatalnokok, iparosok, fuvarosok, mosónők stb.) gyerekeinek, bár életének késői szakaszában meg kellett élnie, hogy ezeknek az intézményeknek a működését betiltották.

Ismerte a nevelés legjelentősebb képviselőinek nézeteit, így például Pestalozzival személyesen is találkozott, és osztotta véleményét, mi szerint „a pedagógia nemcsak a szegények előtt nyitja meg a művelődés és az erkölcsi jobbulás útját, hanem az egész nemzet felemelésére is alkalmas”. Fontosnak tartotta, hogy a szegények is részesüljenek az oktatásban. Korábban ez az elképzelés még a haladó gondolkodásúak körében sem volt általánosan elfogadott, akik az oktatás jogosultságát legjobb esetben is csak a gazdag nemesek gyerekeire vonatkoztatták. „Miért ne lehetne minden ember nagy a maga hatáskörében? Miért ne lehetne tiszteletre méltó a kötelességérzet vezette paraszt, kocsis, konyhalány és mindenki, aki a hivatását teljesíti?” (Fotó a 22. oldalon.)

A dráma fő témája mögött húzódik a történelmi háttér. Megismerjük nagy történelmi egyéniségeink Terézével azonos vagy éppen eltérő véleményét, felsejlik a forradalom előtti és leverése utáni hangulat. „Az ármánykodók tettét siker koronázta. A nádorral elhitették, hogy óvodáimban forradalmárokat nevelek” – fakad ki a főhős az intézményei bezűntetéséről értesülve.

A Brunsvik Teréz életével foglalkozó színdarab olyan érzékeny témákat vet fel, amelyek napjainkban is aktuálisak: a nők helye és szerepe társadalmunkban, az oktatás céljai, tartalma és hatóköre, a „bevett” társadalmi normáktól eltérő értékek képviselőinek elutasítása.

Az út, amelyet a nők a XVIII. századtól napjainkig megtettek az egyenlővé válás során hosszú és göröngyös, de nem eredménytelen. Azonban, ha szétnézünk a világban, azt tapasztaljuk, hogy ennek a küzdelemnek még napjainkban sincs vége. Ehhez kellett és kellenek olyan nagyszerű egyéniségek, mint amilyen Brunsvik Teréz is volt. Hálával tartozunk neki.

A Vasvári Játékszín előadása élvezetes volt. **Varga-Bodó Anita**, a főhős szerepében, játékaival mindvégig fenn tudta tartani a darab drámai feszültségét és ezzel a nézők figyelmét. Különösen fontos ez monodráma esetében, ahol a szövegmondást és állandó fizikai jelenlétet egyetlen színész képviseli. A darab dinamikáját **Gergye Rezső** kreatív eszköztárával biztosította: a főszereplő a játékteret mozgással töltötte ki, ami természetesen illeszkedett érzelmi hullámváltásának levezetéséhez; a szereplőváltásokat a színész helyzetének változtatásával jelezte; az ötletes díszlet, a háttér, az élő hangú levélolvasás, röplapok és aranydió-ajándék osztása – csupa meglepetés, dinamika, lendület, egy pillanatra se lanyhuló figyelem...

Büki Attila monodrámája igényes szórakozást nyújtott, olyan kulturális csemege, amely nem fejeződik be a „függöny” lehúzásával, hanem a téma továbbgondolására készletet.

Nagyszerű lenne újra megnézni – iskolásokkal, pedagógusokkal, gimnazista diákokkal a nézőtérén.

(Eredetileg megjelent az Érdi IRKA irodalmi-kulturális folyóirat 2024/4. számának 53. oldalán. Újraközölve a darab újbóli előadása alkalmából)

SZAKÁLI ANNA

Szakáli Anna költészetének újabb állomása: *Kővirág örök pecsét*

A kő, mint a természet alkotta, a Föld tartószerkezetének egyik ősi, legerősebb anyaga, olyan természetes anyag, amely végigkíséri az emberiség történetét. A követ az emberiség saját hasznára fordítja, mert lehetőséget kínál és kínál, az ember alkotó, építő erejének, művészetének megmutatására, ugyanakkor keménysége ellenére, mint például a márvány vagy a gránit, alkalmas az érzelmek kifejezésére, gondolatok, filozofikus tartalmak megjelenítésére, üzenet közlésére.

„Nincs kőbe vésve!” – halljuk időnként a szólást, főként, ha változást szeretnénk elérni valamiben. Viszont azt is tudnunk kell, ha nem kőből építették volna, nem tudnánk a piramisok létezéséről, a kőből csiszolt használati tárgyairól, a várakról, a határt jelző kőbákról, az égre meredő templomok sokaságáról. A kő, mint öröklétet sugalmazó anyag, csodálatra méltó, de a hegyek omlása, a műrecek porladása figyelmeztetés is az emberiség számára. És bár tudjuk, a hegyek sziklái sem örök életűek, mégis úgy használjuk, és próbálunk meg emlékműveket létrehozni, mintha örökké fennmaradnának.

Szakáli Anna tizenkilencedik kötetében (Kortárs Magyar Irodalom Kiadó) ez a kettősség megtalálható a versekben. Öröklét és elmúlás, átalakulás (*Sziklányi fájdalom*), újjászületés és a versek további fontos mondanivalót hordozó eleme az idő, amely sokszor szerepel Anna verseiben (*Pazar áldozat az idő*). Az idő fogalmáról kötetnyi tanulmányt lehetne írni, de most csupán rávilágítás történik arra, hogy az idő, kronosz és kairosz, mindenki számára érezhető támpont, mér-

hető mulandóság, és múlása tette készlet (*Futó pillanatra*).

A gyakran évmilliárdokat hordozó anyag és idő fogalmát képletes vonatkozásban kelti életre, és választja témának Szakáli Anna a verseiben. *Kővirág örök pecsét* című kötetét nem bontotta szakaszokra, mint tette ezt korábban, például a *Pillantás* kötetében. A meghatározó, a kötet címének megfelelő szimbólumok azonban jól nyomon követhetők (anyag és idő):

426. haiku
Öröklét köve
ég borostyán tüzében,
millió éve.

A versek formaisága változó, némelyek hagyományos központosással, más esetben a divatos írásjelek nélküli változatokat találjuk, sőt haiku és Teodor Simeonov páva-stílusa is jelen van a kötetben. Az érzeleműs, magukkal ragadó sorok emberi hangulatát, a természet szépségét a versek megragadó lírával tárják elénk.

Az időszzerű és időtálló mondanivaló, a kifejező jelzők egyéniek, szóalkotásai között sajátosan egyedi szavakat találunk, egy olyan gondolkodótól a szavak mögött, akinek fontos a lélek tisztasága, szabadsága. (*Azon a holdas éjen – Radnóti emlékezete*) Hangulatképei hol örömet, hol bánatot tárnak elénk (*Osztásban*). Az is kiderül számunkra, szereti a fiatalon megismert kortárs költők verseit (*Akkor is marad – Baranyi Ferenchez*), munkásságukat értékesnek, elismerésre érdemesnek tartja.

Versei eredetisége megkérdőjelezhetetlen, őszinte vallomás itatja át őket, alkotásai egyéni hangot közvetítenek. Szelíd bölcselkedéssel, szerényen szól, tudja, hogy a világ olyan, amilyen, állandóan változik, és azt is tudja, ezt tudomásul kell venni, akármilyen korszakban is élünk, az mindig ideiglenes. Talán ezért szereti a kővirágot, ezért használja fel jelképnek, mert bizonyos ideig állandóságot hordoz.

Anna költészete is hordoz egy állandóságot, azt a titkot, amely maradandó költészetet hoz létre. Mint a kővirágok, ezek a versek is lenyomatai egy belső világnak, egy korszaknak, amelyben a szerző él. Azonban korszaktól függetlenül Anna humanista világa azt követeli, hogy minden embert illessen meg a lelki és testi szabadság. Eszményképe a gondolkodó, modern ember, aki azt vallja, hogy a technika vívmányait kizáróan az emberiség javára szabad csak fordítani, a békés, kényelmes élet megvalósítására, a természet, a biológiai egyensúly megbontása nélkül.

Az allúziók (utalások, célzások) nem egy szűkülő költői világ, nem egy egyszerűsödő motívumrendszer jelzései, éppen ellenkezőleg, annak bizonyítéka, hogy a leegyszerűsített, letisztított, célzott világ is sokat adhat mind az alkotónak, mind az olvasónak. És benne van ebben az óhajásban, hogy az alkotás, a megszületett versek, gondolatok, mint a kövek „örök életűek legyenek a Földön”, de legalábbis hosszú ideig fennmaradjanak.

Ami még visszatükröződik a versekben, az a hazaszeretet (*Leszek*). A közösségért tenni akarás, mások segítése, a történelmi nagyságok tisztelete (*Hej, Rákóczi, Újvidéki utazás*), nem csak versbéli óhaj, hanem Anna irodalmi és kulturális tevékenységének a része.

A kötetet Szabó Zoltán János kaposvári festőművész festményei díszítik, amelyek mondanivalója illeszkedik a versek témájához.

VARGA KATALIN

Egy kis szeretet, egy kis haiku, egy kis klasszikus

A szeretet olyan érzés, amit csak egy pozitív érzelmekkel megáldott ember tud kimutatni magából. Szerethetünk élőlényeket (ember, állat), kedvelhetünk egy tárgyat, erdőt, mezőt, folyót, virágot. Ez az érzés elragadhat a szerelemben, barátal kapcsolatban, szülő-gyerek kötelékben. Nagyon kedvelhetünk egy saját festményt, klasszikus regényt, filmet, régi tarka blúzt, kedvenc énekes slágerét. Szerethetünk egy puha takarót, mely átölel.

*Didereg testem,
átölel a takaróm.
Lelkem is boldog.* (Varga Katalin)

Szerethetsz egy ételt, melyet apa főz, csak neked. Egy költőt, aki szeretettel kergeti a rímeket.

*Szeretném, ha vadalmafa lennék!
Terebélyes vadalmafa;
S hogy testemből jóllakhatna
Minden éhező kis gyermek
Árnyaimmal betakarva.* (József Attila: Szeretném, ha vadalmafa lennék)

A szeretet érzésétől én szabad és boldog vagyok. Sajnálom azt az embert, aki nem tud szeretni mást, csak önmagát. Hasonlatként, olyan, mint egy robot, egy lélektelen gépezet. Létezik olyan gondolkodású személy, aki képtelen a közösségi élet fogalmát megérteni, elfogadni. Sőt van olyan lelkületű egyén, aki embergyűlölő, mizantróp.

Fontos, hogy téged is szeressen valaki vagy egy közösség.

A magányban mindenre szert tehetünk, csak jellemre nem. (Stendhal)

Akit nem szeretnek – mindenütt egyedül van. (George Sand)

Úgy érzem, hogy az én szívem tele van szeretettel. Mindig tudok belőle adni, és minél többet adok, annál jobban érzem magam. Szeretek ölelni, mert így a karjaimmal átadhatom a szeretetem erejét.

A szeretet olyan, mint a folyó: kifogyhatatlan a forrása, és nem apad el a vize.

Bősz folyó vagyok.

Forrásvízem szeretet.

Jó lélek kapja. (Varga Katalin)

A világ összes anyagai között a szeretetnek van a legerősebb kötőképessége és a legnagyobb teherbíró ereje. (Charles Haddon Spurgeon)

Hobbinak is olyan tevékenységet választunk, amit szívesen gyakorlunk, és örömet lelünk benne. Legyen az bútorintarzia-készítés, festményalkotás, kertészkedés, fotózás, fonalgrafika, versírás.

Szeretet nélkül nincsen jó házasság, barátság, szülő-gyerek kapcsolat. Akit szeretünk, annak a jelenlétében érezzük, hogy melegség árasztja el a szívünket, jó a közelében lenni.

Álljon itt zárásként is egy saját háromsoros.

Érzem illatod.

Behunyom égő szemem.

Szívémmel érzek.

Tintoretto: A Paradicsom

Beszámoló**A Pilóta könyvbemutatója**

Óriási érdeklődést kiváltó eseményre gyülekezünk: nemcsak az olvasók, az IRKA-tagok, a testvérklubok tagjai, de itt vannak Kiss László kollégái, a repülőgép-vezetők, az utaskísérők, a barátok...

Csak hogy pont a lokálpatriótákkal nem számoltunk: valójában ők töltik meg a termet, az ő ügyszeretettük lobog minden széksorban, feszít, izzik....

Nem véletlen: az érdi repüléstörténetnek jelentős múltja van:

neves személyiségekkel büszkélkedhetnek, akik a felnövekvő repülőnemzedékek oktatóiként, motoros és vitorlázó pilótaként, repülőgép-tervezőként szereztek örök dicsőséget maguknak és a repüléstörténetnek.

Létrejött az Érdi Repülőtér Emlékműért Egyesület, és évek óta elszántan küzdenek, hogy méltó emlékmű épüljön az egykor használt érdi repülőtéren.

Bízunk a támogatókban, a sikeres lobbizásban. Kiváló ügyért történik.

Ez pedig szépirodalmi könyv, némileg romantikus regény, igaz, tele szakmai utalással, érdekességgel.

A szerző 33 évet töltött a levegőben. Külföldi életvitel, napi szinten különböző nemzetek képviselőivel kommunikálni, hirtelen eredményes döntések hozatala, váratlan helyzetek megoldása – mindez úgy, hogy az utasok nem is érzékelik a pilóta

felelősségét, a kihívások azonnali átlátását...

Mi, utasok, csak élvezzük a repülés szépségét. Pedig már bekukkantottunk a pilótafülkébe, elámultunk a műszerek zezugos, követhetetlen bonyolultságán (mint diszlexiás a könyvtárban), és csak örülünk, hogy nem nekünk kell értenünk...

A pilóták műszaki szakemberek is.

Kiss László pilóta különleges, olvasmányos könyve méltán keltette fel az érdeklődést. Pecsuvác Péter pedig olyan szakszerűen kérdeztett, irányított, mintha titokban pilótatanfolyamra járna.

Ének, gitár, sport, harmonikus családi élet a háttérben... folyamatos inspiráció arra, hogy új dolgokat próbáljon ki: most írói-költői babérokat gyűjtöget, aktívan részt vesz az IRKA műsoraiban.

Jól jártunk vele. Nem is kell több.

Daróci Lajosné

Közös költészetnap Bolyai Általános Iskola diákjaival, tanáraival

Már a kapuban meglepke ért bennünket: ahogy a Könyvtár ablakába kitett versek, úgy sorakoztak a kerítésre kirakott gyerekalkotások, saját versek.

Bent pedig hol egykori tanítvány, hol egykori kolléga vagy valamilyen ismerős köszöntött.

Barátságos, szülőközpontú aula (nem kell nekik az utcán ácsorogni, várva a gyereket, itt leülhetnek, olvashatnak kulturált körülmények között), a tanterem pedig (a műsor helyszíne) zsúfolásig tele szereplő, alkotó tanulóval (lásd a Diákoldalt). Mennyi tehetséges, talpraesett, jó humorú és jó előadó gyerek!

Egy falatnyi kis tündérke (Hangodi Eszter Imola 2. a oszt.) népviseletbe öltözve úgy énekelt, olyan csodálatos hanggal a torkában, hogy kikerekedett a szemünk.

De a többieknek se volt okuk szégyenkezni! Mind maximálisan kitett magáért. Saját verseket mondtak, olvastak – a tavaszról, az örömről, a szerelemről... Természetesen.

És akkor itt is megláttam! Mint az Érdligetiben: ezek a gyerekek nem irigykednek egymásra, nem csúfolódnak, ha valaki bakizik, elismerik egymást, őszintén örülnek a másik sikerének, drukkolnak, szorítják egymás kezét...

Boldogság, felszabadultság – megnyugtató volt itt is tapasztalni.

Mi, IRKA-sok is szerepeltünk egy-egy verssel, énekeltünk közösen, a Pilótánk gitáron kísért bennünket. Szép volt, ebből is hagyományt teremtünk.

Daróci Lajosné

Megszólaltatta Bodza a bodzát, azaz IRKA-mozaik 3.

Ezúttal a helyi szereplőnk Valentin István volt. Különleges előadással készült: csupa helytörténeti-ismeretterjesztő épületek, szobrok, kirándulóhelyek, zeneművek – az ezekhez kapcsolódó élményekről küldött felolvasandó verseket (Pélföldszentkereszt: Kálvária, a templom, Öreg-kő, Szent-kút stb.), sőt a személyes bemutatkozása is szűkebb hazájának (Soroksár, Dunavarsány, Taksony) nevezetességeit tartalmazta. A kivetített szép fotók nagyszerűen bizonyították Pista lokálpatrióta jellemét.

Aztán úgy adta át Bodza Klárinak a szót, hogy laptopjával egyszerűen a vászonra továbbította a 1968-as Nyílik a rózsá c. televíziós népdalfesztivál közönségdíjas nyertesének dalát, a néhány perces filmet – a közönség azonnal képből volt, sokan pontosan emlékeztek a műsorra.

(Hálásak voltunk ezért a kedves gesztusért, otthon újranézhetővé vált, a kisfilmek pedig még több népdalt tartalmaznak).

Bodza Klári előadása Kossuth-díjas fellépés volt.

A közönség elbűvölőnek tartotta, kiemelték a kedvességét, a közvetlenségét, semmi sztár-allúr, annál több énektudás, zenei-szakmai hozzáértés, a temperamentum, a frissesség — euforikus hatású, felemelő volt. (Valentin Pistának el kellett volna hamarabb mennie, de még félóra múlva is ott állt az ajtóban, teljes menetfelszerelésben, útra készen... Nem tudott elszakadni)

Mindnyájan hatása alá kerültünk: Klári előadása és dalai felejthetetlenek. Ismert dalok más feldolgozásban, igényes, művészileg kimunkált énekstílussal – különös hatásúak. Szerencsére az interneten gazdag tárház található.

A versfüzér csak ráadás. Ilyet is tud.

A cikk címében szereplő bodza a tilinkóra utal: ebből a fából készült az a különös fúvós hangszer, amin Klári játszott – mesterien.

Kállay Gábor és reneszánsz együttese (Harsányi Zsolt és Lorenz Dávid) a székhez szögezett bennünket, de mindenkinek felpeteszült a vére: a szenvedélyes verbunkos, szelíd virágénekek, híres népdalgyűjteményekből vett ismert és ismeretlen csodálatos dalok hallatán...

Csak később tudatosult bennem, hogy két IRKA-felolvasó is gyengélkedett, de nem akarta lemondani a szereplést az utolsó pillanatban. Elérzékenyültem, hogy a feladat ellátását ilyen komolyan veszik. Bíró András tanító szavai jutnak eszembe:

A kötelesség az életnél is előbbre való.

Én köszönöm.

Daróci Lajosné

Irodalmi érdekesség

A budapesti Eötvös utcai Könyvtárban 2026. május 18-án Török Nándival közösen költői bemutatkozást tartottunk a Mitracsek Presszó rendezvénysorozatában. A Párhuzamos életrajzok címet viselő program keretében ez alkalommal bennünket szólaltattak meg a Magyar Múzsá c. folyóirat alkotói közül. Moderátorunk Lengyel János író-történész volt. A pályánk indulására és a meghatározó költőelődökre irányuló bevezető faggatózást követően a beszélgetés irodalmi szempontból fontos kérdéseket érintett: kifejthettük véleményünket akortárs költészet helyzetéről, a szekértáborok merev elzárkózásáról, az irodalmi megjelenések lehetőségéről, ember és költő viszonyáról. Nagy visszhangot keltett a formavers és a szabadvers szembeállítása, értelmezése és a minőségüket értékelő szempontok seregzemlézése. Meglepetésként Nándival költészetünk korábban keletkezett darabjait fűztük „párversekké” a csend, az ember és a Teremtő viszonya, a Te meg én, a költő és a Múzsá, a létkérdések, valamint hőésés tematikájában. A délután érdekességének számított, hogy sajátjaink helyett egymás műveit tolmácsoltuk. A tömény lírát Zsebők Csaba igris dalai oldották. A délután átszellemült hangulatát a mellékelt képek híven tükrözik.

Tornai Xénia

Nyitni-KÉK – a Képzőművészek Érdi Közösségének csoportos kiállítása 2026. március 4-én, az ercsi Eötvös József Múvelődési Házban

Tisztelt közönség, ma a nőkről fogok beszélni.

Beszélhetnék persze a művészetről általában. Vagy a tavaszról. Nyitnikék – fűtűli a cinege, nyitnikék – verseli Szabó Lőrinc –, „szívnek és tavasznak nyílni kék”! A napsütés kedvre deríti az alkotókat, a tavasz itt van a falakon és a közönség szívében, de bármilyen szép és lelkesítő, újat mondani nemigen lehet róla. Az előttem fellépő irodalmárok egyébként is avatottabb tolmácsolói a szép szavaknak.

Én ma a nőkről akarok beszélni, két ok miatt. Az egyik, hogy négy nap múlva ünnepejük – már aki ünnepli – a Nemzetközi Nőnapot. Mint tudjuk, ez megosztó ünnep, sokan ki nem állhatják, de mindentől elvonatkoztatva virágot minden nő szívesen fogad, és ahogy az árusok előtt kigyózó sorokat nézem, azt tapasztalom, hogy a fiatal generáció is szívesen emlékezik meg ilyenkor a szeretett nőiről.

A másik ok, hogy nemrégiben olvastam egy könyvet olyan nőkről, akik korukat megelőzve a férfiak akkor még sokkal zártabb világában járták saját útjukat: 15 vagány nő igaz történetét 3 évszázadból.

És elgondolkoztam azon, hogy illik bele a mi kis mikrovilágunk ezekben a történetekben. Mi indítja a nőket arra, hogy életük során, amikor a gyerekeiket felnevelték, az aktív munkától visszavonulhattak, a háztartás gondjainak nagyobb részét már lerázták magukról, készítés támad bennük az alkotásra? A képlet elég sematikus, legtöbbször gyerekkori vagy álmaikhoz térnek vissza, amikor újra ecetet vesznek a kezükbe, vagy idősebb korban, amikor több a szabadidejük, értelmes elfoglaltságot keresnek maguknak, és kiteljesednek az alkotásban. Valljuk be, a családról való gondoskodás, hát még ha emellett egy állást is be kell tölteni, nem kedvez a hobbiknak. Mint amatőrök, műkedvelők – ahogy jobban tetszik – azt festünk, rajzolunk, mintázunk, ami szívünknek kedves. Nem kenyérkereset a művészet, hanem örömforrás. A művészet nehéz és kockázatos életpálya. Ezért ma azokról a nőkről szeretnék beszélni, akik a történelem folyamán férfiak között vállalták ezt a még ma sem könnyű hivatást.

Ki lehetett az első nő, aki festőként, szobrászként megállta a helyét a férfiak világában? Vagy már a barlang falára is nők festettek – senki nem mondja meg. Két nevet említek a reneszánsz idejéből. A női nem ebben az időben alávetett volt apáknak, férjeknek, sorsa a család szolgálata, a gyerekszülés, gondozás, nevelés, és emellett mindaz, ami még ma is női szerepek számítt. Kiemelkedésük sok esetben a női sors, a családalapítás rovására vagy akár férfiruhában titkos életet élve volt lehetséges. Csak a legkiemelkedőbb tehetségek nevét ismerjük, akik apjuk vagy neves festők műhelyében tanulhatták meg a mesterséget. És az sem meglepő, hogy a reneszánsz szülőföldjén, Itáliában. Sofonisba Anguissola, akit tehetsége jóvoltából Michelangelo fogadott tanítványának, de aki csak portrékat festhetett, mert nők nem vehettek anatómialeckét, a boncolásról nem is beszélve. Karrierje akkor ért tetőpontjára, amikor II. Fülöp spanyol király udvari festője lett. Itt van továbbá Artemisia Gentileschi, aki a korai barokk kor kiemelkedő alakja, képeinek kvalitása Caravaggióéhoz mérhető. Több évszázaddal később, az impresszionizmus korában Berthe Morrisot művészetével méltó hírnévre tett szert a ma már világhíres férfitársai között is. Rodin modellje és múzsája, a nehéz sorsú Camille Claudel szobrászként nem egyszer adott ötletet és inspirációt a nagy szobrászmester műveinek. A közismert nagybányai művésztelepnek 1897-ben még csak egy, négy év múlva 17 hölgytagja volt. Fialka Olga már kiállító művészként ment férjhez Ferenczy Károlyhoz, de a három gyerek születése és férje művészi létének szolgálata mellett hamar felhagyott saját ambícióival. Nem jutott könnyű élet Anna Margitnak sem, aki férje, Ámos Imre nélkül élte át a II. világháborút.

Ugyancsak tragikus életet élt a mexikói Frida Kahlo, akinek sok testi gyötrelme mellett férje, Diego Rivera festői hírnevével is meg kellett küzdeni, és aki ma nagy kultuszát éli a popkultúrában. Ellenpéldaként szerencsére itt van a mai magyar műtárgypiacon a legnagyobb rangot kivívó -- értsd: a legmagasabbra értékelt kortárs alkotók közül Reigl Judit, Maurer Dóra és Keserű Ilona.

A példák teljesen ötletszerűek, nem szeretném további enciklopédikus felsorolással megunatni magamat, térjünk vissza a saját köreinkhez. Ebben a teremben ma 18 alkotó műveit láthatjuk. Ezek közül 15 nő van, a kiállítók 83%-a. És ez az arány a KÉK soraiban még magasabb. És ugyan miért soroltam hosszan neves festőnők példáját? Biztatásul, azért, hogy kívánjak erőt, örömteli alkotókedvet és sok sikert azoknak az alkotótársaimnak, akik ma itt szerepelnek, és akik felismerték, hogy sohasem késő, és bátrak voltak kiállni műveikkel a közönség elé. Fogadják őket szeretettel.

A kiállítók névsora: Debreceni Erzsébet, Falusné Erzsébet, Hangyássyné Zsuzsa, Kovács Mátyás, Krisztbaum Mihály, Lipkáné Vakula Mária, Ludányi Erika, Nimsz Terézia, Pál Ildikó, Révész Bogdán Jolán, Sólyomné Piroska, Szenczyné Ibolya, Tarnócziné Barabás Irén, Varga Katalin, Vizsmeg Angéla, Votin József, Wenzky Ágnes, Adelman Anna

A kiállítást megnyitom.

**Adelman Anna
KÉK-tag**

Tolakodnak a gondolataim

Mostanában rendszeresen utazok vonaton, buszon, metrón. Tavaszi szünet van az iskolákban. Nagyon sok gyereket látni szülővel és egyedül is. Sokan a mobil telefonjukat nézik, és nem beszélgetnek azzal, akivel utaznak.

Ismerek családokat, ahol foglalkoznak a gyerekekkel, megmutatják, hogyan töltsék hasznosan a szabadidejüket. Szerencsés helyzetben vannak azok a nagyszülők, akik tudnak többféle kézműves technikát tanítani az unokájuknak, és ezt ők szívesen gyakorolják is.

Sajnos, már nem járnak a gyerekek labdajátékot gyakorolni egymással a játszótérre, nem ülnek le sakkozni, nem szeretik a társas játékok sokszínűségét. Nincsen játékalapú gyermekkoruk, ami erősítené a barátságokat, közösségi életüket. Felváltotta az okostelefon, amely gyengíti a társas kapcsolatokat.

Minél többet nézik a mobilt, annál inkább nem tudnak jelen lenni a körülöttük lévő emberek számára. Megváltozott az eszményképük, az érzelmi világuk, a gondolkodásmódjuk. Képesek éjszakába forduló ideig nézni, böngészni az okostelefont. Így az alvási idejük is rövidebb lesz.

Hallgatnak a mobilon egy olyan „hangot”, akit nem ismernek, esetleg nem is látnak. Mindent elhisznek neki, mert nem a szülő mondja, hanem egy idegen. Pedig lehet, hogy ugyanazt hallja, például a nagypapától. Na, ezt használják ki a „hangok”. Azzal etetik őket, amit nem biztos, hogy a gyerek megért, feldolgoz. Az a lényeg, hogy többen kísérik az ő oldalát, mint a riválisét. Mindegy, hogy milyen áron. A gyerekeknek pedig fogalmuk sincs, hogy tulajdonképpen áldozatok.

Ismerek olyan gyereket, aki nem vihette magával a telefonját, mert esküvőre ment a család. Mivel internetfüggő volt, így elvonási tünetei lettek. Képtelen volt a testvérével és az unokatestvéreivel beszélgetni, nevetgélni. Még az esküvői étkezés alatt is csak csipegette az ételt, pedig már négy órája nem evett. A nagymama fényképezni akarta az unokákat együtt, és kérte, hogy mosolyogjanak. Nem tudott a gyerek eleget tenni a kérésnek. Folyton azt kérdezte, hogy mikor megyünk már haza.

A fiúk többemeres videójátékokat játszanak, a lányok „plázacicák” akarnak lenni. Valamint mindkettő találhat olyan tartalmat is, amely még nem neki való.

Mivel a virtuális világban nincsen kézzel fogható, élő személy, így a gyerek egyedül van. Másképpen aktív a valós élethelyzetekben, és egészen másképp érzi magát a virtuális világban.

A gyerek szorong, mert nem tudja, hogy melyik világ mellett döntsön. Telnek a napok, hetek, hónapok. Nem fordul a szülőhöz, mert akkor kiderül, hogy milyen gyakran „lóg a neten”. Lassan-lassan kialakul a szorongás, az élő társ nélküli kapcsolat hiánya.

Régen a fiatalok kevésbé tapasztalták a változásokat az életükben. Most ott van a kezükben az okostelefon, táplálja a világeseményeket a fejükbe, de nem csak a hírek szokásos formájában, hanem olyan bejegyzéseken át, amelyekben kortársaik fejezik ki a véleményüket egymás között.

Élő közegben nem játszanak egymással a gyerekek. Bámulják az internet pörgő életét, miközben a saját, valóságos életük mellett „elmennek”. Ha nem tud olyan életet élni, mint a virtuális világban a főszereplő, akkor nem is kell neki valóságos életforma. A gondatlan szülő ezt nem is látja meg. Sajnos, így születnek a tragédiák.

Vannak gyerekek, akik nem tudják követni az elvárt reakcióidőt. Nem mondhatják, hogy várj, én még nem tartok ott. Nem tud összhangban lenni a virtuális társal, ezért lehangolt lesz. Pedig csak nem kellett volna ebben a játékban elindulni, mert az ő érettségi szintjének még nem megfelelő a játék, de ő ezt nem tudja. Akik kitalálják a gyerekeknek a virtuális játékokat, azoknak az a célja, hogy minél több gyerek az ő rendszerüket kövesse. Nem érdekli őket, hogy a gyerek nem érti, nem tudja a tempót felvenni, szorongó lesz.

Amikor a buta telefonról okostelefonra váltottak a gyerekek, akkor történt a nagy változás. A barátokkal történt élő, kötetlen, érzelmekkel teli idő mennyisége drasztikusan megváltozott, zuhanni kezdett. A közösségi oldalak megalkotói arra ösztönözték a különböző alkalmazásokat gyakorló gyerekeket, hogy minél több fotót, hozzászólást tegyenek közzé. Így lettek a gyerekek termékek, akiknek az adatait a cégek a hirdetőknak adták el. (Ebbe a csapdába a felnőttek is beleesnek).

Remélem, hogy valamilyen használható jogalkotással megvédhetjük a gyerekeinket, unokáinkat a virtuális okostelefon-alapú világtól.

Nagyon nagy szükség van rá, hogy újra élő, játékalapú életük legyen, pont abban az életkorban, amikor nagyon befolyásolhatók, félrevezethetők. Ha nem a szülők és a pedagógusok nevelik a gyerekeket, akkor a virtuális stratégiák átformálják a gondolataikat, érzelmeiket.

Varga Katalin

Megismerkedtem a pesti IRKA-sokkal!

Úgy hozta az élet, hogy az IRKA Irodalmi és Képzőművész Asztaltársaság szerzői felkérést kaptak a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Eötvös utcai fiókjától, hogy a KLÍMAHÉT rendezvénysorozat keretében szervezzenek egy műsort TERMÉSZET A MŰVÉSZETBEN témakörben.

Amikor megláttam a meghívót (csupa ismerős nevekkal), akkor döntöttem hirtelen, hogy ott a helyem. Akikkel pedig még nem találkoztam, itt az alkalom, hogy még az országos IRKA-találkozó előtt (június 12-én 15 órakor a Szepes Gyula Művelődési Központban) megismerkedjünk.

Milyen hasznosak ezek a rögtönzött döntések! Tiszta felüdülés volt a találkozó!

TATÁR RÓZSA (író, újságíró, drámaíró) remek moderátorként mutatta be a fellépőket.

A költők: ELISABETH JOUSSE, VASKÓ ÁGNES, TÖRÖK NÁNDOR – a természet és az élet születéséről szóló műveket hozták: a folyó, a víz, az álmodozás színes meseképei, a természet ezer színű csodái, a kert megnyugvást hozó harmóniája, a virágok, a tavasz utolsó pillanatainak megörökítése – mind-mind feltöltődést jelentettek a közönségnek.

A nagy meglepke SEMES – BOGYA ESZTER volt számomra. Ő az Asztaltársaság vezetője, még nem láttuk egymást, csak telefonon beszéltünk. Nem tudtam, hogy ilyen különleges énekhangja van.

Gitárral kísérte magát, hol kiénekelte a tavaszi dalokat, hol dúdolva kötötte össze az irodalmi művekkel ... – olyan kellemes hatást ért el vele, hogy mindannyiunknak ünnepi hangulata lett.

De jó, hogy a jövő héten újra találkozunk! Az Érdi IRKA-nak is szerzünk néhány rajongót.

Daróci Lajosné

Várunk mindenkit szeretettel a közelgő eseményekre!

Meghívó

2026. június 17.
15 óra

**Az Érdi IRKA
15.
születésnapjára
szeretettel várunk minden korábbi
és jelenlegi alkotót
a Szepes Gyula Művelődési
Központban.
2030 Érd, Alsó u. 9.**

**IRKA-közösségek
találkozója**

IRKA IRKA: Irodalmi és
Képzőművészeti Asztaltársaság

Érdi IRKA: Irodalomkedvelők Alkotásai

IRKA-FIRKA zenekar

IRKA Kárpátaljai gyermeklap **Irka**

2026. június 12. é 15 órakor
Szepes Gyula Művelődési Központ
Érd, Alsó u. 9.

Filmajánló
– Madár Tamás rovata –

Loudermilk – a sorozat, amiről senki nem beszél, pedig rohadtul kéne!

Teljesen random a TikTok-on futottam bele egy jelenetbe, ahol egy besavanyodott, életunt, de baromi őszinte fazon kioszt egy affektáló kávéáros lányt. Addig cseszteti, míg a csaj végre a saját hangján leordítja, hogy mekkora f@sz az ürge, mire az csak annyit mond: „Na, ez az, ez a te valódi hangod.”

Ott eldőlt, ezt nekünk látnunk kell! És milyen jól döntöttünk!

A Loudermilk (2017–2020) egy három évados, eldugott kis gyöngyszem, amit valahogy Magyarország teljesen kihagyott. Pedig kár érte, mert ritkán látni ilyen jól megírt, őszinte, humoros és emberi cuccot.

A főhős, Sam Loudermilk, egy mindenkit fikázó, besavanyodott, de meglepően jó meglátásokkal bíró figura, ja, és mellesleg gyógyuló alkoholista. Ő segít más függőséggel küzdőknek is, de közben maga is épp csak egyben tartja az életét. A csapat, akiket vezet, egy igazi csodabogár-banda, de mindegyikük szerethető, és mindenkinél van valódi karakterfejlődés. Komolyan, még a legbarmabb arc is kap egy pillanatot, amikor megérted és megszereted.

Ez a sorozat az a jóféle keverék, ahol röhögsz, sírsz, aztán meg hirtelen magadon gondolkodsz. Nem tanmesét kapsz, hanem életet, nyersen, káromkodva, kávéval és rendkívüli mennyiségű cinizmussal. Pont úgy, ahogy az élet is történik.

Ha bírod az olyan figurákat, akik szarkasztikusak, de a fanyarságuk mögött ott lapul az igazság, akkor a Loudermilk be fog húzni. És ha nem... akkor is.

Három évad: rövid, ütős, őszinte. Nézd meg, mielőtt újra valami „Netflix Top 10”-es semmiségre pazarolod az estéd!

Pár gondolat a Stickről

A Stick pontosan az a fajta sorozat, ami úgy ringat bele a történetébe, mintha egy hosszú, napfényes autóúton ülnél lehúzott ablakkal. Könnyed, szellős, mégis tele van apró, szívmengető pillanattal.

Első ránézésre klasszikus „bukásból felállás” történet, de a kivitelezés annyira finoman hangolt, hogy egy percre sem érezzük klisésnek. Inkább olyan, mint egy jó társaságban eltöltött hétvége. Sok nevetés, némi csendes önvizsgálat, és a végére valahogy könnyebbnek tűnik minden.

A sorozat egyik legnagyobb aduásza Owen Wilson, aki itt egészen új arcát mutatja. A korábbi, laza komikus szerepek után meglepően jól áll neki a kissé megtört, melankolikus figura. Nem túljátszott dráma, inkább visszafogott, emberi esendőség, félmosolyokkal, elharapott mondatokkal, és azzal a tekintettel, amely mögött ott van egy egész múlt.

És igen, a golf! A sport, amelyet sokan legfeljebb „gazdag emberek sétájának” gondolnak a zöld gyepen. A Stick azonban szépen, minden didaktikusság nélkül mutatja meg, mennyi idegőrlő koncentráció, mentális erő és aprólékos technika rejlik mögötte. Nem kell érteni hozzá, a sorozat eléri, hogy egyszerűen érdekeljen. Mire észbe kapsz, már drukkolni fogsz egy ütés sikeréért, mintha mindig is nézted volna.

Hangulatában igazi 'feel-good road movie' széria, de nem felszínes. Amikor mélyebb vizekre evez, akkor is megőrzi a könnyedségét. Több kritika is kiemeli, hogy a sorozat legnagyobb erénye a tónuskezelés. Képes úgy beszélni vesztéséről, kiégésről vagy újrakezdésről, hogy közben nem húz le, hanem felemel.

Az Apple TV+ megszokott minősége itt is tetten érhető. Letisztult képi világ, remek zenehasználat, és az a fajta profizmus, ami nem hivalkodik, csak működik.

A Stick végső soron egy szerethető, mosolygós történet arról, hogy sosem késő újra pályára lépni, akár szó szerint, akár képletesen. Lehet, hogy a sztori alapjai ismerősek, de a megvalósítás tele van szívvel, humorral és nem túltolt optimizmussal. Nem harsány, nem akar mindenáron nagyot mondani, egyszerűen jó menni vele.

Ha nyitott vagy egy játékos, felemelő sorozatra, amely még egy eddig távoli sportot is közel tud hozni, akkor a Stick könnyen a komfortnézős kedvencek közé kerülhet. Feltölt, megmosolyogtat, és a végére valahogy egy kicsit jobban hiszel abban, hogy a következő ütés talán már betalál.

Könyvajánló**Ferenczi János: A Megvetettek napja**

Ugye, milyen szép a barcelonai tengerpart? Ezen a napsütötte helyen fejeztem be a jelen könyvajánlóm tárgyát. Sajnos a történet már közel sem ilyen napfényes, vidám, cserébe viszont izgalmas és véresen komoly. A Hetedik folyóirat alapítójának első regényéről, az IRKA-berkekben is bemutatkozott Ferenczi János első regényéről van szó.

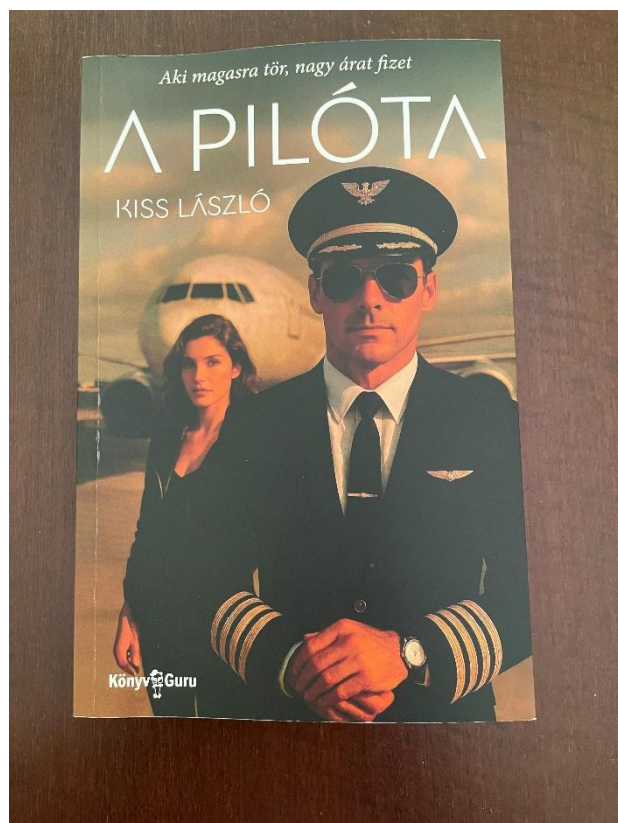
A 2080-as évek Magyarországn járunk. Kőkemény diktatúra került kiépítésre, az emberek életét a párt tartja uralma alatt. Azonban a demokratikus nemzetek megelégedik az autokráciát, és remény nyílik a zsarnokság megdöntésére. E környezetben követhetjük végig egy maroknyi ember rögzös útját, akiknek sorsa a Megvetettek napján fonódik össze.

Nem hétköznapi műről van szó. A szerző több műfajt (disztópiát, politikai drámát, eszmeregényt) gyúr össze, egyedi kötetet hozva létre ezáltal. Ki kell emelni a szikár elbeszélésmódot, mely remekül illik a történet komor súlyához. E két nagy erőssége néhány ponton gyengéjévé válik ugyan (a sok különböző műfaj miatt nem mindig egyértelmű, mire fog kifutni a történet, s a szükségképpen számos történetszál, valamint a távolságtartó elbeszélésmód miatt nehéz volt számomra azonosulni a karakterekkel, nem éreztem igazán közel őket magamhoz), de ezektől eltekintve igazán remek olvasmányt kapunk. Hiteles, valószerű, félelmetes. Látszik, hogy a szerző tudatosan használja az alkotói eszköztárat, jól ismeri és kezeli a stílusokat; mindig eltalálja a megfelelőt. Rövid tájleírásai költői szépségűek, a borzalmakat bemutató jelenetek naturalizmusát Móricz és King is megirigyelnék, s amikor csak egy nyúlfarknyi, frappáns utalásra van szükség, remekül eltalálja az odaillő kifejezést, hogy kimondatlanul is tudjuk, kire-mire gondolt a szerző.

Elgondolkodtató, egyedi darabja ez a kortárs magyar irodalomnak, melyet szeretettel ajánlok mindenkinek.

Cserni András**Kiss László: A Pilóta**

Sodró cselekmény, gazdag szókincs. Képszerű, festői tájleírások. Hiteles, szakszerű bemutatása egy nem mindennapi hivatásnak. Részletek a Beszámoló rovatban.

Daróci Lajosné

Hírek

Február 7-én a **Hetedik Művészeti és Kulturális Egyesület 10. születésnapján** kihirdették az idei irodalmi pályázat eredményét, melynek első díját verskategóriában Tornai Xénia nyerte. A pályázat mottója József Attila Imádság megfáradtaknak c. verséből: „*De erősebbek vagyunk gyöngye életünkénél*”. Xénia két verssel pályázott (Kérdezd a fát, Csillag áll az ágyam felett), mindkettőt rágravírozták a díjra. Ugyanezen pályázaton Cserni András dicsérő oklevélben részesült Megtörve novellájáért.

Márciusban: A **Sky S.T.** „Romhányi nyomában – a konyhában” c. pályázatán díjazottak lettek Pálné Onódi Judit, valamint Nagy-Rakita Melinda versei, melyek bekerültek az antológiába.

A **Hetedik** folyóirat „Hozz egy novellát!” címmel felolvasóestet hirdetett március 5-én estére a budapesti KF & T Galériába. Nagy-Rakita Melinda és Pálné Onódi Judit egy-egy novellájával jelentkeztek (A bál és A piszkos húszfilléres), mindkét művet érdemesnek ítélték a felolvasásra. Az írások Pálné Onódi Judit tolmácsolásában hangzottak el, mindkettő nagy sikert aratott. Cserni András A liliumtipró című novelláját a lap főszerkesztője, Ferencfi János olvasta fel. Az esten szereplő művek változatos témákat dolgoztak fel, és magas színvonalat képviseltek.

Március 15-re felkerült a Borgödör falára az Érdi IRKA irodalmi-kulturális folyóirat alkotóközösségének **ötödik Képv-
Vers** kiállítása.

Márciusban megjelent **Cserni András** negyedik verseskötete e-book formátumban Az idő kergetése címmel. Köszöni mindenkinek, aki hozzá tett a könyv sikeréhez. A Facebookon közzétett linken ingyenesen olvasható.

A Helma Kiadó Versben mondom el pályázat zsűrizésére felkérték **Cserni András**t. „A pályázók költészettani tudását, a lírai eszköztudásának kreatív és változatos formáit, a tartalmi-formai szépséget, a mélyebb üzeneteket és az érzelmi katarzist kerestem, pontoztam” – írja Andris a zsűri tagjaként történő bemutatkozó posztban.

Szabó Aida (Jampa drolma) munkássága (a japán irodalom művelése, közvetítése, terjesztése, tanítása, közösségépítő tevékenysége, békét és harmóniát sugárzó egyénisége révén) március 26-án bekerült a Helyi Értéktárba, azaz Érdikum lett.

A május 26-i **Eszterlánc Hazám-gyökerem** című előadása során a magyar költészet kiemelkedő képviselőinek (Arany Jánostól Zelk Zoltánig) egy-egy jellemző versét hallhattuk megzenésítve. Köztük Bíró András és Szabó Aida jeles költeményét. A műsor címadója Aida kultikus, az egész ősmagyar hitvilágot felölelő művéből való. Ahogy Szigeti Esztertől megszoktuk: színvonalas, igényes, művészi repertoár – méltó a költészetnapj ünnepsorozathoz.

A költészet napja alkalmából **Orosz Margit** az IRKA Irodalmi és Képzőművész Asztaltársaságtól és a Falvak Kultúrája Alapítványtól Balázs Sándor-díjat kapott a FSZEK Eötvös Könyvtárában. Nick Ferenc (a Falvak Kultúrájáért Alapítvány elnöke) és Semes-Bogya Eszter (az IRKA Asztaltársaság vezetője) adta át.

A Perbáli Könyvtár országos Álomból történet pályázatán vers kategóriában **Cserni András** első lett az Álomban című művével.

Több éves hagyományunknak megfelelően az idén is együtt tartottuk a költészetnapj ünnepséget az **Érdligeti Általános Iskola** tanulóival. Lásd Ádám Kata cikkét ezen a linken: <http://erdmost.hu/2026/04/15/egymasnak-verseltek-egyutt-szavaltak>

A **Bolyai János Ált. Iskola** először hívott bennünket közös ünneplésre. Hagyományt teremtünk ebből a kapcsolatból is, hiszen a gyerekek itt is tehetségesek, okosak, kreatívak. (lásd a Beszámoló rovatot)

A költészet napjára rendezett szavalóverseny (Ercsi Városi Könyvtár) zsűrijébe felkérték **Daróci Lajosnét**, aki **Bitó Péterrel**, a martonvásári MASZK Egyesület vezetőjével értékelt az iskolások előadását. Szép, értékes nap volt.

Tavaly nyolc alkalommal adtunk műsort, és verseltünk közösen a százhalombattai Szociális Gondozóközpont bentlakóival. Az idén érdi helyszínen (**Napfény Otthon**) tesszük ugyanezt: havonta egyszer meglepjük egymást: felolvasunk, memoriterezünk, kvíz van és zene-éneklés. Kiváló tudatmódosító szer.

A költészetnap műsorok folyamában **Törő István** diósi találkozóját érdemes megemlíteni. Közreműködött **dr. Csom József**. Nagy élményt jelentett mindkettőjük hatalmas verstudása. Terveink közt szerepel érdi meghívásuk (fotó a hatvanadik oldalon).

Az áprilisi Poly-Art pódiumest IRKA-bemutatója **Törő István**, a Szárnyaló Sóllymok Haikucsoport részéről **Safrankáné Rózsika**. Műveik gyakorta olvashatók az IRKA oldalain. Először láthattuk őket ilyen szerepben: szerethető, szimpatikus megjelenés, IRKA-alkotók felolvasása, közreműködése jellemezte a műsort. (Lásd a Beszámoló rovatban Szűcs Gábor megnyitóbeszédét.)

Legfrissebb IRKA-tagunk, **Kiss László** könyvbemutatóján (A Pilóta c.) **Pecsuvác Péter** (médiaszakember) volt a pódiumbeszélgető. A regényrészleteket a Mosoly és az IRKA-klub tagjai olvasták fel. (Lásd a Beszámoló rovatot, a fotókért pedig a hatvanadik oldalt.)

A 13. Magyar Haikunap pályázatán **Szabó Aida** (Jampa drolma) első helyezést nyert.

A Kláris irodalmi-kulturális folyóirat **Szakáli Anna** költő, képzőművész részére a Kláris Nívódíj 2. fokozatát adományozta irodalmi és képzőművészeti munkásságáért.

Sky ST író harmadik meseparódia pályázatán: Újratervezve – Régi mesék új köntösben (klasszikusokat kellett adott műfaj paródiájává tenni) **Cserni Andris** első. helyezett és több különdíj tulajdonosa lett Kokas Pál nyomozó kedvenc esete, avagy az elveszett gyémántfeles (spoiler alert: nem rövidital) nyomában című krimiparódiájával. **Nagy-Rakita Melinda** Páratlan páros című meséje 6. helyezést ért el (száz fölötti pályázó volt). A másik meséje – A szegény farkas panasza – nem került be a nyomtatott kötetbe, de az e-bookban benne lesz.

Május 5-én tartottuk Bíró András 103. születésnap emlékműsorát a róla elnevezett könyvtárházban. A Bíró András Baráti Társaság tagjain kívül szerepeltek IRKA-sok, képviselők a Mosoly klubból, a Berda József Körből, a Szárnyaló Sóllymok Haikucsoportból, a KÉK-ből. A Szigeti Eszter – Varga Zoltán páros megzenésített versekkel volt jelen (felvételtől). Lásd Ádám Kata cikkét: <https://erdmost.hu/2026/05/06/a-kolto-aki-minden-verset-fejbol-tudta>

Angyalok vigyáznak ránk címmel május 7-én kiállítás nyílt a Tállya utcai szociális gondozóban PÁL ILDIKÓ selyemfestő munkáiból. A műsor színvonalát, gazdag sokrétűségét mutatta a zene, a tánc, a költészet szerepeltetése, a mozgással kísért közös éneklés. A témák változatosságát jellemezte a megnyitó szöveg, a színek értelmezése, egy különleges történet a New Mexico-beli templom rejtélyes lépcsőjéről... (Lásd a Beszámoló rovatot, valamint Ádám Kata cikkét.)

Kép-tár:
A közelmúlt eseményeinek fotói

Az elhivatott című darab bemutatója (fent).

A harmadik IRKA-mozaik képei.

Fotók a budapesti IRKA-klub eseményéről (fent és lent). Részletek a Beszámoló rovatban.

Orosz Margit a frissen elnyert díjával. Részletek a Hírek rovatban.

A költésznapi rendezvény fotói a Bolyai Iskolából.

Az Újratervezve! pályázat IRKA-s díjazottjainak oklevelei, illetve az azonos című antológia, melyben a helyezett novellák megjelentek.

Az elhivatott című darab alkotói: Varga-Bodó Anita (Brunszvik Teréz szerepében), Gergye Rezső (rendező), Büki Attila (drámaíró)